Danion Vasile

Taina iubirii

POVEŞTI PENTRU COPIII MARI ŞI MICI

DANION VASILE – Scrieri (ultima ediţie):

Despre problemele tinerilor (Editura Agnos, 2007), *Repere. Duhovnicul. Rugăciunea. Postul* (Editura Egumeniţa, 2007), *Underground – Rebelii generaţiei NU* (Editura Agnos, 2007), *Jurnalul convertirii. De la zeiţa morţii la Împăratul Vieţii* (Editura Sophia, 2007), *Tinerii şi sexualitatea – Repere pentru mileniul III* (Editura Egumeniţa, 2007), *Despre înfruntarea necazurilor* (Editura Sophia, 2007), *Despre înfruntarea bolii* (Editura Sophia, 2007), *Cum să ne creştem copiii* (Editura Sophia, 2007), *Evanghelia versus Iuda* (Editura Sophia, 2006), *Despre reîncarnare şi invazia extraterestră* (Editura Egumeniţa, 2006), *Despre horoscop, cutremure şi ghicirea viitorului* (Editura Lucman, 2006), *Noi sfinţi preoţi de mir* (Editura Lucman, 2006), *Ne vorbesc părinţii athoniţi* (Editura Lucman, 2006), *Bucuria Crăciunului* (Editura Agapis, 2006).), *Tinerii şi sexualitatea – Între iubire şi păcat* (Editura Lucman, 2006), *Tinerii şi sexualitatea – Întrebări şi răspunsuri* (Editura Lucman, 2006), *Tinerii şi sexualitatea – Păcate noi, păcate vechi* (Editura Egumeniţa, 2005), *Dărâmarea idolilor* (Editura Egumeniţa, 2005), *Patericul mirenilor. Pilde pentru secolul XXI* (Editura Egumeniţa, 2004), *Mângâiere pentru bolnavi* (Editura Egumeniţa, 2004), *Despre înaintemergătorii Antihristului* (Editura Cartea Ortodoxă, 2004), *Cartea nunţii* (Editura Egumeniţa, 2004).

(Cărţile pot fi comandate la editura egumenita.ro)

Pentru corespondenţă: Str. Ion Minulescu, nr. 36, sector 3, cod 031216, Bucureşti danionvasile@@yahoo.com www.danionvasile.ro

Danion Vasile

Taina iubirii

POVEŞTI PENTRU COPIII MARI ŞI MICI

Editura Egumeniţa, 2007

Picături bune

— Introducere –

„O, cum aş dori ca voi toţi să deveniţi poeţi!”
Avva Sofronie de la Essex

Volumul „Taina iubirii” apare din nou. De această dată, este mai mare şi, sper eu, mai frumos… Mulţi părinţi, citind piesa mea de teatru cu acelaşi nume, m-au întrebat: „Dar pentru copii nu scrii nimic?” Nu simţeam nicio chemare pentru aşa ceva. Până când, într-o zi, duhovnicul mi-a dat ascultare să scriu câteva poveşti. M-am rugat lui Dumnezeu să scriu şi… iată „roada ascultării” – „Poveştile pentru copiii mari şi mici”. Le-am considerat potrivite pentru a deschide cartea mea despre iubire…

De ce „pentru copiii mari şi mici” şi nu „pentru copiii mici şi mari”? Poate şi pentru că pe copiii mari îi cunosc mai bine, din mulţimea de scrisori pe care le primesc zilnic.

Mi-am dat seama că există adulţi cu inimi de copii, copii mari adică, oameni care mai caută frumosul, sensibilul, oameni care se simt ultimii supravieţuitori ai unei lumi care L-a primit pe Dumnezeu. Pentru aceştia scrisesem şi poeziile din ciclul „File din sufletul meu” şi piesa de teatru despre iubire. M-am bucurat mult citind câteva din comentariile lor la aceste poveşti – care au fost postate deja pe blogul meu. Părintele Sofronie Saharov le spunea ucenicilor săi: „O, cum aş dori ca voi toţi să deveniţi poeţi!” Îşi dorea nu ca ei să se apuce să scrie poezii, ci să aibă curajul asumării unei viziuni transfiguratoare a vieţii.

Eu cred că adevăratul poet este, din această perspectivă, creştinul. Şi că e nevoie de multă credinţă pentru a te lăsa purtat pe valurile poeziei curăţiei copilului…

Poveştile adunate aici se adresează însă şi copiilor. Unele sunt accesibile copiilor mai mici, altele doar elevilor care au terminat ciclul primar. Există chiar o povestioară aparte, „Ultimul nivel”, care se adresează copiilor (dar şi adulţilor) care îşi petrec mult timp în faţa jocurilor pe calculator. Am inclus o poveste şi în ultima parte a cărţii, în „File din sufletul meu”, ca să nu distoneze cu celelalte poveşti. E vorba de un text despre valoarea duhovnicului pe care l-am tipărit

inițial în volumul „Noi sfinți preoți de mir”. Și am luat din vechile „File” un alt text, „Năpasta”, pe care l-am prelucrat acum în povestea „Zidurile din suflete”.

M-aș bucura să știu că, într-o lume în care se citește din ce în ce mai puțin, în care revistele și ziarele religioase își reduc tirajele, se vor mai găsi copii interesați de poveștile mele. Știu, nu am impactul autorilor în vogă, dar cred că iubirea pe care o port copiilor îi poate ajuta mai mult decât fantasmele magice. Și cred că, decât să crească cu Harry Potter și Pokemoni, copiii ar face bine să citească istorioare duhovnicești sau chiar întâmplări din Viețile Sfinților.

Citiți, copii, ceea ce merită citit. Nu vă pierdeți timpul. Și încercați să înțelegeți valoarea cărților…

Iată prima poezie a fiului meu Ioan-Codrin, scrisă la 8 ani, un textuleț care vă este dedicat și care spune multe:

„Cartea-i un izvor de înțelepciune
Doar cu picături bune.
Are-o apă așa de bună
Mai bună chiar ca apa de fântână.
Și dac-o vei citi.
Ea te va răsplăti
Cu multe daruri pământești.
Ba chiar și cu multe cerești.
Citește, copile, citește mereu
Ca niciodată-n viață să nu cazi la greu…”
(*Cartea – izvor de înțelepciune*)

POVEȘTI PENTRU
COPIII MARI ȘI MICI

Povești cu iubire

„A fost odată un copil care și-a iubit mult mult de tot mămica…”

— Ce poveste e asta, mămico? Și eu te iubesc mult… Toți copiii își iubesc mămicile.

„Un copil care își iubea foarte mult tăticul…”

— Haide, mami, spune-mi o poveste, nu te juca. Dacă te joci, o să-mi fugă de tot somnul…

— Dar asta fac, lasă-mă să povestesc.

— Bine, te las.

— …Şi copilul acesta îşi iubea foarte mult bunicii”.

— Aşa cum îi iubesc eu?

— Şi mai mult… „Atât de mult încât, atunci când bunicul lui a căzut bolnav la pat, copilul nu a mai avut linişte. Se frământa, se tot frământa, plângea tot timpul, neştiind cum să îl ajute…

Şi, odată, când era singur cu bunicul, pentru că ceilalţi erau la câmp, la strânsul recoltei, a văzut cum din ochii acestuia curgeau lacrimi de durere.

— De ce plângi, bunicuţule? – a întrebat copilul.

Bunicul nu i-a răspuns. A început să plângă şi mai tare.

— De ce plângi? Te simţi rău? Te doare tare?

Bunicul a dat din cap, aprobator.

— Cu ce să te ajut?

— Nu ai cu ce, spuse bunicul.

Copilul se gândea cum ar putea să îl ajute.

— Uite, până vin mama şi tata, o să stau aici, lângă tine. Nu te las singur. O să îţi spun poveşti, cum îmi spui tu mie când sunt bolnav.

Şi copilul încercă să spună o poveste. Dar era prea trist ca să spună una din poveştile pe care le auzise tot de la bunicul lui.

— Iartă-mă, bunicule, nu am stare să ţi-o spun pe asta cu pisica leneşă, că o ştii. O să îţi spun alta.

Şi povestea începu…”

— Ce poveste i-a zis, mămico?

— Nu ştiu. „Povestea era atât de frumoasă, încât bunicului i-au trecut durerile ascultând-o. În ziua următoare, bunicul s-a simţit rău din nou. Dar nepotul a început o altă poveste, iar povestea era ca un leac care alunga durerea. Din mintea copilului ieşeau poveşti frumoase, care nu semănau cu alte poveşti. Erau poveşti pentru oameni mari… După ce au văzut cât de mult îl ajutau pe bunic poveştile copilului, au încercat să vadă dacă leacul e bun şi pentru alţi bolnavi. L-au dus pe copil la alţi bolnavi şi pe unii poveştile îi vindecau, unora le alinau durerile, iar asupra altora nu aveau nicio putere.

Într-o zi, prin satul acela au trecut patru hoţi. Auzind despre copil, s-au gândit că ar putea să scoată mulţi bani de pe urma lui. Aşa că, într-o după-masă, au reuşit să-l prindă pe copil şi au fugit cu el departe, departe.

După câteva săptămâni de mers, pe drum, unul din hoţi s-a îmbolnăvit şi l-au pus pe copil să îi spună o poveste. Copilul, mai de frică, mai din milă, s-a apucat să povestească. Dar durerea bolnavului nu s-a micşorat. Chiar şi ceilalţi au început să se simtă rău şi i-au cerut copilului să tacă. În ziua care a urmat, au mai încercat o dată. Dar iarăşi s-au simţit rău şi ceilalţi, aşa că nu l-au mai lăsat pe copil să vorbească. Le era din ce în ce mai rău şi s-au gândit că poate sunt pedepsiţi de Dumnezeu pentru fapta lor. Dar lăcomia era prea mare, aşa că nu au vrut să îl aducă pe copil înapoi la părinţii săi. Au încercat să facă bani de pe urma copilului. L-au pus să spună poveşti, dar poveştile nu ajutau pe nimeni. Bolnavii rămâneau la fel de bolnavi. De vină era copilul – inima lui era frământată de dorinţa de a-şi vedea părinţii şi bunicii.

Într-o zi, supăraţi şi plictisiţi, hoţii s-au hotărât să îl părăsească pe copil în pădure. Le era frică să îl omoare cu mâinile lor, ca nu cumva să se îmbolnăvească sau să fie pedepsiţi în alt fel de Dumnezeu. Copilul nu a stat singur acolo multă vreme, pentru că pădurarul l-a găsit şi l-a dus la casa sa. Numai că nu vorbeau aceeaşi limbă… A trecut multă vreme până ce copilul a învăţat limba pădurarului. Până să o înveţe, a uitat propria limbă. Pentru că acolo, în pădure, nu era decât el cu pădurarul şi nu mai avea cu cine să mai vorbească. A uitat şi numele satului său, aşa că nu ştia în ce direcţie ar fi trebuit să o apuce ca să îşi regăsească familia.

A stat lângă pădurar câţiva ani, dar până la urmă iubirea de părinţi l-a biruit. Aşa că a plecat la întâmplare, hotărât să colinde lumea întreagă până îi va găsi. Şi a plecat. A mers din sat în sat, cumpărându-şi mâncare cu banii pe care îi primise de la pădurar. Era din ce în ce mai trist, se gândea că merge într-o direcţie greşită, dar era hotărât să meargă până la sfârşitul vieţii sale.

Odată a mers câteva zile fără să afle niciun sat în drum. Îi era foarte foame, dar nu avea ce face. În faţa sa era un drum greu – avea de străbătut nişte munţi înalţi – şi i s-a făcut rău. Tremura de frig, dar voia să continue drumul. Munţii îi aminteau de copilăria sa. „Munţi sunt în toată lumea – se gândea –, dar dacă după munţii aceştia îmi voi găsi părinţii? Bunicii au murit deja, poate. Dar măcar pe părinţi să îi găsesc”. Şi a plecat la drum. Fiind seară, nu şi-a dat seama că, la o răspântie, a luat-o înspre munte în loc să o ia spre satul care era aproape. A mers ce a mers, dar nu după multă vreme a căzut la

pământ. A zăcut acolo până seara. L-au găsit a doua zi nişte oameni care mergeau să taie de lemne. L-au pus în căruţă şi l-au adus în sat. După ce l-au aşezat într-un pat, gazdele l-au lăsat singur în cameră. Au spus că pleacă după doctor. Şi, după o vreme, în camera lui… a intrat un copil. Copilul a intrat, cu sfială, s-a aşezat într-un colţ şi a început să spună o poveste.

Călătorul se simţea prea bolnav ca să aibă stare de poveşti. La început, nici nu era atent la cuvintele copilului. Dar, încet-încet, a început să plângă. Se simţea la fel de rău, dar plângea din ce în ce mai tare… Copilul vorbea o limbă pe care el o uitase de mult, din copilărie. Abia înţelegea povestea.

Copilul a terminat povestea şi s-a ridicat, sfios, pregătindu-se să plece, în timp ce gazdele intrau în cameră. Văzându-i ochii în lacrimi, l-au întrebat dacă se simţea mai bine.

— Da, mă simt mai bine. Dar nu am putut asculta povestea cu atenţie. Pentru că… pentru că o ştiu. Am spus-o şi eu, când eram mic, bunicului meu. Vorbea greu, cu mari eforturi, dar bucuros că auzea din nou limba copilăriei sale…

— E o poveste de peste munţi, din satul poveştilor pentru oamenii mari, îi spuseră gazdele. Puţini din copiii noştri au ajuns până acolo. Dar unii au învăţat poveşti foarte frumoase, poveşti care vindecă bolnavii, spuse stăpânul casei.

— Dar nu toţi copiii pot spune poveştile astea, doar copiii care îşi iubesc mult părinţii. Puterea poveştii nu stă în poveste, ci în cel care o spune, zise femeia lui. De fapt, dacă ştiţi povestea, înseamnă că aţi trecut şi dumneavoastră pe acolo…

Bolnavul se simţea mai bine.

— Vreau să plec acum, nu mai pot sta, spuse.

— Acum? Nu, mai stai în pat, să te refaci. Dar poţi pleca mâine dimineaţă, cum răsare soarele.

Călătorul nu putu să închidă un ochi toată noaptea, de emoţie. Ştia că e aproape de casă, de părinţi… Dimineaţa devreme a pornit la drum. A mers până la trecătoare, a traversat munţii şi a ajuns în satul său seara târziu. Satul era mai mare, cu multe case noi. Dar nu i-a fost greu să dea de casa părinţilor. A bătut la poartă. I-a deschis fratele său mai mare, care nu l-a recunoscut. A crezut că e doar un călător, aşa că l-a poftit într-o cameră şi i-a adus de mâncare.

— Părinţii tăi ce fac, unde sunt?

— Tatăl meu e bolnav şi mama stă lângă el să îl îngrijească. E bolnav de supărare… Îi e dor de fratele meu mai mic. Am avut un frate care a dispărut într-o zi de acasă. Unii ziceau că poate s-a înecat, alţii că poate a plecat pe munte şi s-a rătăcit. Alţii spuneau că l-ar fi luat nişte călători cu ei. Dar de ce să fi plecat de acasă? Nu avea niciun motiv. Mai ales că îi iubea foarte mult pe părinţi…

— Am auzit că în satul ăsta sunt copii care ştiu poveşti frumoase, care alungă bolile.

— Da, sunt, dar tatăl meu are trupul sănătos, doar sufletul e trist, spuse fratele cel mare.

— Dacă mă laşi, o să îi spun şi eu o poveste. O poveste pe care copiii din sat nu o ştiu. O poveste care o să îl ajute…

— Mă duc să îl întreb dacă vrea să te asculte, zise fratele. Nu ştiu însă dacă îl vei putea ajuta cu ceva, că nici alte poveşti nu l-au ajutat.

— Lasă-mă să încerc, spuse călătorul.

Intrară în camera bolnavului.

— Vă rog să mă iertaţi, dar vreau să vă spun şi eu o poveste. Povestea mea.

— Spune, spuse bolnavul, vreau să te ascult.

Călătorul îşi dădu seama că tatăl său era prea trist ca să aibă stare de poveşti, dar avea totuşi puterea de a-l asculta pe musafir, pentru că voia să fie o gazdă binevoitoare.

„A fost odată, acum vreo zece ani, un copil care îşi iubea mult părinţii şi bunicii”.

— Ce poveste e asta? întrebă fratele cel mare.

— Lasă-l să povestească, spuse bolnavul, căruia chipul călătorului i se părea cunoscut şi nu îşi aducea aminte unde îl mai văzuse.

„A fost odată un copil care îşi iubea mult părinţii. Şi bunicii. Atât de mult, încât odată, când bunicul lui era bolnav, s-a apucat să îi spună o poveste pentru a-i alina durerea. Şi povestea a fost atât de frumoasă, încât bunicul s-a simţit mai bine. Sau poate nu era povestea frumoasă, poate doar era spusă cu multă iubire, dar şi-a făcut efectul. Era o poveste deosebită, o poveste pentru oameni mari. Chiar dacă o puteau înţelege şi unii copii. Toţi s-au mirat de felul în care băiatul îşi arăta iubirea faţă de bunicul său. Mai ales că l-au dus pe copil şi pe la casele vecinilor bolnavi, iar unora poveştile le alinau durerile”.

Mama şi-a recunoscut prima fiul. Dar a tăcut, l-a lăsat să

povestească până la capăt.

Şi călătorul a povestit cum a fost furat de hoţi, cum a fost dus departe-de-parte, cum a fost găsit de pădurar. A povestit cum a crescut şi cum a pornit la drum în căutarea părinţilor săi.

— „Şi, când zăcea bolnav într-o casă de la poalele munţilor, un copil i-a spus o poveste. Şi a recunoscut în ea povestea pe care, mic fiind, i-o spusese bunicului său. A doua zi a pornit la drum şi, spre seară, a ajuns la casa părinţilor săi…”

— Adică la casa noastră, zise tatăl, ridicându-se singur din pat ca să îşi îmbrăţişeze băiatul.

— La casa noastră, zise călătorul, întinzând un braţ spre tatăl său şi al doilea spre mama sa. La casa din satul poveştilor pentru oameni mari – zise cu emoţie. Îi dădură lacrimile.

Mare bucurie a fost atunci în sufletele lor. A fost o sărbătoare pentru tot satul. Bucurându-se de întoarcerea fiului său, tatăl s-a pus pe picioare. A avut o bătrâneţe senină, alături de soţia sa. Şi, ori de câte ori boala se apropia de ei, fiul lor cel mic le spunea o poveste şi boala pleca din casa lor… Aşa că poate mai trăiesc şi astăzi, dacă sacul cu poveşti al fiului lor nu s-a terminat…”

— Frumoasă poveste, mămico, zise băiatul. Dar cam scurtă.

— Acum culcă-te. Diseară o să îţi spun una mai lungă…

Mama plecă din camera copilului. Se întoarse după câteva minute, să vadă dacă somnul îl biruise pe băiat. Îl găsi stând în pat, cu mâinile sprijinite de bărbie.

— Ce faci, voinice? Nu dormi?

— Nu, nu dorm. Somnul mi-a trecut de tot. Mă gândesc, mă tot gândesc la o poveste nouă, frumoasă, pe care să i-o spun bunicii, să văd dacă se va simţi mai bine. Îmi pare tare rău că e bolnavă.

— Te gândeşti să îi spui o poveste? O să îţi spun ceva care o să te bucure. Atunci când te-ai născut, bunica era foarte bolnavă. Însă atât de mult s-a bucurat că ai venit pe lume, încât s-a luptat cu boala şi a învins-o. Şi, atunci când ai împlinit un an, ţi-a scris o felicitare – pe care o vei citi şi tu când o să mergi la şcoală. Când o să înveţi să citeşti, poate înveţi mai repede…

— Şi ce scrie acolo?

— Ceva foarte important pentru tine. Răspunsul la frământarea asta din cauza căreia nu poţi dormi acum…

— Ce scrie? Ce scrie?

— „La Mulţi Ani, povestea noastră frumoasă. La Mulţi Ani!”

— Adică, eu sunt povestea bunicilor?

— Da, a lor şi a noastră. Şi trebuie ca viaţa ta să fie o nouă pagină din această poveste.

— O nouă pagină? Înseamnă că o să fie o poveste lungă, spuse copilul, luându-şi mama în braţe…

Doctorul doctorilor

De când mămica lui murise, copilul îşi dorea din ce în ce mai mult să se facă doctor. Mama avusese o boală ciudată şi murise în câteva zile, fără ca nimeni să se fi aşteptat la aşa ceva. Doctorul din satul lor fusese plecat pentru o vreme, şi nimeni nu îşi dăduse seama că starea mamei era atât de gravă încât avea neapărată nevoie de medic. De fapt toţi aşteptau întoarcerea doctorului, în care aveau mare încredere, pentru că era vestit în tot ţinutul. Dar doctorul a ajuns prea târziu, cu câteva minute înainte ca femeia să moară. Murise însă liniştită, pentru că fusese spovedită şi împărtăşită.

Ani de zile copilul se gândise să devină doctor. Până când, într-o noapte, a avut un vis…

* * *

Străbătuse alături de un bărbat un drum lung prin deşert. La un moment dat au intrat într-un sat. Mergând prin sat, vedeau tot felul de bolnavi, de şchiopi, de ciungi, de orbi, de surzi… Erau prea obosiţi ca să plece mai departe, aşa că s-au hotărât să rămână peste noapte în sat. Când au intrat într-o casă de oaspeţi, gazda le-a spus: „Satul nostru îl aşteaptă pe Marele Doctor. Aţi auzit ceva, se apropie de noi?”

Musafirii nu dăduseră niciun răspuns. Copilul tăcu, gândindu-se că dacă ar spune că nu ştie nimic de vreun mare doctor ar fi putut să îl întristeze pe cel care îi primise cu atâta bunăvoinţă la el în gazdă.

Dimineaţa, când să îşi ia rămas bun, călătorii îi văzură pe cei patru copii ai gazdei. Cele trei fete se jucau pe iarbă, dar copilul cel mai mare, un băiat frumos, stătea pe un scaun.

— E orb, le explică gazda, nu vede nimic…

— Îmi pare rău, tare rău, spuse copilul.

Îi era tare milă de băiatul orb, aşa că spuse:

— Of, dacă aş putea, i-aş da eu unul din ochii mei.

Străinul care îl însoţea îl întrebă în şoaptă:

— Eşti sigur?

Copilul întrebă:

— Da, sunt sigur, dar…

— Fie cum vrei tu, spuse Străinul. Îl atinse uşor pe faţă şi copilul îşi dădu seama că nu mai vede bine. După câteva clipe, copilul vru să deschidă ochii, dar îşi dădu seama că ochiul stâng avea pleoapele lipite. Privind cu dreptul, îl vedea pe copilul care înainte fusese orb sărind de bucurie.

— Văd, văd, văd… striga acesta.

— Eşti sigur că vrei ca ochiul tău să rămână la el? – îl întrebă Străinul.

— Ce să zic… Da, vreau, spuse copilul cu hotărâre.

— Să mergem atunci, spuse Străinul. Şi porniră la drum.

La ieşirea din sat, văzură o casă dărăpănată. În faţa ei era un copil care se străduia să bea apă din găleata aflată pe marginea fântânii, dar îi era foarte greu, pentru că nu avea mâini. Copilul îl privi în ochi pe Străin, şi spuse cu voce tare:

— Dacă aş putea, i-aş da una din mâinile mele.

— Dă-i-o pe care vrei, îi spuse Străinul. Copilul întinse mâna stângă. Străinul îl trase de ea, şi mâna se desprinse din umăr, fără mare greutate.

— Eu o iau înainte, spuse copilul, nu vreau să ştie că e de la mine.

Copilul făcu câţiva paşi, apoi se ascunse după un copac. Îl văzu pe Străin cum apropie mâna de copil, şi mâna se lipi imediat. Copilul o mişca, nevenindu-i să creadă ochilor.

Străinul îşi continuă drumul. Copilul veni lângă el şi spuse:

— Dacă aş putea, mi-aş da şi viaţa pentru ceilalţi.

— Când te-am întâlnit, mi-ai spus că îţi doreşti să devii doctor. De asta am venit prin acest sat… Altfel… Uite, pentru că ai spus asta, ne vom schimba drumul. Plecăm în altă parte. Dar va fi mult mai greu decât până acum. Nu avem decât puţină hrană la noi şi avem de mers vreme de patruzeci de zile.

— Mergem, mergem… Cu tine îmi este bine oriunde aş fi.

Şi au plecat… Şi au mers departe, departe. Au urcat stânci, au mers prin ploaie, le-a fost foame, le-a fost sete, dar mergeau înainte. Când copilul simţea că nu mai poate, îl privea pe Străin şi sufletul său se umplea de putere.

Au mers până când au ajuns într-un sat cu case mari, bine îngrijite. Au bătut la prima poartă:

— Ziua bună, oameni buni, ne daţi şi nouă ceva de mâncare? – întrebă Străinul.

Nimeni nu îi răspunse, însă.

— Ce e cu ei, nu aud? întrebă copilul.

— Ba da, aud… Dar nu sunt primitori de străini.

— De ce? Până acum ne-au primit toţi, chiar şi cei săraci. Iar aceştia, care cred că au de toate…

— Aceştia au inima bolnavă, spuse Străinul. Nu iubesc, nu ştiu să iubească.

— Îi pot ajuta? Ce să fac pentru ei?… Dacă le-aş da inima mea, aş muri, nu-i aşa? – întrebă copilul. Şi nu aş putea ajuta decât un singur om. Eu aş vrea să-i ajut pe mulţi, zise copilul, privindu-l pe Străin.

— Dă-i fiecăruia o bucăţică din inima ta.

— Cât de mare?

— Vei simţi tu, unii vor avea nevoie de o bucată mai mare, alţii de alta mai mică.

— Bine, zise copilul. Aşa am să fac.

Copilul intră în curte, timid. Primul veni spre el un bărbat cu o faţă aspră care ducea o scară în spate. Înainte să îi spună ceva copilului, acesta îi aruncă în piept o bucăţică din inima lui. Bărbatul se schimbă, brusc, la faţă. Privirea îi deveni senină.

— Avem oaspeţi, oaspeţi de seamă, strigă către cei din casă. Bine aţi venit la noi, le spuse musafirilor.

Copilul se întoarse spre Străin şi îi zâmbi.

— Bine v-am găsit, spuse Străinul.

— Nu ştiu ce s-a întâmplat, v-am văzut la poartă de când aţi venit, dar eram prins cu treburile, zise gazda.

Soţia îi privea pe fereastră, mirată. Copilul se apropie de ea şi îi aruncă o bucăţică din inima lui. Femeia văzu cum copilul aruncă ceva înspre ea, dar nu îşi dădu bine seama ce s-a întâmplat. Simţea doar o căldură în piept. Şi ieşi să îi primească pe oaspeţi.

Copilul îl întrebă pe Străin:

— Mai sunt mulţi pe care i-aş putea ajuta? Simt o dorinţă din ce în ce mai mare de a da o parte din inima mea şi altora…

— Nu vrei să mănânci mai întâi? Ţi-e foame, doar…

— Mâncăm după aceea, spuse copilul.

— Du-te singur, îi spuse Străinul. Ştii ce ai de făcut. În satul acesta aproape toţi suferă de aceeaşi boală. Puţini au inima sănătoasă. Tu îi poţi ajuta şi pe ceilalţi să iubească…

Copilul plecă. Merse din casă în casă. Peste tot era întâmpinat cu răceală. Dar, când pleca, oamenii nu voiau să se mai despartă de el. Ceva însă se întâmpla. Pe măsură ce ajuta mai mulţi oameni, el îmbătrânea. Spre seară, arăta deja ca un bătrân de şaptezeci de ani. Mergea din ce în ce mai greu. Ajunse la prima casă din sat, la casa la care îl lăsase pe Străin. Intră, văzu mulţi oameni la masă, dar Străinul plecase. Încercă să intre în vorbă cu gazdele, dar acestea nu îl recunoscură. I-a întrebat:

— Ştiţi cumva, a trecut pe-aici un om străin de aceste locuri?

— Da, a trecut de dimineaţă. A plecat apoi repede, s-o fi dus să îl caute pe copilul cu care venise. A lăsat însă o scrisoare, a spus să o dăm celui care va întreba de el, zise bărbatul, întinzând scrisoarea bătrânului. Acesta luă scrisoarea, privindu-l pe bărbat în ochi. Bărbatul tresări, i se păru că a mai văzut acei ochi, dar nu îşi dădu seama când anume.

Bătrânul începu să citească:

„Copile, ai vrut să ajuţi bolnavii şi te-am ajutat. Ai dat mâna ta, ochiul tău altora. Acum le-ai primit înapoi”. Bătrânul îşi dădu seama că începuse să vadă şi cu al doilea ochi şi mâna stângă i se mişca de parcă nu i-ar fi lipsit niciodată. „Ai vrut însă mai mult, aşa că te-am adus la oamenii care au cele mai mari suferinţe. La cei sănătoşi la trup, dar cu inima bolnavă. Şi i-ai ajutat. Dăruind, ai dobândit… Priveşte spre pieptul tău. Inima e la locul ei, dar e mai mare. Cu cât ai dat mai mult, cu atât a crescut mai mult. Pentru că pe Mine M-ai primit în ea. Puterea Mea este puterea iubirii, puterea care biruie orice boală şi orice neputinţă. Puterea iubirii biruie moartea, pentru că Eu am biruit moartea. Alege, deci, ce fel de bolnavi vrei să ajuţi, pe cei bolnavi la trup sau pe cei bolnavi la suflet. Orice ai alege, Eu voi fi cu tine. Şi îţi vei da seama că nu am plecat de lângă tine, pentru că Mă vei simţi în inima ta…”

Bătrânul plângea, şi abia mai putea citi din cauza lacrimilor. Plângea, şi simţea cum inima îi arde în piept…

* * *

Copilul se sculă din somn brusc. În cameră era foarte frig, focul din sobă se stinsese. Dar inima îi bătea în piept cu putere. Şi îşi aminti

visul… Privi apoi spre icoană şi recunoscu chipul Străinului…

Ani de zile l-a tot frământat visul acela. L-a frământat până ce a ajuns preot. L-a frământat şi după aceea, până când a ajuns la bătrâneţe. Şi, în toată viaţa lui, a simţit că inima i-a rămas plină de iubire pentru ceilalţi. Pentru că îl primise în ea pe Cel ce este Iubire…

Cordonul bunicii – poveste pentru copiii necăjiţi şi părinţii lor

— Bunico, spune-mi o poveste, te rog…

— O poveste? Dar nu ţi-am mai spus de un an de zile. Doar acum ştii să citeşti singură, iubita mea, spuse bunica. Ce, ai terminat şi cartea primită de Sfântul Nicolae?

— Nu, bunico, dar îmi plac mai mult poveştile spuse de tine. De când am învăţat să citesc mama m-a rugat să te las în pace, să nu te obosesc, să citesc singură. Dar îmi e dor de o poveste spusă de tine…

— Bine, spuse bunica. Vino aici, lângă fotoliu. O să îţi spun o poveste mai tristă…

— Cum e „Fetiţa cu chibriturile”? Nu-i nimic, îmi place şi aşa.

— Da, cum e „Fetiţa cu chibriturile”… Doar că pe asta n-a scris-o Andersen. N-a scris-o nimeni…

— „A fost odată…”

— „ca niciodată”, completă nepoţica.

— „Odată, acum vreo şaizeci de ani, o fetiţă săracă şi necăjită. O chema Irina…”

— Ca pe tine, bunico?

— Da, ca pe mine. Să zicem…

„Mama ei murise când era mică, iar tatăl ei plecase de acasă şi îşi făcuse o altă familie. Cu altă soţie, alţi copii. Iar Irina fusese crescută de bunicii ei, de părinţii mamei ei. Avusese o copilărie plină de lipsuri, dar, cu toate astea, o copilărie frumoasă. Pentru că bunicii ei erau oameni credincioşi, oameni buni la suflet, şi aveau grijă ca puţinul pe care îl aveau să îl folosească cu recunoştinţă.

Cele mai frumoase momente le trăia de Paşti şi de Crăciun. Îi plăcea să meargă în fiecare duminică la biserică, dar de Paşti şi de Crăciun era mult mai frumos… Atunci Irina primea de fiecare dată haine noi. Ca semn al faptului că înnoirea hainelor trebuie să fie însoţită de o înnoire sufletească. Ce să spunem? Avea Irina prieteni şi

colegi de şcoală ai căror părinţi erau bogaţi, dar niciunul din ei nu era aşa de fericit ca ea, nici de Paşti, nici de Crăciun. Sărbătoarea Paştilor o ducea cu gândul la învierea morţilor, şi se gândea că, dacă va duce o viaţă curată, va trăi în veşnicie împreună cu mama ei. De Crăciun se gândea că Hristos, Fiul lui Dumnezeu, a venit în această lume plină de răutate şi de egoism ca să ne înveţe să ne iubim, să ne înveţe că iubirea e cel mai important lucru din lume…

Irinei îi plăcea să vorbească mult despre lucrurile acestea cu prietena ei Alexandra, fata preotului de la biserică. Dar cu ceilalţi colegi nu putea vorbi despre asta. O considerau prea preocupată de Biserică, de Dumnezeu…

Într-un an, cu două zile înainte de Crăciun, Alexandra o întrebă pe Irina:

— Auzi, dar tu nu ai altă haină groasă? Că o să vină zăpada… Şi pe asta o porţi de când a început frigul. O să vorbesc cu mama mea şi ţi-o dau pe a mea, că am două, spuse Alexandra.

— Nu, nu e nevoie. Mâine bunicul ia pensia şi primul lucru după ce vin de la şcoală e să mergem să îmi ia o haină nouă. Aşa facem în fiecare an. Azi am fost cu bunica, am căutat prin magazine şi am găsit ceva şi frumos şi ieftin.

— Cum ştii… Oricum, abia aştept să te văd cu haina nouă.

A doua zi, însă, când veni acasă de la şcoală – începea vacanţa –, Irina găsi un bilet în uşă. «Aşteaptă-mă în faţa blocului. O să vin repede. Bunica…»

«Oare s-au dus să îmi cumpere haina fără mine? Da, asta cred că s-a întâmplat…», zise Irina în gândul ei. Coborî în faţa blocului şi se aşeză pe o bancă. Îşi scoase cărţile de şcoală din ghiozdan şi începu să citească ceva… După o oră, apăru şi bunica. Tristă, cu ochii în lacrimi.

Irina îi sări în braţe:

— Ce s-a întâmplat? Unde e bunicul?

— Unde să fie? La spital. Era bine când a venit pensia, dar apoi i s-a făcut rău. A venit salvarea şi l-a dus la spital.

— Vreau să mă duc să îl văd.

— O să mergem diseară. Că mâine o să îl opereze şi vrea să te vadă înainte de operaţie…

— O să mergem şi o să îi cânt colinde. Da, o să îi cânt bunicului, să se bucure, zise fata.

Irina uitase de hăinuţa cea nouă. Se gândea doar la bunicul ei. Şi,

când bunica i-a spus că hăinuţa cea nouă va veni mai târziu, că banii trebuiau daţi doctorului pentru operaţie, Irina nu a spus nimic. Cel mai important pentru ea era să i se întoarcă bunicul acasă…

Şi seara s-au dus la spital. Bunica a vorbit cu o asistentă şi Irinei i-au dat voie să cânte. A cântat frumos de tot. Vocea ei curată răsuna pe tot etajul. S-au strâns nu numai bolnavii de la alte camere, s-au strâns şi asistentele. A venit chiar şi un doctor, doctorul care urma să îl opereze pe bunicul Irinei. Toţi au fost impresionaţi. Când Irina a terminat de cântat, s-a mirat văzând atâţia bolnavi adunaţi în faţa salonului. Când a ajuns cu bunica acasă, i-a pus tot felul de întrebări despre boală…

Dar bunica nu avea stare să vorbească cu Irina. Aştepta să o culce pe fată, ca să înceapă rugăciunile pentru sănătatea bunicului. S-au rugat puţin amândouă, cum făceau în fiecare seară când era şi bunicul acasă. Apoi Irina s-a dus în camera ei. Însă nu putea să doarmă. Stătea în pat şi se frământa. Ba se gândea la bunicul ei, ba se gândea la haina pe care nu mai avea cum să o primească. Şi haina veche îi era cam mică… şi nu prea ţinea de cald. Dar în minte îi tot veneau bolnavii care se adunaseră în faţa salonului.

— Ce bine că sunt sănătoasă… – îşi spuse. Eu mâine nu voi primi niciun cadou de la bunici, dar, totuşi, ce bine că Dumnezeu mă ţine sănătoasă. Sunt atâţia bolnavi… Şi atâţia copii bolnavi. Ce-mi dă mie Dumnezeu cadou? Îmi dă sănătate. Un cadou fără fundiţe, fără panglici, dar un cadou frumos…

Irina adormi. După o oră de rugăciune, se culcă şi bunica… La miezul nopţii însă, Irina se sculă brusc. Visase ceva frumos. Aprinse lumina în cameră şi începu să cotrobăie prin lada cu jucării. Găsi o pungă cu multe panglici, pe care bunica ei, care fusese croitoreasă, nu le mai folosea. Intră tiptil-tiptil în camera bunicii şi îi lăsă o fundă mare, roşie, cam şifonată, pe plapumă. Apoi mai făcu ea ceva treabă cu celelalte panglici şi se culcă.

Dimineaţa, bunica se trezi devreme. Era frământată… Văzu panglica pe plapumă, dar nu înţelese ce caută acolo. Că nu era legată de niciun dar. Şi… de unde dar? Irina nu avea bani de daruri. Bunica se sculă şi merse în camera fetiţei. O găsi pe Irina dormind, ţinând strâns în braţe icoana cu Hristos, care stătea de obicei la capul patului, pe perete.

Irina avea în jurul gleznelor câte o panglică. La fel în jurul

mâinilor, în jurul mijlocului, în jurul gâtului.

Bunica înţelese tot. Şi începu să lăcrimeze. Funda roşie de pe plapumă era un semn că bunica era un cadou pentru Irina. Atât de mult îşi iubea Irina bunica, încât o considera un cadou de la Dumnezeu. Ce era cu panglicile de la mâini şi de la picioare? Era o dovadă că Irina înţelesese că Dumnezeu poartă grijă de sănătatea ei. Şi într-o vreme frumoasă de iarnă, când prima zăpadă se aşternuse pe străzi, când atâţia copii zăceau prin spitale, suferind de tot felul de boli, Irina era sănătoasă. Şi se bucura că Dumnezeu i-a făcut acest dar. Se bucura de sănătatea pe care i-o dăruise Dumnezeu. Şi nu mulţi copii au fost la fel de bucuroşi ca Irina anul acela…

* * *

— Şi bunicul ei s-a făcut bine? întrebă nepoţica.

— Da, operaţia a reuşit. Mai mult încă. Doctorul, care fusese fascinat de colindele cântate de Irina, nu a vrut să primească niciun ban pentru operaţie şi Irina a primit la timp hăinuţa de care avea nevoie. Era o hăinuţă specială, udată cu lacrimi. Irina a rugat-o pe bunică să îi coasă pe cordonul de la hăinuţa cea nouă panglica pe care şi-o legase în noaptea de Crăciun în jurul mijlocului. Ca să nu uite că şi hăinuţa era un dar de la Dumnezeu…

— Mi-a plăcut povestea, deşi începutul a fost prea trist, zise nepoţica.

— Şi mie mi-a plăcut, zise bunica. Şi apoi, spuse în şoaptă, ca să nu fie auzită de fetiţă: „Cordonul acela îl mai păstrez şi astăzi…”

Ultimul nivel…

Părinţii plecaseră de acasă, având încredere în Radu. Plecaseră la bunica, la mama mamei lui, care se simţea foarte rău.

La plecare, şi mama şi tata l-au pupat. Apoi, au închis uşa camerei. S-a auzit cum au încuiat uşa casei. Când Radu a auzit că s-au suit în lift, s-a dat repede jos din pat să se uite pe geam. Nu, nu ca să le facă semn cu mâna. Ci ca să se convingă că pleacă. I-a văzut suindu-se în maşină. Au plecat…

„Ce bine…”, spuse copilul. Aprinse lumina în cameră şi apoi dădu drumul calculatorului. Putea să se joace în voie – pentru că părinţii îi spuseseră că se vor întoarce abia în dimineaţa următoare…

Radu începu să se joace jocul lui preferat, „Victima”. Era un joc

în care te luptai cu diferiţi duşmani şi, dacă reuşeai să omori unul din ei, îţi dădeai seama cât de puternic a fost după numărul de puncte pe care îl primeai.

Radu jucase atât de mult atât acest joc, încât aproape de fiecare dată ajungea la nivelul 10, unde erau duşmanii cei mai puternici.

Se jucă o oră, se jucă două ore, după trei ore ochii începură să îi lăcrimeze. Dar nu voia să se lase. Voia să bată recordul săptămânii trecute, dar nu reuşea. Îi era din ce în ce mai somn, capul îl durea, dar era hotărât să nu se culce până ce nu va ajunge la un nou record. Aţipise de câteva ori, dar anunţul „Game over” – „Jocul s-a terminat”, îl trezea de fiecare dată.

La un moment dat, după ce omorâse toţi adversarii de la nivelul 10, după ce depăşise vechiul record, pe ecran a apărut o imagine care a făcut să îi sară inima din piept de emoţie. Trecuse la nivelul 11…

„Oare de ce în instrucţiuni scrie că sunt doar 10 nivele? Abia aştept să trec şi de nivelul ăsta…”

Adversarii de la nivelul acesta erau mult mai greu de învins. Pentru prima victimă a primit, spre dezamăgirea lui, foarte puţine puncte. Poate şi pentru că era un copil – era primul copil care apăruse în jocul acesta… Când pe monitor a apărut victima, numele ei şi punctajul obţinut, Radu s-a mirat foarte tare, pentru că victima arăta ca şi colegul lui de bancă, Răzvan, şi avea acelaşi nume. De obicei, victimele de la primele zece nivele aveau nume ciudate, din litere şi cifre. Aici era altfel. Şi punctajul era foarte mic.

A doua victimă, Mihai, semăna izbitor cu cel mai bun prieten al lui Radu. Şi numele era la fel…

Până ca Radu să devină pasionat de jocurile pe calculator, cei doi ieşeau în fiecare zi în parc, să joace tenis sau fotbal. Dar, de când Radu primise de ziua lui un calculator, era pur şi simplu imposibil să îl mai desprinzi de monitor.

Cum venea de la şcoală, după ce mânca masa de prânz îşi făcea la repezeală temele şi apoi stătea să se joace pe calculator. La început părinţii se gândiseră că băiatului îi prinde bine joaca pe calculator, dar nu a trecut mult până să îşi dea seama că pur şi simplu calculatorul schimbase viaţa copilului lor. Era din ce în ce mai nervos, la şcoală era neatent, se închisese în el, nu mai ieşea să se joace cu prietenii.

Băiatul era din ce în ce mai fascinat de nivelul 11: „Voi face orice ca să trec şi de nivelul ăsta…”

Faptul că victimele semănau cu oamenii pe care îi cunoştea nu îl mai punea pe gânduri. Reuşise să îl împuşte şi pe bunicul său – bunic care în viaţa reală se tot lupta să îi convingă pe părinţi să vândă calculatorul sau să îl arunce…

Imaginea bunicului l-a şocat, aşa că se hotărâse să nu se mai uite la numele şi înfăţişarea victimelor, ci doar la punctajul obţinut. După alte patru victime, imagini luminoase de pe monitor îl anunţau că este marele învingător, că trecuse la nivelul următor.

Radu era foarte atent, era decis să treacă şi de nivelul acesta. Lupta a fost foarte foarte grea, deşi lupta tot cu un copil. Parcă victima îi intuia toate mişcările, parcă îi ştia gândurile. Gândea aproape la fel cu el. Lupta era din ce în ce mai strânsă, dar, până la urmă, victima a căzut la pământ, împuşcată în cap…

Radu vedea pe ecran victima, pe care o chema tot… Radu… Parcă pe monitor era tot el. Se privea cu atenţie, din mai multe unghiuri. Da, el era.

Imaginea l-a şocat puternic. Nu se gândise niciodată la moarte până atunci. Îşi privea victima în ochi… şi avea strania senzaţie că priveşte în oglindă. Doar că victima avea ochii umflaţi de oboseală şi faţa foarte palidă.

Auzi un zgomot ciudat şi apoi o voce aspră:

— Radule, ce faci aici? Radule…

Deschise ochii cu greu şi în faţa ochilor văzu monitorul deschis. Adormise în faţa calculatorului. Totul fusese doar un vis… Se întoarse spre uşa camerei. Părinţii îl priveau, cu ochii trişti.

— Am avut încredere în tine, zise mama. Şi tot la calculator te-am găsit…

— Bunica a murit, îi spuse tatăl.

Părinţii au ieşit din cameră şi l-au lăsat singur. Erau prea mâhniţi ca să îl mai certe…

Radu s-a dus la baie să se spele. Când şi-a văzut chipul în oglindă, s-a speriat. Ochii lui erau umflaţi de oboseală, că ai victimei din vis. Şi faţa lui era palidă. Arăta exact ca şi copilul pe care îl împuşcase în vis…

În loc să se spele, Radu se întoarse în cameră, se aşeză la birou, căută fişierul care conţinea jocurile pe calculator şi îl şterse. Apăsă butonul DELETE, preferând să îşi şteargă toate jocurile din calculator decât să îi şteargă jocurile viaţa.

Înţelesese că, în loc să se joace pe calculator, calculatorul se juca cu el. Şi până atunci îl tot învinsese…

Zidurile din suflete

Într-un sat aflat la o răscruce de drumuri un ţăran a descoperit o comoară. Săpa în curte când, la un moment dat, a găsit câteva pungi mari, pline de galbeni. Ţăranul acesta era văduv şi nu avea copii. Banii erau foarte mulţi şi el i-a dat primarului, ca să îi împartă cu ceilalţi oameni din sat.

Satul cu oameni modeşti se transformase într-un sat cu oameni bogaţi. Ca să îşi cheltuiască banii, ei au început să îşi cumpere tot felul de lucruri, iar multe din ele nici măcar nu le trebuiau.

Cel mai lacom dintre ei era primarul. Se dusese vorba că, în loc să împartă comoara în părţi egale fiecărei gospodării, el îşi păstrase mult mai mult decât ar fi trebuit. Pentru ca ceilalţi oameni să nu ştie ce strânsese în curte, primarul şi-a înconjurat-o cu ziduri înalte şi groase. Încetul cu încetul, ceilalţi i-au urmat exemplul, construindu-şi ziduri împrejurul curţilor. Le-au făcut înalte, ca ale primarului, dar subţiri, ca să nu dea prea mulţi bani pe materiale. Satul semăna cu o cetate, cu un labirint de piatră. Fiecare şi-a pus la porţi paznici bine înarmaţi, angajaţi din satele vecine.

Vreme de câteva zile, când se mai întâlneau pe drum, oamenii nu mai simţeau nevoia să vorbească unii cu alţii. Dădeau din cap, cu o politeţe falsă. Apoi au renunţat şi să se salute. Nu mai voiau să se cunoască între ei. Nu mai voiau să ştie decât de averile lor.

În loc să îi mulţumească lui Dumnezeu, aşa cum făceau înainte şi pentru micile bucurii pe care le aveau, bărbaţii au renunţat să se mai roage. De Dumnezeu nu mai aveau nevoie. Şi chiar le-au interzis femeilor să meargă la biserică, ca nu cumva să mai ţină legătura între ele – şi să spună celorlalte ce au în casă. Fără credincioşi, biserica a rămas pustie. Numai părintele, singur, se ruga în ea de dimineaţa până seara ca iubirea să se întoarcă între săteni; pentru că sătenii deveniseră oameni cu inima de piatră. Nici pe copii nu i-au mai lăsat să se joace împreună. Copiii nu mai aveau voie să aibă prieteni. Ba chiar nici să meargă la şcoală nu au mai fost lăsaţi. Şi şcoala s-a desfiinţat.

Când satul a încetat să mai fie sat, când oamenii au uitat să mai fie oameni, ceva s-a întâmplat. A început un mare cutremur.

Pământul a început să se clatine. Speriaţi, au ieşit cu toţi din închisorile lor. Le era teamă să nu fie îngropaţi de vii. S-au adunat în curtea bisericii, singura curte fără ziduri. Numai primarul a rămas acasă, închis în palatul pe care şi-l construise.

Unii plângeau, alţii se rugau cu mâinile ridicate spre cer. Zidurile, ce înainte păreau să ţină o veşnicie, se prăvăleau acum cu zgomot peste case. Parcă venise sfârşitul lumii.

Dar nu era decât un cutremur, care s-a oprit la fel de brusc cum începuse. Şi nu a lăsat în urmă decât un singur mort: primarul. Acesta murise în mijlocul templului său de piatră, care fusese sfărâmat de mânia cerească.

Oamenii şi-au amintit cum, după un alt cutremur, care avusese loc cu mulţi ani în urmă, s-au ajutat unii pe alţii să îşi refacă gospodăriile. Şi-au adus aminte câtă nevoie au să se ajute unii pe alţii la vreme de necaz. Şi, timizi, cei ale căror case erau mai întregi s-au oferit să îşi ajute vecinii.

Fără ziduri, satul redevenise sat. Odată cu zidurile de piatră, se sfărâmaseră şi zidurile din suflete…

Foarte de dimineaţă, femeile s-au strâns la biserică să îi mulţumească lui Dumnezeu pentru un astfel de cutremur.

Gemenii

Au fost odată, într-un sat, trei fraţi gemeni. Semănau foarte mult, atât de mult încât ţi se părea că vezi unul şi acelaşi om, de trei ori, dar în trei situaţii diferite. Unul, cel mai mare, era foarte egoist şi zgârcit. Tot timpul era nemulţumit cu ceea ce are şi faţa sa era posomorâtă. Nici când ieşea de la biserică faţa nu îi era senină.

Al doilea era un om obişnuit, când vesel, când trist. Când era trist, era leit fratele cel mare. Când era vesel, era leit fratele cel mic. Despre acesta din urmă, ce să spunem… Parcă trăia pe altă lume. Bucuria care i se citea pe faţă era molipsitoare. Era cel mai credincios dintre fraţi. Chiar dacă fraţii săi nu erau mai mari decât el, între el şi fratele cel mare părea a fi o diferenţă de câţiva ani. Şi nu la trupuri, că erau aproape la fel de bine dezvoltaţi. Doar la chip…

Ce să mai spunem despre fratele mic? Chiar şi atunci când părinţii lor au murit, răpuşi de o boală necruţătoare, acesta a ştiut să îi îndemne pe ceilalţi să îşi pună nădejdea în Dumnezeu. Şi, cu trudă, cu

răbdare, au ştiut să o scoată la capăt.

Au crescut, s-au căsătorit cu fete harnice şi frumoase, au avut copii… Au mai trecut mulţi ani, copiii au crescut mari şi gemenii noştri au ajuns bunici.

Într-un an, când fraţii îşi sărbătoreau ziua de naştere şi toată familia era laolaltă, cu mulţimea de copii şi nepoţi, a apărut un bătrân cu o faţă senină, cu părul lung şi alb. A spus că are daruri pentru toţi. Şi a cerut să stea de vorbă doar cu sărbătoriţii…

— Spuneţi-mi, vă rog, cât de mult îi iubiţi pe cei din familia voastră, pe copii şi nepoţi? Eu pot să vă ajut să le faceţi un cadou, să le dăruiţi o parte din viaţa voastră.

Fraţii mai mari se uitau, miraţi, spre cel mai mic. Aveau încredere în el şi se gândeau că el îşi va da seama dacă musafirul nepoftit era mincinos sau nu. Dar mezinul nu dădea nici cel mai mic semn de neîncredere… Era vesel ca de obicei. Zise:

— Ăsta da cadou, să primeşti puterea de a da o parte din tine altora…

Cel mare nu părea prea încântat:

— Ce să dau? O parte din viaţa mea? Şi de ce să dau? Că, dacă dau, mor mai repede, nu? Eu nu dau nimic. Cât mai am de trăit, să trăiesc. Bătrâneţea e grea, dar mai bine bătrân decât mort…

— Eu aş da un an, zise fratele mijlociu. Dar să fiu sigur că ajunge la copii şi nepoţi.

— Aş da şi eu un an, nu zic nu, zise fratele cel mare. Dar să ştie toţi ce cadou le-am făcut. Dar, dacă stau să mă gândesc mai bine… Cât ar reveni fiecăruia? O lună, două, câteva zile? Mai bine le ţin pentru mine.

Fratele cel mic deveni din ce în ce mai serios. Ceilalţi nu îl mai văzuseră niciodată aşa. Îl întrebă pe musafir:

— Şi chiar putem face celorlalţi cadou o parte din viaţa noastră? Atunci, eu… eu sunt gata să mor chiar acum. Am avut o viaţă frumoasă şi fericită. Şi ce bucurie mai mare ar fi decât să dau o parte din mine celorlalţi? Nu vreau să mă laud cu cadoul pe care l-aş face, dar cred că orice copil şi nepot ar înţelege măreţia darului meu. Eu, eu sunt aproape gata de moarte… Mai vreau să mă spovedesc, să mă împărtăşesc mâine dimineaţă şi gata… Dacă aş şti că mai am de trăit zece ani, pe toţi i-aş da, fără să şovăi…

Musafirul le spuse:

— Lucrurile stau altfel… În aceeaşi zi aţi venit pe lume, iar părinţii voştri, înainte de a muri, s-au rugat să părăsiţi această lume împreună. Dar, precum se vede, nu sunteţi toţi la fel de pregătiţi pentru moarte. Deşi sunteţi bătrâni şi timp să vă pregătiţi aţi avut…

În timp ce musafirul vorbea, fratele cel mare se aşezase pe un scaun, respirând din ce în ce mai greu.

— Cel mai mic ar fi dat şi zece ani de viaţă celorlalţi. O viaţă întreagă a trăit pentru alţii, aşa a rămas şi la bătrâneţe. Zece ani de viaţă o să mai trăiască. Dar bătrâneţea nu îi va fi grea, el nu va fi o povară pentru ceilalţi, ci o bucurie… Tu, mijlociule, un an o să mai trăieşti de acum înainte.

— Doar un an? – întrebă mijlociul, nemulţumit.

— Da, un an. Bucură-te şi de el, zise musafirul. Vezi, fratele cel mare nu a avut parte nici de atât…

Fraţii şi-au întors privirile spre acesta. Şi au văzut că închisese ochii, pentru totdeauna. Avusese totuşi parte de o moarte liniştită…

— Preţuiţi bine timpul care v-a rămas, zise bătrânul celor doi. Şi nu uitaţi cât de mare e puterea iubirii pentru ceilalţi. Ea, doar ea vă mai ţine în viaţă. Pentru această iubire v-a mai lăsat Dumnezeu să trăiţi, ca să îi puteţi ajuta şi pe alţii prin această iubire. Iubire care vă pregăteşte pentru viaţa cea adevărată…

Atât le mai spuse bătrânul. Şi, deodată, dispăru din faţa ochilor lor. Cei doi fraţi se frecau la ochi, nevenindu-le să creadă că ceea ce văzuseră era adevărat. Dar, lângă ei, trupul fratelui lor zăcea fără suflare…

Arătarea minunată

Profesoara a plecat din clasă. Fiind pauză, clasa a fost inundată de gălăgie. Doar trei elevi, care erau şi vecini de bloc, Ioan, Alexandru şi George, păreau impresionaţi de prima lor oră de religie. Ceilalţi începuseră să se joace…

— Eu o să îi rog pe părinţi să mă ducă duminică la biserică. Dacă biserica e Casa Domnului, înseamnă că e mare lucru, spuse Ioan. Dacă e aşa cum a spus profesoara, şi în biserică vin îngerii şi sfinţii, chiar dacă nu îi vedem, e mare lucru.

— Pe mine mă duc părinţii în fiecare duminică la biserică, aşa că o să ne vedem acolo, spuse Alexandru.

— Cum e, îţi place? – întrebă Ioan, curios.

— Da, îmi place.

— Şi vezi îngerii?

— Nu, nu îi văd, dar ştiu că sunt acolo.

— Dacă îţi place şi ţie, Ioane, să îmi spui, interveni George. O să mă duc şi eu o dată, să văd cum e. Dar nu acum, că nu vreau să pierd ultimul episod din serialul meu preferat de desene animate. Mă duc data viitoare.

— Hai acum, cu noi, zise Ioan. Pe mine m-a făcut tare curios profesoara… Părinţii mei nu merg la biserică, iar eu nu am fost decât o singură dată, cu bunicii. Dar eram mic atunci şi nu îmi prea amintesc cum a fost.

— Nu suntem noi muşchetari? Toţi pentru unul şi unul pentru toţi! Vino cu noi, George. E mai frumos să mergem împreună.

— Nu ştiu dacă mă lasă părinţii… O să văd, poate ajung, dar nu sunt sigur, răspunse George, nevrând totuşi să piardă desenele animate preferate.

Biserica nu era aproape de blocul lor. Duminica, la începutul slujbei, Ioan şi Alexandru s-au întâlnit în biserică. Înainte de a merge să se împărtăşească, Alexandru i-a spus lui Ioan:

— M-am rugat lui Dumnezeu să vă întâlnesc pe amândoi aici. Mă bucur oricum că ai venit tu.

— Mai e mult din slujbă?

— Nu, să nu pleci, că după ce mă împărtăşesc nu mai durează mult.

După ce s-a împărtăşit, Alexandru l-a văzut şi pe George lângă Ioan.

— Cum s-au terminat desenele, m-am încălţat imediat şi am venit şi eu. Bine că nu s-a terminat totul…

— Da, bine că nu s-a terminat, spuse Ioan.

După slujbă, băieţii s-au dus fiecare la casa lui. După-masa, s-au întâlnit în parcul de lângă blocul lor, pe terenul de fotbal. Până să se strângă şi alţi copii, cei trei prieteni au început să vorbească despre slujba de dimineaţă:

— Ce să zic, a fost puţin cam lungă, dar mi-a plăcut, spuse Ioan.

— Ce ţi-a plăcut cel mai mult? îl întrebă George.

— Mi-a plăcut preotul mai înalt, care semăna la faţă cu sfântul din stânga iconostasului.

— Care preot mai înalt, că a fost un singur preot, zise Alexandru.

— Ai orbit? Cum să fie un singur preot? Au fost doi, spuse Ioan, ridicând vocea.

— Doi au fost în mintea ta, zise George. A fost unul singur, nu-i așa?

— Unul a fost, normal, că e biserică mică, spuse Alexandru. Doar la bisericile mari sunt doi sau trei preoţi…

Ioan era din ce în ce mai supărat. Nu îi plăcea să fie contrazis, când el văzuse bine că sunt doi preoţi – unul mai înalt şi bătrân, iar celălalt, mai scund şi tânăr. Au început să joace fotbal. Ioan stătea într-una din porţi, dar nu era atent la joc. După ce a primit patru goluri, a plecat supărat în fugă spre biserică, fără să le spună celorlalţi nimic.

Prietenii lui s-au gândit că a plecat acasă, de supărare că luase cele patru goluri atât de repede…

Dar Ioan plecase la biserică. Ușa era deschisă și a intrat înăuntru. S-a dus la altar, a ciocănit la ușa din stânga, acolo unde se dădeau pomelnicele. Părintele cel înalt l-a întrebat:

— Ce e cu tine, băiete?

Ioan se uita cu atenţie la faţa părintelui şi se miră şi mai tare de asemănarea cu sfântul din icoana mare de pe iconostas. Se gândi: „Părintele ăsta e tare ciudat… L-a pus pe pictor să îl picteze în icoană… Ciudată treabă…”

— Spune, Ioane, ce vrei?

— Nu vă supăraţi că vă întreb, dar câţi preoţi are biserica asta, unul sau doi?

— Unul. Dar de ce întrebi?

— Nu contează, iertaţi-mă, spuse Ioan, supărat.

Când să iasă din biserică, auzi vocea femeii care făcea curat în biserică:

— Ce cauţi aici? Te pot ajuta cu ceva?

— Ce să caut? Am venit să vorbesc puţin cu părintele.

— O să vină imediat, că are un botez. Stai puţin, o să ajungă în câteva minute.

Dar Ioan ieşi din biserică. Pe scări se întâlni cu preotul scund, pe care îl văzuse şi dimineaţă.

— Părinte, nu vă supăraţi, părintele cu care am vorbit acum, care e în altar, e tot de la biserica noastră? A fost şi dimineaţă aici?

— Ce părinte? Dimineaţă nu a mai fost nimeni, am slujit singur.

Ia să vedem.

Părintele se apropie cu paşi repezi spre altar, vrând să vadă cine intrase acolo fără permisiunea lui.

Dar în altar nu era nimeni.

— Îţi arde de glume, copile? Nu e frumos să râzi de preoţi… Stai aproape? Nu te-am mai văzut pe la biserica noastră.

— Nu, nu m-aţi mai văzut…

— Cum te cheamă?

— Mă cheamă Ioan. Şi cred că o să mă mai vedeţi, spuse copilul, ieşind pe uşă afară.

Ajuns acasă, i-a rugat pe părinţii lui să o sune pe învăţătoare, pentru a-i cere telefonul profesoarei de religie. Învăţătoarea, amabilă, le-a dat numărul acesteia.

— Doamna profesoară, spuse Ioan cu o voce tremurândă, e aşa cum spuneţi dumneavoastră… În biserică sunt şi sfinţi, şi îngeri. Eu… eu am văzut un sfânt. Un sfânt care mi-a spus pe nume… Însă colegii mei nu mă cred. Dar nu-i nimic, eu ştiu bine ce am văzut… Da, o să mai merg la biserică…

TAINA IUBIRII

— Piesă în trei acte

Personaje:

Filosoful DIOGENE, personaj central, apare la 30, la 50 şi la 70 de ani; interpretează şi cele două roluri de preot şi rolul tatălui Oanei, în aşa fel încât să i se recunoască identitatea.

Profesorul universitar MIHĂILESCU, 50 de ani.

ILIE, student la Filologie, 21 de ani.

Personajul în negru, în jur de 40 – 50 de ani.

Patronul, care joacă şi rolul iconarului

OANA, studentă la Filologie, 26 de ani.

RALUCA, studentă la Filologie, 20 de ani.

ANDREI, student la Teologie, 23 de ani.

Portarul Facultăţii de Litere, 35 de ani.

Copilul portarului, 10 ani.

Femeia de serviciu, 50 de ani

Copilul, tatăl copilului, primul ţăran, al doilea ţăran, vulturii aurii.

PROLOG

DIOGENE

(La intrarea în incinta teatrului stă Diogene, bărbat la 30 de ani, sprijinit de un butoi. Ţine în mână un felinar aprins şi se uită cu atenţie la toţi cei care trec prin faţa lui. După ce spectatorii s-au aşezat pe scaune, se aude inima lui Diogene bătând cu putere. Apare şi el, trece pe lângă ei, dacă se poate chiar printre rânduri.

În sală e lumină. Cortina e lăsată. Diogene, cu felinarul la nivelul capului, se uită cu atenţie la spectatori, ca şi cum ar căuta pe cineva. Strigă: „Caut un om… Caut omul…" Caută insistent. Nu găseşte. Se urcă pe scenă. Când intră după cortină, bătăile inimii nu se mai aud. Se sting luminile.)

ACTUL I

SCENA 1

ILIE, PREOTUL, PERSONAJUL ÎN NEGRU

(Pe scenă e întuneric. Se vede doar Ilie, luminat de sus, în planul întâi, în stânga.)

ILIE *(continuând o frază)*: …şi eforturile de a-i convinge au fost zadarnice. Degeaba le-a vorbit despre importanţa rugăciunii, degeaba a încercat să îi convingă să fie atenţi la slujbe. Oamenii veneau la biserică din formalitate, fără să participe câtuşi de puţin cu mintea la ceea ce se petrecea acolo. Se gândeau la mâncare, se gândeau la distracţii, se gândeau la vechii duşmani, la viitorii duşmani sau la emisiunile de la televizor. De parcă biserica ar fi fost un apendice al lumii acesteia, un depozit de gânduri pământeşti, şi nu un loc închinat Domnului.

Pentru a-i schimba, preotul a încercat tot ce i-a stat în putinţă. Nu contenea să le vorbească despre dobândirea sfinţeniei în lume. Despre faptul că familia nu înseamnă refuz al sfinţeniei, ci că este cale spre cer. Şi nu numai le vorbea; se vedea că el însuşi trăia aşa cum îi învăţa pe alţii să trăiască. Familia preotului era o familie model. Dar

oamenii se mulţumeau să spună că e firesc să fie aşa, din moment ce preoţia este slujire a lui Dumnezeu. Iar ei trăiau o viaţă de patimi şi plăceri trupeşti, gândindu-se că, dacă Dumnezeu există şi e iubitor de oameni, îi va mântui şi pe ei ca pe alţi păcătoşi.

Părintele suferea mult din cauza necredinţei lor. Le-a sugerat chiar că el se poate muta în altă parohie, ca să le dea posibilitatea de a avea în locul lui un alt preot, care poate i-ar fi folosit mai mult. Însă oamenii, indiferenţi, n-au luat în seamă această sugestie. Au considerat că este doar un act de bravură gratuită.

Exasperat, părintele a acţionat într-un mod original, chiar exagerat de original. Venind într-o duminică la biserică, oamenii au văzut în locul catapetesmei bizantine o imagine tulburătoare. Aveau în faţă o veritabilă capişte păgână. Icoanele erau substituite cu tot felul de poze şi reclame care nu aveau nicio legătură cu sfântul lăcaş.

(În partea dreaptă a scenei se vede vag; este structurată asemenea unei catapetesme, icoanele fiind substituite de imagini. Ele nu se văd simultan, ci sunt luminate pe rând, în timp ce Ilie le descrie.)

ILIE: În locul icoanei Mântuitorului era pictat un teanc mare de bani. Cu toţii îşi doreau bani, de la cerşetorii din faţa bisericii până la cei mai bogaţi oameni din parohie, dar atât de mulţi nu îndrăznise să îşi dorească nimeni.

(Apare Personajul în negru, care, în linişte, studiază imaginile.)

Maica Domnului era substituită cu poza unei limuzine de lux, ultimul model. Nimeni nu avea o asemenea maşină în tot oraşul. În locul praznicelor împărăteşti erau reclamele celor mai urmărite emisiuni TV. *(Lumina trece de la stânga la dreapta, oprindu-se pe fiecare dintre cele douăsprezece imagini.)* La televizor erau atenţi. Televizorul devenise pentru mulţi icoana în faţa căreia îşi petreceau tot timpul liber. Televizorul avea în capişte poziţia pe care o merita.

Cei doisprezece apostoli erau înlocuiţi cu cei mai apreciaţi oameni politici ai zilei. În ei oamenii îşi puseseră toată nădejdea. Politica îşi recăpătase rolul de zeiţă. În locul Sfinţilor Proroci erau actori cunoscuţi, fotomodele arătoase şi cântăreţi celebri. Sfântul Arhanghel Mihail era înlocuit de o sticlă de băutură şi de un cartuş de ţigări.

(Lumina cade pe Personajul în negru, care râde hidos.)

ILIE *(continuă)*: Binevestitorul Gavriil înlocuit de un bilet câştigător la loto şi o minge de fotbal. Uşile din mijloc, care substituiau

uşile împărăteşti, aveau lipite titlurile celor mai citite ziare şi reviste. Deasupra catapetesmei, lângă cruce, era o semilună, semn al înţelegerii între religii, sub care scria cu litere mari; „Veniţi aici toţi cei pătimaşi şi îndestulaţi!”

(Personajul în negru râde iarăşi, aplaudând cu admiraţie capiştea care acum este luminată toată. El face o reverenţă respectuoasă înaintea ei.)

SCENA 2

ILIE, PATRONUL *(Acelaşi decor. Se aude iarăşi vocea lui Ilie, care continuă…)*

ILIE: Noua catapeteasmă arăta groaznic. Stând în faţa ei, nimeni nu se mai putea simţi într-un loc închinat lui Dumnezeu. La început, credincioşii au crezut că părintele şi-a pierdut minţile; doar soţia îi murise de curând. Şi totuşi părintele ţinea slujbele ca înainte, fără nicio schimbare. Nu dădea niciun semn de nebunie. După câtăva vreme, credincioşii au început să simtă nevoia peretelui cu icoane. Ca după o predică tainică, ei şi-au dat seama că biserica era singurul spaţiu care le dădea posibilitatea de a scăpa de frământările şi obsesiile zilnice. Se gândeau chiar să strângă bani pentru a cumpăra o catapeteasmă nouă.

Într-o seară, un bărbat a venit pe ascuns la biserică. Era patronul celui mai mare magazin din oraş. Se zicea despre el că ţinea chiar o casă de desfrâu, dar nimeni nu putea fi sigur de asta.

(Din dreapta scenei apare patronul, ţinând în mâna stângă o lumânare mare, de cununie. Priveşte imaginile, şi se opreşte în faţa teancului de bani. Scuipă imaginea cu banii, apoi o loveşte cu pumnii.)

PATRONUL *(strigând)*: Bani, bani, bani. M-am săturat de bani. M-am săturat. Nu mai vreau, nu mai pot… Doamne… *(împreunându-şi mâinile la piept)* am nevoie de altceva… am nevoie de Tine. *(Se prinde de un colţ al catapetesmei păgâne şi încearcă să o trântească jos, dar nu are putere. O mai scuipă o dată, apoi pleacă mânios.)*

SCENA 3

ILIE, PREOTUL, PATRONUL, PATRU CREDINCIOŞI, PERSONAJUL ÎN NEGRU.

(Din dreapta scenei patronul se întoarce însoţit de alţi patru

bărbați. Patronul aprinde lumânarea pe care o ține în mână. Trag toți cu putere de capiște și o culcă la pământ pe scenă. În spate văd vechea catapeteasmă pe care o privesc cu mirare.)

ILIE *(continuând povestirea)*: Patronul a revenit cu alți bărbați ca să dărâme altarul păgân. Nu le-a fost greu să surpe capiștea idolească. Dar mare le-a fost mirarea când au văzut că vechea catapeteasmă se afla încă în biserică. Părintele nu o aruncase. Doar o mutase puțin mai în spate, ca să nu poată fi văzută de credincioși. Până atunci fusese mascată de capiște.

Când, la lumina palidă a lumânărilor, oamenii au văzut icoanele *(cei patru credincioși cad în genunchi, iar patronul se duce la icoana Mântuitorului și începe să plângă)*, au căzut în genunchi. Parcă le vedeau pentru prima dată *(credincioșii, în genunchi, se închină cu emoție)*. Icoanele de care aveau atâta nevoie se aflau în fața lor. Au început să se roage lăcrimând. Parcă își vedeau un copil pierdut. Parcă erau copii pierduți ce își regăseau părinții. Parcă găsiseră o comoară. Se rugau în șoaptă suspinând. *(Între ușile împărătești se vede figura duhovnicească a preotului – e Diogene cam la cincizeci de ani – care deschide ușile împărătești.)*

Liniștea nopții a fost întreruptă de vocea părintelui care, deși bătrân, se afla la ora aceea târzie în altar.

PREOTUL *(privind spre credincioși, le spune cu o voce blândă)*: De când așteptam clipa aceasta…

(Personajul în negru încearcă în zadar să ridice capiștea. Văzând că nu reușește, își dă cu pumnii în cap, disperat, și fuge prin stânga scenei. Lumina care cădea pe Ilie se stinge; pentru câteva clipe e luminat doar iconostasul. Lumina se stinge.)

SCENA 4

ILIE, PROFESORUL, RALUCA, ANDREI, OANA, PERSONAJUL ÎN NEGRU, PORTARUL, COPILUL.

(Lumina cade pe Ilie, ca la începutul scenei 1. El, privind foile pe care le ține în mână, vorbește.)

ILIE: Cam asta e. Cu mici modificări, cred că ideea e clară.

(Lumina cade pe Personajul în negru, apoi se luminează toată scena. O sală de curs în care lângă Ilie se află Oana și Raluca, stând în bănci. Profesorul stă la catedră. O clipă de tăcere.)

PROFESORUL *(dând din cap admirativ)*: Frumos final. Şi neaşteptat. Ai grijă cum dezvolţi totul.

RALUCA: Catapeteasma e realizată parcă de Hitchcock, imaginea e izbitoare.

PROFESORUL: Da, e de efect. *(Ilie se aşază în bancă.)* Dar pe cât e de originală ideea, pe atât de grijuliu trebuie să fii la redactare. Stilul trebuie să fie mai uniform; ştii că asta e problema ta, nu? *(Ilie dă din cap afirmativ.)* Şi să accentuezi nu numai regăsirea catapetesmei, ci şi tulburarea oamenilor când văd capiştea care le oglindeşte minţile. Textul va fi inclus tot în volumul tău „Visele seminaristului cu ochi albaştri", nu?

ILIE: Da, definitivez povestirea asta şi lucrarea e cam gata. O tehnoredactez şi v-o aduc.

PROFESORUL: Bună ideea asta cu povestirea unor vise. Dacă nu te-ai fi folosit de acest mod de prezentare, puteai fi înţeles greşit. Riscai ca cititorii să se sminteasca – şi poate chiar să lase cartea din mână – dacă nu ar fi ştiut că totul este doar un vis.

OANA: Să ne spună cum i-a venit ideea povestirii.

ILIE: De multă vreme mă frământă faptul că mulţi oameni participă prea puţin la slujba din biserică. Se foiesc, se tot mişcă, vorbesc între ei. Alţii chiar ies afară. Şi asta nu se întâmplă numai la biserica la care obişnuiesc să merg.

OANA: Mirenii consideră că, dacă au ales viaţa în lume, au scăpat de purtarea crucii.

PROFESORUL: Nu toţi.

ILIE: Nu toţi, aproape toţi. Şi asta se întâmplă de multă vreme, nu e ceva specific zilelor noastre. Ideea mi-a venit de la o pildă din Pateric, pildă care m-a pus pe gânduri.

OANA: De la care dintre Paterice?

ILIE: De la cel egiptean. La o mănăstire era un părinte văzător cu duhul. La o slujbă a văzut că unii dintre părinţii aflaţi în biserică nu aveau capete pe umeri. Aveau trupurile fără capete. Iar alţii, care nu au putut să ajungă la slujbă, fiind rânduiţi de stareţ la diferite ascultări, dar erau cu inima la rugăciune, aveau capetele în biserică. Aşa vedea părintele.

OANA: Am citit şi eu întâmplarea.

RALUCA: Adevărul e că prin biserici sunt destule trupuri fără capete.

ILIE: Fără să judec pe nimeni vreau ca prin ceea ce scriu să atrag puţin atenţia asupra stării de fapt.

RALUCA: Ţie nu-ţi zboară mintea când eşti în biserică? Îţi aminteşti când am fost la slujbă la mănăstirea Sinaia? Mi-ai zis că-ţi era gândul numai să ajungem la cota 2000.

PROFESORUL: Văd că acum, dacă ceilalţi ne-au părăsit şi au plecat în pelerinaj, a devenit şi Raluca mai înfiptă. Când sunt mai mulţi parcă este mai domoală.

ILIE *(uitându-se la Raluca)*: Da, Raluca, de multe ori îmi zboară mintea, dar asta nu înseamnă că e normal ca în biserică mintea să zboare la tot felul de lucruri. Eu mă lupt cu gândul şi, chiar dacă e greu, fac tot posibilul pentru a-l aduce înapoi ori de câte ori zboară.

(Bătăi în uşă. Intră Andrei, purtând ochelari cu dioptrii mari, având mâna dreaptă bandajată.)

ANDREI: Scuzaţi-mă, am întârziat mult?

PROFESORUL: Intră, Andrei! Ce-ai păţit la mână?

ANDREI: M-am tăiat când curăţam cartofi. Nu-i grav.

PROFESORUL *(către ceilalţi)*: Andrei e ultimul an la Teologie, îl cunosc din facultate.

RALUCA: Predaţi şi acolo?

PROFESORUL: Acum nu, dar am predat până anul trecut. *(Către Andrei)* Ţi-am spus că ceilalţi sunt în pelerinaj la mănăstirile din Oltenia. Noi aveam fiecare câte ceva de făcut, şi nu am putut pleca. Şi dacă tot nu ne-am dus la mănăstiri, am stabilit o nouă întâlnire. Ea e Oana, ea, Raluca şi *(arătând cu capul spre Ilie)* Ilie. Discutam despre faptul că mintea zboară la rugăciune. În cercul nostru de literatură religioasă creaţiile studenţilor sunt urmate de comentarii pe marginea ideilor expuse; şi de multe ori s-a simţit lipsa unui student de la Teologie. Poate te vei apropia de noi, în timp.

RALUCA *(dezinvoltă)*: Ţie nu îţi zboară mintea când te rogi? Sau, mă rog, toţi teologii sunt aproape sfinţi?

ILIE: Raluca, ce-i cu tine de zgârii aşa?

OANA: A dat azi un interviu să se angajeze la un ziar şi n-au acceptat-o. O să-i treacă.

(Personajul în negru – pe care ceilalţi nu îl pot vedea – până acum a stat retras. Acum se duce şi îi şopteşte ceva Ralucăi, care se răsteşte la Oana.)

RALUCA: Ce mă faci de râs la toată lumea? Da, nu m-au angajat,

ei şi?

OANA: Iartă-mă, n-am vrut să te supăr.

PROFESORUL: Raluca, nu mai fi răutăcioasă!

(Se aud împuşcături de mitralieră din ce în ce mai aproape. Toţi în afară de Personajul în negru privesc spre uşă miraţi. Uşa se deschide şi intră copilul portarului cu o armă de jucărie cu simulator de sunete. În urma lui se aud paşi. Intră în sală şi portarul.)

PORTARUL: Iertaţi-mă, domnu' profesor. A fost ieri ziua lui şi i-a adus unchi-su asta. Că are bani. Şi deşi i-am zis să stea lângă mine liniştit la poartă, mi-a scăpat.

PROFESORUL: Nu-i nimic. Aşa sunt copiii.

(Personajul în negru îi şopteşte ceva portarului care îi dă două palme copilului.)

PORTARUL: Na, mă, să fii cuminte altă dată. Când i-oi zice lui mă-ta că m-ai făcut de ruşine… *(Către ceilalţi)* Scuzaţi-mă…

(Portarul şi copilul ies pe uşă.)

PROFESORUL *(către Andrei)*: Îmi pare rău că nu ai auzit povestea lui Ilie. Zi, Andrei, ce trebuie să facem ca să nu ne mai zboare mintea când ne rugăm?

ANDREI: Mintea omenească e greu de stăpânit. De aceea zboară atât de uşor. Dar, de câte ori zboară, în clipa în care ne dăm seama că ne gândim la altceva, cu puţin efort trebuie să încercăm să o aducem înapoi. Chiar şi sfinţilor li s-a întâmplat să le zboare mintea la rugăciune. Dar, dacă ne rugăm mult şi des, încetul cu încetul mintea se adună. Aşa cum un sportiv îşi stăpâneşte trupul, aşa un om care se roagă lui Dumnezeu ajunge să îşi stăpânească mintea. Şi cu cât sporeşti în rugăciune, cu atât gândurile care îţi răpesc mintea sunt mai rare.

OANA: Da, mintea nu zboară numai când te rogi în biserică, ci oriunde te-ai ruga. Dar dacă ai răbdare şi te rogi mai mult mintea se linişteşte.

PROFESORUL: Păcat că Andrei n-a fost aici să asculte ce-a prezentat Ilie. Sunt curios cum i s-ar fi părut capiştea păgână. *(Către Ilie)* Deşi în nicio biserică situaţia nu este ca în textul tău, pentru că mai există credincioşi care sunt atenţi la slujbe, e bine că ai exagerat. Pentru că impactul este mai mare. Oamenii înţeleg prea puţin importanţa rugăciunii. Am impresia că mulţi dintre cei care vin duminica la Liturghie nu îşi dau seama la ce participă. Liturghia nu se face doar pentru folosul preotului, ci mai ales pentru folosul

credincioşilor.

OANA: Sunt oameni care, văzând un meci de fotbal, mor şi învie de câteva ori până la sfârşitul jocului, sau care văzând un film de dragoste plâng, iar când vin la biserică parcă ar sta în cuşcă. De-abia aşteaptă să se termine slujba.

ANDREI: Ucigătoare amorţeală sufletească. Dacă preotul le-ar împărţi bani, ar juca de bucurie. Dacă le-ar da mâncare sau haine, ar fi tare mulţumiţi. Şi când te gândeşti că preotul le poate da ce este mai de preţ în lumea asta, chiar Trupul şi Sângele Mântuitorului Hristos, şi totuşi nu-i interesează…

ILIE: Ce să vorbim despre împărtăşanie, ei nu înţeleg nici măcar ce mare minune este rugăciunea. Tu, om, te adresezi lui Dumnezeu. Tu, om, vorbeşti cu Creatorul Universului. Tu, om, stai în faţa Maicii Domnului. Ce poate fi mai minunat? Rugăciunea, întâi de toate, este o întâlnire. De fapt numai rugăciunea care este o întâlnire este rugăciune. Când stai şi bolboroseşti cu gura, fiind cu mintea aiurea, nu te rogi.

RALUCA: Nu mi-am dat seama până acum. Ai dreptate. Rugăciunea este o minune chiar şi numai pentru că te pune în faţa lui Dumnezeu, a sfinţilor sau a îngerilor. Indiferent de ceea ce ceri în rugăciune, cineva te aude. Cineva e de faţă. Rugăciunea poate umple golul din inimile atâtor oameni care suferă de singurătate.

ANDREI: Am prieteni care vor să ducă o viaţă creştină. Ajută săracii, ajută bolnavii, fac bine altora, dar se roagă foarte puţin. Nu înţeleg că cel mai important lucru în viaţă este să trăieşti după voia lui Dumnezeu. Şi dacă nu ne rugăm, dacă nu vorbim cu Dumnezeu, degeaba ne numim creştini.

RALUCA: Şi Dumnezeu cum răspunde când Îi vorbim?

ANDREI: La fiecare rugăciune pe care o spunem, Dumnezeu ne răspunde. Nu există rugăciune fără răspuns. Dar oamenii cer de multe ori lucruri care nu sunt de folos. Şi Dumnezeu, dacă le-ar da ceea ce cer, atunci le-ar face rău.

OANA *(întrerupându-l)*: Dacă un copil îi cere tatălui său un topor ca să se joace cu el, evident că nu primeşte nimic.

ANDREI: Mai mult. Când Îi cerem lucruri nefolositoare, Dumnezeu nu numai că nu ni le dă – şi prin aceasta ne face un mare bine – ci ne dăruieşte ceea ce ne trebuie cu adevărat. Părintele Ceresc nu va răspunde niciodată mecanic la cererile noastre, dându-ne otravă

dacă îi cerem.

RALUCA *(oftând)*: Şi totuşi, parcă de multe ori nu ne dă nici ceea ce ne este de folos…

ILIE: Înseamnă că nu ne poartă de grijă. Înseamnă că nu ne iubeşte. Înseamnă că nu e bun. Înseamnă că nu e Dumnezeu. Ai grijă, e foarte important modul în care te raportezi la Dumnezeu. Dacă te rogi Celui care te iubeşte, sigur te va ajuta. Trebuie să pricepem: Dumnezeu ne iubeşte şi ne vrea binele…

(Se aud bătăi în uşă. Intră portarul.)

PORTARUL *(către profesor)*: Iertaţi-mă, m-a rugat domnul decan, poate găsesc ceva băieţi să ajute la descărcat nişte materiale.

PROFESORUL: Mai e decanul în facultate?

PORTARUL: Da, la parter.

PROFESORUL: Ilie, vino cu mine. *(Către Andrei)* Tu, cu mâna bandajată, rămâi aici. Oana, vezi ce părere are despre povestea ta cu ţara călugărilor.

RALUCA: Pot veni şi eu?

PROFESORUL: Haide.

(Ies pe uşă. În sală rămân doar Andrei şi Oana.)

ACTUL II

SCENA 1

ANDREI, OANA

(Andrei se plimbă prin sală.)

ANDREI: Despre ce poveste vorbea domnul Mihăilescu?

OANA *(zâmbind)*: O poveste pe care le-am spus-o dată trecută. Despre o ţară în care cei mai mulţi oameni se călugăresc.

ANDREI *(incitat)*: Spune-mi-o şi mie. Şi pe mine mă bat asemenea gânduri.

OANA: Nu ştiu dacă ai s-o înţelegi cum trebuie.

ANDREI: Vedem pe urmă.

OANA: Ţi-o zic în câteva cuvinte. E o poveste despre roadele dragostei dintre doi oameni care trăiesc într-o ţară în care căsătoria este înţeleasă aşa cum trebuie. Căsătoria ca unire a doi oameni care se iubesc şi vor să îl slujească pe Dumnezeu sprijinindu-se unul pe altul pe calea mântuirii.

ANDREI *(ironic)*: Ai reprodus destul de bine definiţia din cursul de liturgică.

OANA: Teoretic aşa e căsătoria şi la noi. Numai că, practic, mulţi oameni se căsătoresc din tot felul de motive care nu stau în picioare. Unul dintre ele fiind dobândirea unei situaţii materiale mai bune, de exemplu.

ANDREI: Şi în poveste?

OANA: În ţara respectivă au trăit, cu multă vreme în urmă, doi oameni care s-au iubit mult, mult de tot. Dragostea lor i-a convins că trebuie să facă tot ce le stă în putinţă pentru ca părerea oamenilor despre nuntă să se schimbe. Până la ei, şi în ţara aceea oamenii înţelegeau nunta tot aşa cum o înţeleg majoritatea dintre noi. Iar excepţiile nu aveau curajul să îşi spună părerile în public.

ANDREI: Ce păreri?

OANA: Că nunta este atât de preţioasă, că taina ei este atât de mare, încât cei care se căsătoresc fără să se iubească fac un mare păcat. Şi eroii din poveste au avut acest curaj: de a vorbi despre adevărata nuntă, în care doi oameni găsesc în dragostea lor şi în harul lui Dumnezeu puterea de a se jertfi pentru binele celorlalţi.

ANDREI: Căsătoria ca jertfă?

OANA: De ce nu? Oare pe doi oameni, dacă sunt căsătoriţi, îi opreşte ceva să se roage cât mai mult? Sau să postească mai aspru? Sau să-i ajute pe săraci şi pe bolnavi?

ANDREI: Totuşi nimeni nu se căsătoreşte pentru a-l sluji lui Dumnezeu.

OANA: Asta e părerea ta. Ştii bine că nu toţi au chemare spre călugărie. Ce facem cu ceilalţi, care au chemare spre căsătorie? Cine are dreptul să le refuze slujirea lui Dumnezeu prin căsătorie? Cine are dreptul să-i convingă că de fapt căsătoria e doar o eschivare de la o viaţă creştină autentică?

ANDREI *(domolind-o)*: Te-ai cam înflăcărat. Vezi lucrurile prea în roz. Pentru că aşa vrei să le vezi, nu pentru că aşa sunt ele. Unii dintre cei care vor să se călugărească sesizează că în familie sunt doar frumuseţi imaginare; e vorba doar de o spiritualitate fantomatică.

OANA: Asta pentru că ei vor să se călugărească ca să fugă de lume, pentru că nu au ştiut să îi facă faţă. Nu pentru că au ales între slujirea lui Dumnezeu în mănăstire şi slujirea lui Dumnezeu în familie. Adevăraţii călugări nu sunt laşi, adevăraţii călugări nu dispreţuiesc

căsătoria.

ANDREI *(dându-şi seama că Oana are dreptate)*: Ştii cine a hotărât ca preoţii din lume să aibă voie să se căsătorească?

OANA: Nu au avut voie de la început?

ANDREI: Ba da, dar prin secolul al IV-lea a avut loc un sinod la care episcopii au pus problema celibatului preoţesc. Şi când aproape toţi erau de acord cu celibatul, un pustnic renumit, Pafnutie, şi-a spus punctul de vedere. Că nunta e sfântă întru toate şi că familia nu numai că nu îl împiedică pe preot să-şi exercite misiunea, ba chiar îl ajută. Deoarece, cunoscând problemele vieţii de familie din propria experienţă, poate face faţă problemelor puse de credincioşi.

OANA: Aşa spune şi tatăl meu, după ani buni de preoţie, că familia l-a ajutat şi îl ajută mult…

ANDREI *(mirat)*: Tatăl tău? E preot? Asta explică multe.

OANA: E preot. La ţară. E adevărat, faptul că el este soţ şi tată implică o sumedenie de responsabilităţi, o mare parte a timpului său fiind dedicată familiei. Dar acest timp nu este deloc pierdut. Fiind un soţ bun şi un tată bun, nu numai că este un model viu pentru oameni, dar poate şi să îi înveţe pe alţii să aducă liniştea şi înţelegerea în casele lor.

ANDREI: Revino la poveste! Ce s-a întâmplat în ţara călugărilor?

OANA: Oamenii n-au mai avut curajul să se căsătorească din interes. Preferau să se călugărească, considerând că e mai bine să te lupţi cu propriile slăbiciuni în mănăstire decât să întemeiezi o familie al cărei fundament – dragostea – lipseşte. Apropo, ştii ce zicea Nae Ionescu despre căsătorie?

ANDREI: Ce zicea?

OANA: Că materia care se sfinţeşte în taina nunţii, cum e la Botez apa, la Maslu uleiul, la nuntă lipseşte. Că ceea ce se sfinţeşte la nuntă ar fi iubirea celor doi. Dacă iubirea celor doi – care ar fi materia nunţii – lipseşte, în realitate nunta nu poate avea loc. Dacă doi oameni nu se iubesc, nicio slujbă, nici măcar Dumnezeu nu îi poate forţa să se iubească.

ANDREI: De asta sunt atâtea divorţuri. Interesantă părerea filosofului… Chiar dacă, în rare cazuri, căsătoria schimbă radical în bine relaţia dintre doi oameni, de cele mai multe ori, dacă iubirea lipseşte, relaţia se destramă. De asta au divorţat şi părinţii mei.

OANA: Îmi pare rău pentru tine.

ANDREI *(îngândurat)*: Mă gândesc oare cât de mult m-a marcat pe mine neînţelegerea lor. Până să dau la facultate, pentru mine anii de liceu au fost un chin. Scandaluri, certuri, chiar şi bătăi. Mama de-abia a rezistat. A făcut tot ce i-a stat în putinţă pentru a evita divorţul. Dar tot a părăsit-o tata, care imediat a uitat cu totul de noi.

OANA: E firesc ca experienţa aceasta tristă să te facă să vezi familia în negru.

ANDREI: Nu ştiu cum poate fi o altfel de familie. Am auzit multe, dar mi-e greu să am încredere în familie.

OANA: Nu, familia nu e cum crezi. Am un frate care s-a călugărit la Mănăstirea Sihăstria fericit că şi-a găsit chemarea, fericit că a întâlnit sensul vieţii sale în monahism. Dar, de câte ori ne-a scris, cu câţi prieteni care au trecut pe acolo a vorbit, niciodată nu a avut vreun gând de dispreţ faţă de nuntă.

ANDREI: Da, cei care dispreţuiesc nunta stau sub osânda canoanelor bisericeşti.

OANA: Mihai, aşa îl chema, acum se numeşte Varsanufie, a plecat la mănăstire pentru că acolo a găsit ceea ce sufletul său căuta: între frumuseţea mănăstirii şi frumuseţea familiei a ales-o pe cea dintâi, fără a o dispreţui pe cea de-a doua.

ANDREI: Tatăl vostru ce-a zis? L-a lăsat să plece?

OANA: Tatăl i-a zis: „Băiete, dacă nu ai fi înţeles câte ceva despre frumuseţea familiei, dacă erai un fricos şi dacă fugeai de lume în mănăstire, martor mi-e Dumnezeu că nu te-aş fi lăsat să pleci”.

ANDREI: Greu cuvânt.

OANA: „Dar pentru că ştiu că poţi fi un vas al lui Dumnezeu, atât în lume cât şi în mănăstire, ai toată binecuvântarea mea de a alege singur”.

ANDREI: Aş vrea să îl cunosc pe tatăl tău!

OANA: Cred că ţi-ar fi de folos.

ANDREI: Mai spune-mi câte ceva despre el.

(Oana trece lângă Andrei, în partea stângă a scenei.)

OANA: Îţi spun. Ceva ce o să-ţi placă sigur. Mai mult decât povestioara despre ţara călugărilor.

SCENA 2

OANA, ANDREI, TATĂL OANEI, ICONARUL

(Lumina cade pe Oana şi Andrei, în stânga scenei. În dreapta întuneric.)

OANA: Tatăl meu a avut o copilărie tristă. Rămas orfan de mic, nu a apucat să îşi cunoască părinţii.

ANDREI: Eu credeam că părerea pe care o are despre familie se datorează părinţilor săi.

OANA: A fost crescut de bunica lui, o femeie deosebită, care i-a arătat toată dragostea ei. Când bătrâna a murit, tata a căzut în disperare. Bătrâna îi fusese şi mamă şi tată. O vreme nu a vorbit cu nimeni. Nici la biserică nu-l mai vedeau oamenii. Încetul cu încetul, tata se rupea de toţi şi de toate. Suferinţa îl însingura. I se părea că Dumnezeu l-a părăsit. Şi atunci L-a părăsit şi el pe Dumnezeu. Nu se mai ruga deloc.

(În dreapta scenei, luminat slab, într-o cameră mică, stă tatăl fetei. E Diogene întinerit cam la 20 de ani, îmbrăcat în haine de casă. Pe un perete o icoană mare cu învierea Domnului.)

Până când, odată, fiind în culmea deznădejdii, tata a început să se roage cu disperare: „Dumnezeul meu, pentru ce m-ai părăsit? Pentru ce? Dumnezeule, unde eşti? Nu mă lăsa să mor de atâta suferinţă…”

(În timp ce Oana redă cuvintele tatălui ei, acesta se întoarce cu faţa spre icoană, cu spatele la spectatori, şi ridică mâinile spre cer.)

TATĂL OANEI: Dumnezeule, ajută-mă!…

(Se aud bătăi în uşă. Tatăl trage zăvorul. În casă intră iconarul, îi dă un pachet, îl bate prieteneşte pe umăr şi pleacă repede. Tatăl închide uşa.)

OANA *(continuă)*: Şi, într-un moment în care disperarea şi singurătatea erau gata să-l copleşească, a auzit pe cineva bătând la uşă. Era iconarul satului. Iconarul era naşul de botez al tatălui meu. Îl ştia de mic, îi ştia sufletul. Făcuse tot ce-i stătuse în putinţă ca să îl ajute să biruie tristeţea. Dar cuvintele lui au rămas fără răspuns. Atunci, amintindu-şi cu câtă evlavie îl asculta tatăl meu, în copilărie, când îi citea din Vieţile Sfinţilor, l-a supus unui veritabil examen de conştiinţă. (Tatăl desface pachetul. În pachet se află o icoană mare lungă cam de un metru. Omul este uimit de ceea ce vede în icoană.) Exact când deznădejdea era gata să-l nimicească, i-a adus un fel de icoană stranie.

ANDREI: O icoană? Ca să îl ajute? Vreo icoană făcătoare de minuni?

OANA: Nu. Nu era nici măcar o icoană obişnuită. Era o icoană în care era reprezentat chiar tatăl meu. *(Omul ia icoana în mână, se freacă la ochi, nu-i vine a crede că are în faţa ochilor aşa ceva.)*

ANDREI: Ce-ai spus?

OANA: Tata, când a privit icoana, stătea şi nu înţelegea. Pe icoană nu era scris numele celui reprezentat. Dar chipul din imagine semăna enorm cu propria sa faţă. Veşmintele celui din icoană erau asemenea hainelor de sărbătoare ale tatălui meu. Tata era foarte frământat.

(Omul ia din perete o oglindă înrămată de mărimea icoanei şi o aşază pe masă. Stă în aşa fel încât din sală să se vadă atât icoana – ce se află pe masă lângă oglindă – cât şi imaginea reflectată de oglindă. Apoi, după câteva clipe, întoarce oglinda şi icoana ca să le vadă cât mai bine. Cu coatele pe masă, ia oglinda în stânga şi icoana în dreapta. Se uită pe rând la ele.)

OANA *(continuă)*: Din mila lui Dumnezeu şi pentru rugăciunile iconarului, tata a înţeles că orice creştin este chemat la sfinţenie. Oricât de mari ar fi încercările prin care trecem, Dumnezeu ne dă puterea să le depăşim. Sfinţenia nu se dobândeşte călcând pe covoare de flori. Ci ducând crucea încercărilor. Tata a luat oglinda din perete şi a pus-o lângă icoană. S-a uitat la ambele chipuri. Cel din oglindă îl respingea, cel din icoană îl atrăgea. Şi-a dat seama că are de ales între două căi: calea oglinzii şi calea icoanei. Calea în care te laşi modelat de nimicnicia lumii acesteia şi calea în care te laşi modelat de Dumnezeu.

(Omul aşază icoana pe masă şi ia în mână oglinda.)

Ştia că pe calea oglinzii a ajuns la disperare.

(Omul dă un pumn în oglindă şi o sparge. Cioburile rămân în ramă.)

Şi atunci a spart oglinda. S-a pus în genunchi în faţa unei icoane cu învierea Domnului pe care o avea în cameră *(omul îngenunchează în faţa icoanei)* şi s-a rugat: „Doamne, prea mult Te-am părăsit. Fă-mă al Tău! Fără Tine mor! Nu mă lăsa! Cheamă-mă din nou în Biserica Ta!”. După rugăciune s-a întors la icoana primită şi şi-a dat seama că ea nu era altceva decât o scrisoare în culori. O scrisoare care trebuia citită o singură dată. Şi i-a dat foc. *(Omul ia o lumânare şi dă foc icoanei. Ţine icoana care arde în mâna sa.)*

Pentru el, icoana primită a fost o revelaţie, o minune. *(Accentuând.)* Şi-a dat seama că singurul lucru care îl poate împlini, în

faţa tuturor încercărilor şi greutăţilor vieţii, este să trăiască pentru Dumnezeu. Şi-a dat seama că Dumnezeu este Cel care dă împlinirea oricărei vieţi.

SCENA 3

ANDREI, OANA, PORTARUL, COPILUL, PERSONAJUL ÎN NEGRU, FEMEIA DE SERVICIU

ANDREI: E tulburător ce-mi spui. Convertirea lui e parcă scoasă din cărţi. E aproape de necrezut. Pare poveste curată. Şi cum a ajuns preot?

OANA: Când şi-a dat seama că nu era singurul care fusese lovit de deznădejde şi de singurătate, când şi-a dat seama câtă nevoie au oamenii de cineva care să îi apropie de Dumnezeu, a hotărât să facă seminarul teologic. Şi, în câţiva ani, când părintele bătrân din satul nostru a murit, tata i-a luat locul.

ANDREI: Vreau neapărat să îl cunosc pe tatăl tău. Ştii, când ai început să vorbeşti despre ţara călugărilor, te-am privit cu oarecare neîncredere. Credeam că eşti o filoloagă care vrea să se bage unde nu îi fierbe oala.

OANA: Filoloagă încerc să fiu…

ANDREI: Şi iconarul… ce idee extraordinară a avut…

OANA: Vezi până unde poate duce iubirea pentru celălalt? Ideea cu icoana aceea i-a venit numai din prea multă grijă şi dragoste pe care o avea faţă de tata.

ANDREI: Şi dragostea a fost simţită şi răsplătită pe măsură. Cât de mult s-a bucurat iconarul aflând că finul său a devenit preot… A apucat să îl vadă, nu?

OANA: Da, mai trăieşte şi astăzi. E un om cu totul deosebit. Îmi dau seama că fapta lui de altă dată seamănă izbitor cu modul în care părintele din povestea lui Ilie a ştiut să îi aducă pe credincioşi pe drumul cel bun. Un mod extrem de riscant, dar pentru că a izvorât dintr-o inimă plină de dragoste a dat roade.

ANDREI: Eu nu am prins povestea lui Ilie şi nu ştiu la ce te referi. Întoarcerea tatălui tău mi se pare cutremurătoare mai ales prin faptul că e reală.

OANA: Cu aceeaşi iubire arzătoare ar trebui să vegheze orice naş asupra finului său, orice părinte asupra copiilor săi, orice soţ

asupra soţiei lui.

ANDREI: Şi orice preot asupra turmei sale…

OANA: Nu e o utopie, e iubirea pe care ne-o cere Hristos. Şi chiar dacă de multe ori trebuie să o arătăm prin lucruri care par banale, care nu par ieşite din comun, aceasta se datorează smereniei care însoţeşte iubirea adevărată. De multe ori cei care caută numai metode originale pentru a-şi arăta iubirea o fac nu din prea plinul dragostei, ci tocmai pentru a masca puţinătatea sentimentelor pe care le au pentru ceilalţi. În timp ce la oamenii care iubesc smerit, cu cât dragostea lor pare mai ascunsă, cu atât e simţită mai puternic. Şi tocmai aceşti oameni, printre care se numără şi naşul tatălui meu, sunt capabili de faptele cele mai originale atunci când situaţia o cere. Dar această originalitate e dovada nu a unui suflet mândru şi dornic de a ieşi în evidenţă cu orice preţ, ci dovada unei inimi care sângerează pentru nevoile aproapelui.

ANDREI: Îmi pare bine că discutăm lucruri atât de serioase. Nu prea aveam stare să îmi spui poveşti.

OANA: Povestea despre ţara călugărilor e foarte serioasă. Deşi nu am timp să ţi-o spun acum, după atâtea paranteze, îţi spun ce anume voiam să transmit prin ea. Că deşi aparent inversez ierarhia dintre căsătorie şi călugărie, descrierea pe care o fac nunţii nu numai că nu dăunează monahismului, ci dimpotrivă. Dacă ai citi ce am scris ai vedea nu numai că nu ponegresc călugăria, că niciun creştin nu are dreptul să facă aşa ceva, ci chiar susţin că e o crimă ca cei care au chemare spre monahism să rămână în lume. Fiecare să trăiască potrivit chemării sale.

Imaginea nunţii din poveste – cu soţi care se pregătesc pentru nuntă în post şi rugăciune, care se jertfesc pentru folosul celorlalţi, care pun binele aproapelui deasupra binelui propriu – e imaginea nunţii creştine aşa cum ar trebui să fie înţeleasă de către toţi. Din moment ce există concepţia că toţi cei care vor să trăiască pentru Dumnezeu se călugăresc, povestea mea încearcă să dovedească contrariul.

ANDREI: Nunta din povestea ta e zidită din cărămizile monahismului. E adevărat, o poveste e doar o poveste, dar ţara călugărilor e absolut utopică.

OANA: Evident că e utopică, însă dacă afirmi că viaţa familiei din poveste o vezi zidită din cărămizile monahale, te înşeli. Ce a fost mai întâi? Familia creştină sau mănăstirea? Ştii bine că mai întâi a fost

familia.

ANDREI: Da, mănăstirile au apărut mai târziu.

OANA: Chiar dacă aparent familia creştină şi-a pierdut din importanţă, şi-a pierdut din strălucire, nu înseamnă că, dacă o apreciem la justa ei valoare, o altoim cu monahismul.

ANDREI: Fie, ai dreptate.

OANA: Se poate trăi creştineşte în lume. E greu, e dificil, dar nu imposibil.

ANDREI: Sfântului Antonie cel Mare i s-a descoperit că în vremea sa trăia un medic care cânta „Sfinte Dumnezeule" alături de cetele îngereşti.

OANA: Iar Sfântului Macarie cel Mare i s-a descoperit că erau în lume două femei care îi depăşeau măsura duhovnicească.

ANDREI: Exemplele sunt destule.

OANA: Atunci?

(Femeia de serviciu deschide uşa, cu o mătură într-o mână şi cu o găleată în cealaltă.)

FEMEIA DE SERVICIU: Porumbeilor, pot să mătur?

OANA: Nu, se întoarce imediat domnul profesor Mihăilescu cu studenţii.

FEMEIA DE SERVICIU: A, e marţi *(face un semn cu mâna)*, e cercul ăla.

(Înainte să închidă uşa, prin spatele ei intră în sală Personajul în negru.)

ANDREI: E bine să mă mai gândesc cu călugăria.

OANA: Neapărat.

(Personajul în negru se apropie cu un lanţ mare de cei doi. Ei nu îl văd. Un capăt al lanţului îl prinde de piciorul stâng al lui Andrei, iar celălalt capăt vrea să îl prindă de piciorul ei.)

ANDREI: Ne-am luat cu poveştile şi nu am apucat să observ cât eşti de frumoasă.

OANA: Atunci hai să mai spunem poveşti, până se întorc ceilalţi, şi după aceea vei avea şi altceva de observat.

ANDREI: Tu de ce ai scris povestea despre căsătorie? Fii sinceră! Nu pentru că te gândeşti la măritiş? *(O ia de mână. Personajul în negru încearcă să lege piciorul drept al Oanei de lanţ, fără să reuşească.)*

OANA: Nu. În niciun caz. *(Îşi trage mâna dintr-a lui Andrei.)* Ci pentru că…

ANDREI *(întrerupând-o)*: Oana, tu crezi că viaţa de familie e aşa cum ţi-o imaginezi tu? Sunt curios cum vei vedea nunta după ce te măriţi, după ce te loveşti de greutăţile gospodăriei. Spală haine, fă mâncare, ai grijă de copii…

OANA: Sunt măritată, omule! *(Îi arată verigheta de pe deget.)* Nu vezi?

ANDREI *(apropiindu-şi capul de mâna ei)*: E verighetă? E adevărată?

OANA: Nu, e falsă. Bineînţeles că e adevărată. Aşa că ştiu cum e cu gătitul şi cu spălatul. Iar despre copii *(se uită la ceas)* am o fetiţă. Acum o ia soţul meu de la grădiniţă.

ANDREI *(surprins)*: Nu-mi vine să cred că ai copil.

OANA: Al doilea e pe drum. Dar asta încă nu se poate observa.

(Lanţul pe care îl avea Andrei legat în jurul piciorului se desface.)

ANDREI: Credeam că oamenii au o părere bună despre căsătorie numai înainte de a face acest pas riscant. Ştii cum e vorba: după luna de miere urmează butoiul cu… mizerie.

OANA: Ştiu exact cum e vorba, dar ştiu că pentru mine nu e valabilă. Eu nu m-am măritat pentru o lună de miere, ci pentru o viaţă în care apar şi bucurii şi încercări, toate cu voia lui Dumnezeu.

ANDREI: Dacă nu vorbeşti doar din cărţi, vorbele tale au greutate.

OANA: Ştii, când cânt la vioară şi mă gândesc la familia mea…

ANDREI *(nu o lasă să termine)*: Cânţi la vioară?

OANA: Am luat lecţii prin liceu. *(Arătând spre o cutie în care se află o vioară.)* De atunci o am.

ANDREI: Îmi place mult vioara. Te rog, cântă ceva.

OANA: Cum să cânt? Nu am timp să cânt. Ceilalţi se întorc imediat. Am cântat pentru ei până acum o oră.

ANDREI *(insistent)*: Cântă măcar până se întorc.

OANA: Ce vrei să cânt?

ANDREI: Balada lui Porumbescu. De câte ori o ascult mi se topeşte sufletul.

(Oana se îndreaptă spre vioară. Personajul în negru o ia înaintea ei în mână, o priveşte şi o pune la loc. Oana se freacă la ochi.)

OANA: Cred că sunt obosită. Nu mai văd bine.

(Ia vioara şi începe să cânte Balada. După câteva minute intră pe rând copilul, portarul, profesorul, apoi Ilie şi Raluca. Cortina se trage.

Melodia continuă. Actul se termină și începe pauza.

Spre sfârșitul pauzei apare pe scenă Diogene, acum îmbătrânit, pe la vreo 50 de ani. Se aude cum îi bate inima; bătăile sunt ceva mai rare decât la apariția trecută. Felinarul îl ține un pic mai jos. Coboară între spectatori, căutând în continuare ceva. Iese pe la ieșirea spectatorilor.)

ACTUL III

SCENA 1

VULTURII AURII, COPILUL, TATĂL SĂU, PRIMUL ȚĂRAN, AL DOILEA ȚĂRAN

(Pe scenă se află vreo șase oameni îmbrăcați în vulturi negri. Dorm pe un colț de stâncă. Trei dintre ei, vulturii masculi, sunt puțini mai mari decât femelele lor și au aripa dreaptă aurie. Femelele au aripa stângă de aceeași culoare – care la lumina lunii strălucește puternic. Bate vântul. La un moment dat peste ei un copil aruncă o plasă mare, pescărească. Ei încearcă să scape, dar imediat peste plasă sunt aruncate niște pături. Vulturii țipă.)

COPILUL *(vine în prim-plan-ul scenei și strigă bucuros)*: Am reuşit, am reuşit, am aruncat plasa bine. De acum mă voi putea juca cu vulturii aurii. De acum îi voi vedea în fiecare zi.

(Copilul stă cu spatele la țăranii care scot repede dintr-o desagă topoare și omoară primul vultur.)

PRIMUL ȚĂRAN: Nu e nevoie să îi omorâm şi pe ceilalţi. E de ajuns să le tăiem aripa aurie.

(Copilul se întoarce mirat spre ceilalți, se apucă cu mâinile de cap și strigă:)

COPILUL: Nu, tată, nu… De ce m-ai mințit? *(Sare la tatăl său și vrea să îi smulgă toporul. Tatăl îi dă o palmă și îl trântește la pământ.)*

TATĂL: Ştii bine că dacă ți-aș fi spus că vreau să le iau aripile nu m-ai fi ajutat să îi prind. Şi noi nu ne puteam sui aici fără să facem zgomot. *(Ironic)* Oricum, îți mulțumesc pentru ajutor. *(Către ceilalți)* Da, nu e nevoie să îi omorâm. O să moară singuri după ce le tăiem aripile…

(Ei taie aripile păsărilor, care fac un zgomot asurzitor.)

AL DOILEA ȚĂRAN: Şi mie îmi era milă să îi omor.

TATĂL: Dar banii i-ai primit, nu? Nu de milă îi las în viață, vreau

să ştiu că se chinuie, vreau să ştiu că îi fac să sufere aşa cum m-au făcut şi ei pe mine.

AL DOILEA ŢĂRAN: Ce te-a apucat, omule? Nu eşti în toate minţile? Ce ţi-au făcut păsările astea?

TATĂL: În fiecare an, când se apropia ziua mea de naştere, îi vedeam zburând spre Muntele Liniştii. Şi faptul că mergeau să moară acolo îmi aducea aminte de propria moarte.

(Tatăl e atent la ce vorbeşte şi într-o secundă de neatenţie un vultur îl ciupeşte de braţ.)

TATĂL *(urlând)*: M-a prins, ticălosul. Daţi-mi ceva să îmi leg braţul, mi-a dat sângele. Nu te omor, monstrule, nu te omor. Sunt mai puternic decât tine…

(Primul ţăran îl leagă la mână.)

TATĂL: În fiecare an ei îmi aduceau aminte de moarte. Şi mi se făcea frică. Nu vreau să ştiu că o să mor. Mi-e groază de moarte. Vreau să mă bucur de viaţă. *(Strigând)* De viaţă…

PRIMUL ŢĂRAN: Omule, dar nimeni nu e nemuritor pe pământ, oricum ai să mori.

AL DOILEA ŢĂRAN: Şi, oricum, de vulturi nu vei scăpa. De şase ani aşteptăm să îi prindem, şi abia acum am reuşit. E prima oară când s-au oprit aproape de noi. O să mai vezi vulturi aurii şi de aici înainte; o să îi vezi pe următorii, în fiecare an.

TATĂL: Dar am bucuria că m-am răzbunat pe ei. Ia uite cum se zvârcolesc. O, ce dulce e gustul răzbunării. Mă simt ca la un mare ospăţ… Şi când mă gândesc câţi bani o să scot pe aripile astea…

(Cei doi ţărani strâng aripile aurii într-un sac mare. Tatăl îl ia pe copil de mână şi îl târăşte cu forţa spre ieşirea din spatele scenei. Se văd doar vulturii, zbătându-se.)

SCENA 2

OANA, VULTURII AURII

(Vulturii stau în jurul păsării moarte. Se aude glasul Oanei.)

OANA *(povestind cu voce tristă)*: Se spune că, departe, există un loc foarte frumos, în care trăiesc vulturii aurii. Nu au toate penele de această culoare nobilă, ci numai o aripă; masculii pe cea dreaptă, iar femelele pe cea stângă. An de an, pe măsură ce puii cresc, părinţii bătrâni pleacă în ultima lor călătorie: zboară zile îndelungate până

ajung la Muntele Liniştii. Acolo unde au murit şi părinţii lor.

(Vulturii încearcă să zboare cu o singură aripă. Nu reuşesc, dar nici nu cedează.)

Şi se mai spune că într-un an ultima călătorie a păsărilor a fost cât se poate de tristă: oprindu-se să doarmă peste noapte, vulturii au fost prinşi, printr-o meşteşugită cursă, de către nişte oameni care credeau că se vor îmbogăţi vânzând penele care străluceau ca soarele. Oamenii le-au tăiat păsărilor preafrumoasele aripi şi le-au agăţat la brâu, ca pe nişte scalpuri.

De durere şi de amărăciune, vulturii mai slabi au murit imediat. (*Mai moare unul dintre vulturi.)* Cei tari se încăpăţânau însă să zboare cu o singură aripă. Fâlfâiau din ea, cu răbdare, având o voinţă de fier; dar tot nu puteau zbura.

(Mai rămân în viaţă doar doi vulturi.)

A mai rămas doar o pereche de vulturi; ei care se gândeau cu tristeţe: „Ce vor zice puii noştri când vor veni să moară lângă trupurile noastre şi vor vedea că noi nu am fost în stare să ajungem la Muntele Liniştii?”

(Cei doi vulturi se sprijină unul de altul.)

Sprijinindu-se unul de altul, şi gândindu-se la urmaşii rămaşi acasă, cei doi vulturi au simţit cum suferinţa începe să li se aline. Şi stând aşa, aşteptând parcă să le crească aripi, ei au simţit că durerea li se preschimba în putere. Da, da, chiar aşa: stând lipiţi unul lângă altul, durerea li se preschimba în putere. Au încercat să zboare aşa; la început fâlfâiau din aripi încet, plini de sfială. Pe măsură ce se ridicau, de jos se vedea un singur trup, cu două aripi. Se vedea o singură cruce.

(În timp ce Oana vorbeşte, cei doi vulturi dau din aripi, în acelaşi timp, şi se ridică de la pământ. Se aude un fâlfâit de aripi din ce în ce mai puternic.)

SCENA 3

OANA, ANDREI, PROFESORUL, ILIE, RALUCA

PROFESORUL: Faci ce faci şi tot despre căsătorie scrii.

ILIE: O apologie neconvenţională a familiei.

OANA: Nu asta e familia? Un zbor în doi spre Împărăţia Liniştii, spre Împărăţia Cerurilor?

ANDREI: Frumoasă imagine.

OANA: Andrei, nu e doar o imagine, asta e familia. De asta se căsătoresc creştinii: pentru că se iubesc şi îşi doresc să se sprijine unul pe altul pe calea mântuirii.

RALUCA: Tu ai avut curajul să te măriţi, de asta poţi vorbi despre familie.

OANA: Curaj? Curaj ar fi fost să rămân nemăritată, şi să suport atâtea şi atâtea ispite trupeşti. Cred că dacă am fi amânat prea mult nunta, am fi avut mai înainte botezul copilului şi abia apoi cununia.

ILIE: Aşa a lăsat Dumnezeu, ca dragostea dintre doi oameni să se manifeste şi în trup, nu să rămână un sentiment încarcerat în inimă. Bine că aţi avut grijă să primiţi binecuvântarea căsătoriei înainte de a face dragoste, că altfel nu ştiu dacă ai mai fi avut atâta elan să vorbeşti despre frumuseţea căsătoriei.

OANA: Cred că ai dreptate. Scriu despre frumuseţea nunţii pentru că m-a ajutat Dumnezeu să merg pe drumul cel bun. Deşi nu numai o dată m-am aflat la câţiva paşi de cădere.

RALUCA: Cred că Ilie vrea să spună că numai cei care au stat cuminţi până la nuntă simt binecuvântarea căsătoriei. Atunci ceilalţi pentru ce se mai căsătoresc, pentru a avea parte de o viaţă tristă?

OANA: Nu, pe cei care au căzut, dar care prin pocăinţă s-au ridicat, înţelegând că ceea ce li se părea mai înainte dragoste mustea a patimă, Dumnezeu îi iartă. Ei primesc binecuvântarea nunţii. Dar, deşi păcatele au fost iertate, sufletele au rămas cu o anumită obişnuinţă de a trăi departe de Biserică.

ILIE: Şi le este greu să ducă lupta prin care dobândesc vindecarea. Ştiu asta de la sora mea: a întemeiat o familie fără să îşi pună prea mult problema credinţei, şi acum, după ce regretă greşelile de dinainte, nu îi e uşor să trăiască aşa cum trebuie.

RALUCA: Dar nu e cam exagerată povestea de dragoste în care cei doi se sudează unul de celălalt, în care devin una?

PROFESORUL: Dar ce altceva e familia? Îmi spunea un părinte că atunci când se căsătoresc mirii sunt ca două pietre zgrunţuroase pe care le pui una lângă alta. Dar, după o vreme în care ies scântei, pietrele se îmbină perfect.

OANA: Numai în rare cazuri mirii se sudează perfect de la început. Dar nici celelalte cazuri nu sunt deloc triste: soţii îşi asumă o luptă de a se smeri unul în faţa celuilalt, de a învăţa să îl asculte pe celălalt. Şi Dumnezeu le răsplăteşte efortul de a se schimba.

PROFESORUL: Şi de fapt sudare perfectă nu există. Întotdeauna este loc pentru mai bine. Niciodată soţii nu se mulţumesc să spună: „Gata, am atins culmea dragostei”. Întotdeauna se mai poate face încă un pas înainte.

RALUCA: Mai ales că, în multe cazuri, soţii nici măcar nu îşi pun problema mântuirii. S-au cununat numai pentru spectacolul oferit de ceremonia religioasă.

OANA: De asta şi divorţează atât de mulţi oameni, pentru că nu s-au cununat cu gândul de a-L sluji pe Hristos unul alături de celălalt.

PROFESORUL: Greutăţi oricum există, şi până ce soţii nu îşi ridică ochii spre Dumnezeu nu au cum să reziste. Preferă să divorţeze, crezând că aşa vor scăpa de necazuri. Dar de cruce nu poţi să te lepezi. Fugi de unele necazuri, dai de altele mai mari.

ANDREI: Vulturii aurii ai Oanei nu arată starea de fapt, ci starea ideală la care trebuie să ajungă soţii.

OANA: Şi oricât de bine s-ar înţelege, oricât de mult s-ar iubi, nimeni nu îi poate scăpa de cruce. Numai că, atunci când soţii se iubesc, îşi dau putere unul altuia. Asta e taina familiei, puterea iubirii care udă sufletele tot aşa cum apa udă florile.

PROFESORUL: Se sprijină unul de celălalt, şi zboară împreună. Pe cât e de scurtă povestioara vulturilor aurii, pe atât de clar este simbolul ei.

RALUCA: Totuşi nu ştiu cât de bine va fi primită povestea Oanei. Oamenii au o cu totul altă înţelegere a nunţii.

ANDREI: Mie mi-a spus duhovnicul să am grijă ca, atunci când voi fi preot, să nu cad în deznădejde dacă lumea nu va vrea să asculte ceea ce voi spune. A spus că trăim vremuri atât de grele încât e bine dacă măcar un singur om mă va asculta.

PROFESORUL: Sper să te asculte mai mulţi, că doar mai sunt încă destui credincioşi. Ei, dar vorbele părintelui tău mi-au adus aminte de o povestioară pe care am scris-o în tinereţe. Despre un actor care în fiecare duminică spunea acelaşi monolog despre moarte, dar nimeni nu îl asculta. El, conştiincios, tot repeta lucrurile care i se păreau esenţiale. Ţinea în mână un toiag lung, în care se sprijinea atunci când obosea, din cauza tristeţii provocate de faptul că nu avea niciun spectator. Dar oricât ar fi fost de obosit, monologul îl repeta în întregime. În cele din urmă, un străin a venit să îl asculte. Şi venea la el chiar în fiecare săptămână – devenindu-i într-un fel ucenic. La un

moment dat, din ţara străinului au mai venit şi alţi oameni care îşi doreau să îl asculte pe actor. Dar chiar în ziua în care vaporul lor a ajuns la ţărm, actorul a murit. După câteva clipe de tulburare, care i-a uscat repede primele lacrimi, străinul a luat toiagul dascălului său şi s-a suit pe scenă. Era ora la care trebuia să înceapă spectacolul…

OANA: Cam aşa e, dacă cineva stăruie în mărturisirea credinţei, încetul cu încetul apar şi roadele. Dar ca să avem ce secera trebuie mai întâi să semănăm.

ILIE: Cam astea sunt vremurile: chiar dacă puţini oameni mai vor să asculte cuvântul Evangheliei, câtă vreme mai sunt oameni însetaţi de adevăr nu trebuie ca propovăduirea să înceteze.

OANA: Între cei credincioşi şi cei necredincioşi e un zid puternic, chiar dacă nu se vede. Nu e uşor să îi iubim atât de mult încât să spargem acest zid.

ANDREI: Şi totuşi şi pentru aceşti necredincioşi S-a întrupat Hristos. Sunt rude cu noi, sunt prieteni cu noi, deşi se hrănesc numai cu materie. Sufletul lor e uscat. Iar zidul nu îl spargem noi, îl sparge Hristos, dacă noi vrem să fim mâinile Sale.

OANA: Dacă vrea cineva să răspândească învăţătura creştină după capul său nu obţine niciun rezultat. Trebuie să ştie să vorbească pe limba celor pe care vrea să îi apropie de Dumnezeu.

ANDREI: Asta este extern de important, să nu ne mulţumim să le vorbim celorlalţi despre credinţă numai ca să ne facem datoria, numai ca să avem conştiinţa împăcată. Important este să vorbim în aşa fel încât să îi câştigăm.

ILIE: Nu există o predică standard care să poată fi ţinută tuturor.

RALUCA: Oamenii nu sunt roboţi, fiecare are personalitatea lui.

ANDREI: Şi este foarte greu să le vorbeşti în aşa fel încât să înţeleagă mesajul creştin în profunzime.

RALUCA: Eu cred că aici este una dintre problemele zilei de astăzi. S-a pierdut contactul dintre Biserică şi intelectuali. Biserica le vorbeşte în arhaisme şi în „limba vechilor cazanii” şi ei caută altceva, au nevoie de altceva.

ILIE: De ce?

RALUCA: Au nevoie de acelaşi mesaj, dar spus altfel. De multe ori intelectualii, stând de vorbă cu nişte preoţi care nu s-au ostenit să citească prea mult, au impresia că lumea credinţei e lumea habotnicilor şi a inculţilor. Or ei nu se pot regăsi într-o astfel de lume.

ANDREI: Dacă ar pune mâna astfel de intelectuali pe cărţile Sfântului Maxim Mărturisitorul ar vedea cât de „inculţi” sunt sfinţii noştri.

RALUCA: Problema este că nu pun. Vor să citească ceva mai apropiat de sufletul lor.

ANDREI: Înţeleg la ce te referi şi într-un fel sunt de acord cu tine. Ar trebui să avem şi noi preoţi care să îşi asume misionarismul printre intelectuali ca pe o adevărată nevoinţă. Pentru că nu e uşor să fii unul de-al lor, cum a fost părintele Steinhardt, şi să rămâi al lui Hristos.

ILIE.: Cum zicea Sfântul Apostol Pavel: „M-am făcut tuturor toate, ca pe toţi să îi câştig pentru Hristos”. N-a zis aşa?

ANDREI: Cam aşa a zis. Numai că eu nu mă refeream doar la intelectuali. Ci la toţi cei care nu înţeleg că Fiul lui Dumnezeu S-a făcut om şi pentru ei. Adică la cei care cred că nu are rost să se apropie de credinţă. Cum sunt majoritatea tinerilor, de exemplu. Şi să nu credeţi că e o nevoinţă mai mică aceea de a te apropia de tineri decât de intelectuali. Aşa cum intelectualii idolatrizează raţiunea, aşa tinerii idolatrizează libertatea pătimaşă. Şi e la fel de de greu să converteşti un intelectual sau un tânăr. Pentru că zidul care îi desparte de Hristos e la fel de puternic.

RALUCA: E nevoie de un misionarism mai bine organizat.

ANDREI: Nu neapărat mai bine organizat, ci mai jertfelnic. Pentru că numai dacă faci misiune din iubire jertfelnică ceilalţi primesc mesajul pe care îl aduci. Să nu uităm că la Rusalii, când Duhul Sfânt S-a pogorât peste Sfinţii Apostoli, aceştia au vorbit în limbi astfel încât au fost înţeleşi de către cei de alte neamuri. Adică nu i-au pus pe alţii să înveţe limba lor pentru a înţelege propovăduirea evanghelică, ci au vorbit astfel încât să fie înţeleşi şi de către aceia.

RALUCA: Nu pricep la ce te referi.

ANDREI: La faptul că acum nu mai trebuie să vorbim în limbi străine, ci trebuie să vorbim în limba noastră astfel încât să fim înţeleşi de către cei care, chiar dacă sunt din acelaşi neam cu noi, sunt reticenţi faţă de credinţa creştină, susţinând că nu li se potriveşte, că nu e compatibilă cu firea lor.

RALUCA: Interesantă tâlcuire a Rusaliilor.

ILIE: Ceilalţi au nevoie să le vorbim în limba iubirii, să le vorbim cu o dragoste pe care ei nu o cunosc în mod clar, dar care le va umple

inimile.

ANDREI: Dacă vrei să vorbeşti despre Hristos, trebuie să te lepezi de tine şi să te transformi în iubire. E important mesajul, nu faptul că îl duci tu.

RALUCA: Mesajul creştin îl duc preoţii, noi îl primim.

ILIE: Mesajul creştin îl duc în primul rând preoţii, care nu numai că săvârşesc Sfintele Taine, ci propovăduiesc şi credinţa creştină. Dar, fiecare dintre creştini, are aşa-numita preoţie împărătească.

RALUCA: Cum adică?

ILIE: Fiecare dintre cei uniţi cu Hristos prin Botez trebuie să facem tot ce putem pentru folosul Bisericii. Avem datoria de a încerca să vorbim despre credinţă celor din jurul nostru.

ANDREI: De ce nu vin mai mulţi la biserică? Pentru că sunt predestinaţi la iad? Evident că nu. Oricine se poate întoarce la Dumnezeu. Însă mulţi, mai ales în anii comunismului, şi-au atrofiat sensibilitatea duhovnicească. Mesajul creştin nu mai ajunge până la ei. Şi trebuie ca şi noi, după puţina noastră putere, să îi ajutăm să îşi revină.

ILIE: Chiar dacă misiunea învăţătoarească e a preoţilor, noi putem, prin exemplul şi prin cuvintele noastre, să-i ajutăm pe cei care încă stau departe de calea mântuirii.

OANA: Fără să fie nevoie să ne dăm viaţa. Acum nu mai e ca în primele secole creştine. E mult mai uşor. Nu te mai omoară nimeni dacă vorbeşti despre Hristos.

(Profesorul stă la catedră şi îi ascultă.)

ANDREI: Da, nu te omoară nimeni. Dar deşi nu te omoară nimeni, prea puţini sunt cei care vorbesc cum trebuie despre credinţa în Dumnezeu.

ILIE: Sunt atâţia sectanţi făţarnici care spun minciuni la colţ de stradă, care de care mai buni oratori, încât oamenii nu prea mai sunt dispuşi să asculte cuvinte despre Hristos.

PROFESORUL: Nu spune nimeni să mergeţi la colţ de stradă. Ci în familiile voastre, între prietenii voştri. Nu e uşor.

ANDREI: Pe mama am reuşit să o conving să se spovedească abia după doi ani de insistenţe.

RALUCA: Câţi dintre prietenii noştri merg la biserică? Să nu ne minţim. Prea puţini. Dacă în tot Bucureştiul ar fi măcar câteva sute de studenţi care ar merge la biserică, tot ar fi bine.

ANDREI: Sunt. Până în cinci sute. Dar sunt mii și mii de studenţi care nu vin. Și pe noi ar trebui să ne mustre conștiinţa că nu facem nimic pentru ei.

PROFESORUL: Am ascultat discuţia voastră. Mă bucur, Andrei, că te preocupă atât de mult ce se întâmplă cu cei din jurul tău. E o comoditate și un păcat să spui: „Îi las în grija lui Dumnezeu, eu îmi văd de viaţa mea”. Profesor fiind, mă aşteptam ca, după aşa-zisa revoluţie din ’89, să văd tineretul creştin exprimându-se cu energie în spaţiul cultural religios. Mă aşteptam să văd reviste studenţeşti bine scrise, să văd cărţi scrise de studenţi, să văd conferinţe în care să vorbească şi unii studenţi. Dar, până acum nu am văzut nimic. Sau mai bine zis am văzut prea puţin.

(Bătăi în ușă. Intră femeia de serviciu. După ea, Personajul în negru.)

FEMEIA DE SERVICIU: Domnule profesor, e cam târziu, trebuie să mătur. Mai staţi?

(Personajul în negru se duce înspre profesor. Face un gest prin care arată că ora e târzie.)

PROFESORUL *(uitându-se la ceas)*: Nu, terminăm imediat. *(Personajul în negru își freacă mâinile de bucurie.)* De fapt… *(se mai uită o dată la ceas.)* Mai stăm, măcar zece minute. Faceţi altă sală până atunci.

(Femeia, nervoasă, trântește ușa. Personajul în negru trece prin sala de curs, studiind fețele studenților.)

ANDREI: În perioada interbelică studenţii creştini erau mult mai hotărâţi. Aveau curajul de a se exprima. Situaţia de acum nu se poate compara cu cea de atunci.

PROFESORUL: Am asistat la multe conferinţe religioase, am asistat la tot felul de întâlniri cu studenţii și mi se pare că le lipseşte vlaga. Manifestările organizate de studenţi nu exprimă, decât în foarte mică măsură, pulsul lor. Sau, dacă îl exprimă corect, atunci vai de acest puls…

RALUCA: Vedeţi un creştinism specific studenţesc?

PROFESORUL: Nu mă înţelege greşit. Învăţătura Bisericii e una pentru toţi. Dar tinerii, cei în care e firesc să pulseze viaţa, ar trebui să fie mult mai activi. Oamenii mari… sunt mult mai greu de schimbat. Nădejdea mea sunteţi voi.

ILIE: Și ce aşteptaţi de la noi, domnule profesor?

PROFESORUL: Ca fiecare, cu talanţii pe care îi aveţi, să faceţi misiune creştină. Câte filme creştine sunt pe ecrane? Niciunul. La televizor? Niciunul. Au fost câteva, le-au dat de câteva ori, or să le mai dea de sărbători şi gata. Studenţii de la Academia de Teatru şi Film ar putea să se pregătească pentru a fi capabili să facă ei altele…

OANA: Poate îi invităm odată şi aici.

PROFESORUL: Câte ziare şi reviste creştine aţi văzut? Prea puţine. La noi în ţară nu e niciun ziar creştin de mare tiraj. De ce nu cresc micile tiraje ale ziarelor religioase? Pentru că nu sunt făcute în aşa fel încât să atragă. Nu citesc oamenii? Ba da. Ia vedeţi cât de repede se vând reviste ca „Povestea mea" sau „Întâmplări adevărate". Oamenii citesc numai ce le place. Dar sunt mulţi care ar vrea să citească ceva religios şi nu prea găsesc. Te duci la zece biserici din Bucureşti, la pangar numai două dintre ele au tipărituri creştine de vânzare.

ILIE: Nu sunt fonduri.

PROFESORUL: Dar fondurile pentru ceea ce apare de unde sunt? Scrieţi voi, scrieţi bine şi tirajele vor creşte.

ANDREI: Iertaţi-mă că vă întrerup. Aici, la cercul dumneavoastră, aţi tipărit ceva?

PROFESORUL: Avem, de curând, propria editură. Avem sub tipar două volume de poezii, o piesă de teatru. Şi mâine apare primul număr din „Predania" o revistă de cultură creştină.

ANDREI: Interesant.

PROFESORUL: Toţi se plâng că nu sunt bani. De parcă banii Îi lipsesc lui Dumnezeu şi nu are de unde să ne dea. Lipsesc în primul rând valorile. De fapt, ele cu siguranţă există, dar deocamdată se sfiesc să se exprime. Trebuie ca ele să înţeleagă că au chemarea de a se exprima.

ANDREI: Lumea are mare nevoie de cultură creştină. Are nevoie de o contragreutate la atâta balast de pseudocultură. Suntem intoxicaţi de o lume care îl alungă pe Dumnezeu. Mass-media oglindeşte exact această situaţie.

PROFESORUL: Iar noi ne lăsăm intoxicaţi. De ce? Trebuie să punem început bun. Trebuie să încercăm să echilibrăm situaţia.

ANDREI: Există atât de puţină literatură creştin-ortodoxă…

(Personajul în negru se duce în spatele Ralucăi şi îşi pune palmele pe urechile fetei. Ea nu mai este atentă la ceilalţi.)

PROFESORUL: Unii ortodocşi înţeleg greşit viaţa. Consideră că

dacă au Biserica, dacă au un duhovnic, dacă au cărţi de rugăciuni, nu le mai trebuie nimic. Restul e de aruncat. Cultura nu e bună. Dar Hristos a venit să transfigureze omul şi toate manifestările acestuia. Nu a venit să nimicească decât păcatul. Omul nu are numai aspiraţii religioase.

(Se aude cum sună un telefon mobil. Raluca, căreia Personajul în negru îi ţine în continuare mâinile la urechi, îşi scoate telefonul din geantă. Vorbeşte puţin în şoaptă.)

RALUCA *(către profesor)*: Iertaţi-mă, trebuie să plec.

ILIE: Ca de obicei. Niciodată nu te lasă telefonul în pace.

(Raluca îşi ia lucrurile. Iese din sală, fără să îşi dea seama că Personajul în negru o ţine de braţ, elegant.)

SCENA 4

ANDREI, ILIE, OANA, PROFESORUL

PROFESORUL: Da, e nevoie de o cultură creştină cât mai ramificată. Cultura creştină trebuie să răspundă la multe dintre problemele pe care le pune societatea contemporană.

ILIE: Suntem acuzaţi că suntem rămaşi în urmă, că ne lăudăm cu o tradiţie moartă.

ANDREI: E adevărat, există opinia potrivit căreia credinţa creştină ar fi un fel de muzeu cu vechituri, o bibliotecă roasă de vreme şi atât. Nu este deloc aşa. Nimic mai fals. Tradiţia cu care ne mândrim nu a apărut în întregime în prima sută de ani de la întemeierea Bisericii. Au fost sute şi sute de ani în care sfinţii au tâlcuit şi au aprofundat predaniile pe care ei înşişi le primiseră. Credinţa creştină este una şi aceeaşi, dar într-un fel scria Sfântul Justin Martirul şi Filosoful, în alt fel Sfântul Grigorie de Nazianz şi în alt fel Sfântul Ioan Damaschin. Fiecare dintre ei, folosindu-se şi de cunoştinţele din vremea sa, a exprimat învăţătura ortodoxă. Nu se poate spune că teologia a evoluat, dar e cert că exprimarea ei a cunoscut o dezvoltare serioasă.

OANA: Şi de la Sfinţii Părinţi până astăzi?

ANDREI: Fiecare generaţie, de la Sfinţii Părinţi până astăzi şi până la sfârşitul lumii, trebuie să trăiască în mântuitoarea credinţă creştină. Sfânta Tradiţie nu e o comoară pe care o ţinem în bibliotecă, ci o comoară care ne ajută să cunoaştem viaţa adevărată. O comoară pe care trebuie să o respirăm puţin câte puţin.

OANA: De ce nu continuă şirul Sfinţilor Părinţi până în zilele noastre?

ANDREI: Chiar dacă marii luminători ai Bisericii ce poartă numele de Sfinţi Părinţi au trăit în primul mileniu, de atunci şi până astăzi au fost destui sfinţi care au dus mai departe duhul dreptei credinţe. Biserica a supravieţuit şi supravieţuieşte prin sfinţii lui Dumnezeu şi nu doar prin cărţi. Cuvântul Domnului că „litera ucide, iar duhul dă viaţă" poate fi înţeles şi aşa. Că adevărata credinţă trece în Biserică de la om la om şi nu de la carte la om.

ILIE: În mănăstiri duhovnicul nu îşi creşte ucenicul cu cartea, ci cu viaţa. Să nu credeţi că nu am toată evlavia faţă de Sfânta Tradiţie. Dar un teolog care se laudă că a citit toate Filocaliile dar nu are dragoste de aproapele, mi se pare mai departe de Dumnezeu decât un credincios care, fără multă carte, încearcă să împlinească ceea ce aude citindu-se din Evanghelie duminica, la Biserică.

ANDREI: Petre Ţuţea spunea că este mai valoroasă o femeie credincioasă decât un intelectual necredincios cu un ştiu câte diplome.

OANA: Ai dreptate.

(Profesorul se uită din nou la ceas.)

ANDREI *(aprins)*: Până la sfârşitul lumii, Dumnezeu va avea vase alese care vor duce mai departe duhul ortodox. E adevărat: cărţile, când nu le ţinem în bibliotecă, şi când încercăm să trăim aşa cum ne învaţă ele, sunt aur duhovnicesc. Să ne temem de responsabilitatea care ne apasă şi să arătăm că Tradiţia nu numai că nu ne îmbătrâneşte, ci ne face vii. Tradiţia creştină este viaţă adevărată şi nimic altceva. Când un mare gânditor indian, parcă Mahatma Gandhi, a spus că din creştinism îl vrea doar pe Iisus Hristos, iar Biserica şi Tradiţia le lasă celorlalţi, nu a înţeles că Biserica e însuşi Trupul lui Hristos. Nu poţi separa Trupul de Cap. Nimeni nu are dreptul să vorbească despre separarea dintre Hristos şi Biserică decât dacă o poate face având propriul cap separat de trup. Numai şi numai atunci. Să credem şi să mărturisim că Biserica e şcoala care ne creşte în Hristos. Să arătăm celorlalţi că Tradiţia noastră e o comoară fără de care nu putem înţelege sensul vieţii şi fără de care am pluti în derivă. Să arătăm că se poate trăi creştineşte în aceste vremuri de desfrâu şi rătăcire. Căci Hristos ne-a spus: „Îndrăzniţi, nu vă temeţi! Eu am biruit lumea!"

(Cortina se trage. Se aprinde lumina în sală. Discursul lui Andrei lasă impresia că piesa s-a sfârşit.)

SCENA 5

DIOGENE

(Când spectatorii cred că piesa s-a terminat, se aud iarăşi bătăi de inimă. De data asta se aud slab de tot. Apare Diogene, acum bătrân, la 70 de ani. Îşi face apariţia tot pe la intrarea spectatorilor. E gârbovit şi de-abia se mişcă. Felinarul îl ţine şi mai jos. Nu mai are putere. Se îndreaptă spre scenă. Cortina se trage. Întuneric. În mijlocul scenei, în faţa cortinei, e un butoi luminat slab. Diogene cade. Se ridică şi se târăşte spre butoi. Când ajunge aproape de el, cade din nou. Bătăile inimii se aud cu intermitenţe. Pauzele sunt din ce în ce mai lungi. Nu se mai aud. Câteva clipe nu se întâmplă nimic. Felinarul arde în continuare.)

SCENA 6

PROFESORUL, ANDREI, OANA, ILIE, PERSONAJUL ÎN NEGRU, PORTARUL, FEMEIA DE SERVICIU, COPILUL

(Cadrul este aproape acelaşi cu cel de la sfârşitul scenei 4. În plus, pe scenă se află în acelaşi loc Diogene, mort lângă butoiul său, şi Personajul în negru.)

PROFESORUL: E nevoie de cultură creştină. E nevoie de oameni de cultură care să răspândească mesajul creştin. Lumea are nevoie de acest mesaj şi e o greşeală să punem bariere între cultură şi cult. Dimpotrivă, cultul dă culturii puterea de a înnobila sufletele. Purtând mesajul creştin, cultura se întregeşte.

ILIE: Cultura ruptă de cult nu înnobilează decât superficial, la suprafaţă.

PROFESORUL: Întâlnirea de astăzi mi s-a părut deosebită. Chiar dacă am fost puţini. *(Către Ilie)* Revin la textul tău şi spun că ideea cu catapeteasma păgână e un binevenit semnal de alarmă. Pe cât e de originală, pe atât e de pătrunzătoare. E evident faptul că, faţă de cuvântul rostit de la altar, literatura are o libertate mai mare. Niciodată un părinte nu ar putea pune în biserică o catapeteasmă păgână. Literatura poate sprijini cuvântul rostit de la amvon. Sunt oameni pe care i-a întors la Dumnezeu o poezie religioasă. Nu avem cum să

epuizăm posibilităţile pe care le oferă literatura. Curaj, curaj, curaj. Unui om care spune că Ortodoxia e moartă îi pot arăta creaţiile voastre, care arată că se poate gândi creştineşte. Nu suntem retardaţi, nu suntem învechiţi. Vă rog din tot sufletul, nu vă îngropaţi talanţii. Ar fi mare păcat.

OANA: Domnule profesor, doar de asta venim aici, să ne ajutaţi să ne folosim talanţii cum trebuie.

PROFESORUL: Nu e nimeni care să nu fi primit talanţi de la Dumnezeu. Nu toţi au darul de a scrie. Dar cei care îl au, să scrie.

ANDREI: Uneori mă gândesc că e prea devreme să scriu, că trebuie să mai aştept, să mă mai maturizez.

ILIE *(către profesor)*: Ce să facem?... Aşteptăm să mai creştem?

PROFESORUL: Unii caută o viaţă întreagă, cu felinare, cu lanterne şi reflectoare, să găsească un model creştin. Aşa cum Diogene cinicul căuta cu felinarul în mână, la lumina zilei, un om adevărat. Scornim în jurul nostru căutând un model, iar când îl găsim îi căutăm defecte. Ştiţi, Alexandru cel Mare, marele cuceritor a spus: „Dacă nu eram Alexandru, aş fi vrut să fiu Diogene". Dacă L-ar fi întâlnit pe Hristos, cred că Diogene ar fi zis: „Decât să caut o viaţă şi să rămân filosof, mai bine recunosc Adevărul şi îl urmez pe Hristos". Dar Diogene a murit căutând. Ştim că nu avem decât o singură viaţă. Nu două, nu trei. Dacă nu valorificăm acum talanţii pe care ni i-a dat Dumnezeu, la bătrâneţe vom regreta enorm. Şi Cel care ni i-a dăruit ne va cere socoteală.

ANDREI: Greu moment.

PROFESORUL: Să nu murim ca Diogene, căutând, fără să facem nimic pentru cei din jurul nostru.

ANDREI: Fiecare după chemarea lui.

PROFESORUL: Voi, dacă aveţi darul scrisului, trebuie să luaţi în serios această înzestrare. Să puneţi în valoare darurile pe care le-aţi primit de la Dumnezeu. E mai folositor un scriitor bun, care nu se leneveşte să scrie, decât un geniu care nu comunică nimic cu ceilalţi, aşa că nu vă mâhniţi că nu sunteţi cine ştie ce genii. Bucuraţi-vă că aveţi darul de a scrie. După voi or să apară alţii mai buni. E firesc. Vor fi încurajaţi de scrisul vostru. E nevoie de un început promiţător. Şi, după atâţia ani petrecuţi la catedră, am nădejdea că voi puteţi fi acest început. Doar de asta ne adunăm aici.

OANA: Sperăm să nu vi se micşoreze încrederea pe care o aveţi

în noi…

PROFESORUL: Cu frică de Dumnezeu, scrieţi ce şi cum puteţi. Şi încetul cu încetul, valoarea va ieşi la iveală. Dacă ar fi să vă las un testament v-aş spune: „Pentru fiecare gând frumos pe care îl aşterneţi pe hârtie, pentru fiecare floare pe care o împărtăşiţi altora, Dumnezeu vă va răsplăti. Încercaţi să împărtăşiţi cât mai multă lumină în jurul vostru!”

ILIE: Să ţinem minte acest testament…

PROFESORUL: Pentru ultimele clipe ale acestei întâlniri v-am pregătit ca de obicei o cugetare. De astă dată am ales un citat din apoftegmele lui Andrei Tarkovski: „Sensul artei este rugăciunea, este rugăciunea mea. Dacă această rugăciune, dacă filmele mele pot aduce oamenii la Dumnezeu, cu atât mai bine. Atunci viaţa mea îşi va recăpăta întregul sens: acela, esenţial, de a servi”.

ANDREI *(după o clipă de linişte)*: Nu am auzit cuvinte mai potrivite despre condiţia artistului decât acestea…

ILIE: Ştiu că Andrei Rubliov a fost canonizat de Biserica Rusă mai ales pentru modul în care a reprezentat iconic arătarea Sfintei Treimi de la stejarul lui Mamvri. Nu ar fi de mirare dacă peste câteva sute de ani Tarkovski va fi canonizat pentru filmul „Andrei Rubliov”…

ANDREI: Să nu cădem în exagerări. Oricum, dacă citatul lui Tarkovski nu a fost doar o iluminare de moment, şi dacă a fost un ecou al vieţii sale lăuntrice, ar fi o dovadă că artistul a dobândit sfinţenia.

ILIE: Mi-a vorbit cineva despre un scriitor rus, nu foarte cunoscut, care a trăit parcă în prima parte a secolului trecut şi căruia i-au fost descoperite moaştele. Şi e cinstit de popor ca sfânt, chiar dacă nu ştiu dacă a fost încă trecut în Sinaxare.

ANDREI: Ar fi interesant să ştim mai multe despre acest scriitor. Ar trebui ca viaţa lui să fie pildă pentru toţi cei care încearcă să îl slujească pe Dumnezeu prin scrisul lor…

OANA: Dacă cineva scrie pentru a le întinde celor din lume o mână de ajutor şi pentru a-i ajuta să se apropie de viaţa duhovnicească, şi dacă înţelege scrisul ca pe o slujire, cum spunea Tarkovski, atunci această slujire e binecuvântată de Dumnezeu, devine slujire sfântă, cum e zugrăvirea icoanelor.

PROFESORUL: Mă bucur mult că aveţi curajul de a crea. Prin ceea ce creaţi vă puneţi sufletele pe tavă. Atât de mult mi-aş dori să ştiu că veţi scrie cât mai mult despre iubirea adevărată, despre taina ei,

despre trăirea duhovnicească în furtuna pătimaşă a lumii… Asta trebuie să fie scrisul vostru: o formă de diaconie, o formă de slujire a aproapelui. Scriind să arătaţi că vă interesează ceea ce se întâmplă cu cei de lângă voi, că vreţi să îi ajutaţi.

ANDREI: Noi, creştinii, nu trebuie să ne mulţumim să arătăm dragoste numai celor din familia noastră. Asta o fac şi păgânii. Noi trebuie să îi iubim până şi pe vrăjmaşi. Şi, ca să avem puterea de a-i iubi pe cei care ne fac rău, trebuie să îi iubim şi pe cei despre care nu ştim decât că există. Ei nu ne fac nici bine, nici rău. Dar există.

OANA: Sfântul Siluan Athonitul se ruga pentru întreaga lume.

ANDREI: Şi nu a fost singurul, mulţi părinţi s-au rugat la fel.

PROFESORUL: Într-un fel, cele două texte de astăzi s-au legat… Vulturii Oanei şi părintele lui Ilie arată o cu totul altă formă de iubire decât cea cu care e obişnuită ziua de astăzi. Acum se caută iubirea pătimaşă, iubirea egoistă. Voi aveţi datoria de a mărturisi prin textele voastre puterea iubirii transfiguratoare pe care o sădeşte în inimile voastre Hristos.

ANDREI: Şi câtă nevoie au oamenii de această dragoste…

ILIE: Sau câtă nevoie au să înţeleagă că sunt mici artişti, mici creatori…

OANA: Cum adică?

PROFESORUL: Înţeleg la ce se referă Ilie. Mulţi se întreabă de ce trăiesc, sunt îngenuncheaţi de frământări, de deznădejdi, de patimi. Tot aşa cum eu vă îndemn ca prin scris să scoateţi tot ce e mai bun în voi, tot aşa îi îndeamnă şi pe ei Hristos să se lupte pentru a dobândi mântuirea. Nu e o luptă simplă, cu atât mai mult cu cât vremurile de astăzi ne pun în faţa unor situaţii pe care le regăsim cu greu în istorisirile din veacurile trecute.

ILIE: Da, şi uneori ne folosim greşit de întâmplările pe care le citim prin Vieţile Sfinţilor sau prin Paterice.

PROFESORUL: Trebuie ca fiecare persoană, indiferent ce meserie ar avea, să îşi dea seama că este un creator, un artist. În momentul în care privim viaţa din prisma războiului duhovnicesc observăm că şi cea mai banală viaţă e palpitantă. Ne dăm seama că de vină nu e modul în care Dumnezeu ne-a rânduit viaţa, ci modul greşit în care am înţeles noi planurile Sale. Sau modul în care am răspuns chemării Sale. De exemplu, orice tată şi orice mamă sunt dascălii copiilor lor.

ILIE: Sau ar trebui să fie.

PROFESORUL: Cât de important e rolul părinţilor în filmul vieţii copiilor lor? Vă daţi seama… Sau cât de importante pot fi rolurile noastre în filmele vieţilor prietenilor şi cunoscuţilor noştri? De fapt, întâi de toate orice om joacă în filmul propriei vieţi. Trebuie să se zbată să o facă punându-şi la bătaie toată priceperea, toate puterile.

ILIE: Aşa e, Dumnezeu are cu fiecare om un plan, chiar dacă e greu de înţeles care este acesta.

PROFESORUL: Să revin la ideea de mai înainte. Chiar dacă nu e uşor să ajungeţi la măsura despre care vorbea Tarkovski, adică să vă fie scrisul o rugăciune, important este să vă asumaţi această slujire. Asta este forma în care vă puteţi arăta dragostea faţă de aproapele. Cred că ştii, Oana, că nu numai iubirea dintre soţi este o taină. Ci orice formă de iubire curată. Pentru că iubirea este semn al prezenţei lui Dumnezeu. Iubirea aproapelui este o taină la fel de mare, chiar dacă oamenii nu vor să înţeleagă asta. Cu doctorii e clar: dacă îşi iubesc aproapele, atunci şi pe bolnavii care vin la ei îi tratează cu multă grijă. Cu profesorii e clar: dacă îşi iubesc aproapele, atunci şi faţă de elevi au înţelegere şi dragoste. O dragoste care pe copii îi însufleţeşte. Cu scriitorii ar trebui să fie la fel de clar: dacă îşi iubesc aproapele scriu ceea ce trebuie. Dragostea pe care o purtăm aproapelui se oglindeşte foarte bine în modul în care ne folosim talanţii.

ILIE: Să fim conştienţi de asta.

PROFESORUL: Da, trebuie ca scrisul vostru să fie pătruns de focul fierbinte al slujirii aproapelui. Nu de cel al obţinerii gloriei, cum e la alţii. Şi, dacă veţi scrie din dragoste pentru ei, atunci Dumnezeu vă va lumina şi roadele voastre vor fi mult mai bogate…

ANDREI: Iubire, iubire, iubire. Mulţi vorbesc despre iubirea aproapelui, dar puţini trăiesc această iubire.

PROFESORUL: Să încercăm să o trăim noi. *(După câteva clipe de tăcere)* Gata, pentru azi am terminat. *(Către Andrei)* De obicei, când sunt şi ceilalţi, sala răsună de „Cu noi este Dumnezeu…”

OANA: Cântăm şi acum? Sau suntem prea puţini?

(Disperat, Personajul în negru îi face semne dezaprobatoare profesorului. Acesta se gândeşte puţin şi se uită iar la ceas.)

PROFESORUL: Da, pe ceilalţi îi suplineşte Andrei. *(Către Andrei)* De obicei discuţiile erau centrate pe analiza literară. Creaţiile erau despicate în patru; se urmărea poate prea mult stilul, forma… Acum, că

ai venit tu, discuţiile au luat o tentă predominant religioasă. Am compensat puţin golurile din întâlnirile trecute. Cântăm, nu?

(Se ridică în picioare. Încep să cânte. Personajul în negru dă din mâini, nervos, coboară de pe scenă şi fuge spre ieşire. Când se cântă a doua oară, Diogene se ridică, apoi intră pe uşă pe rând Raluca, credincioşii, portarul, copilul, femeia de serviciu, iconarul. Cântă cu toţii încă o dată. Cortina se trage.)

SFÂRŞIT ŞI LUI DUMNEZEU LAUDĂ!

O cateheză neconvenţională

pr. Nicolae Burlan

În explozia de literatură de după 1989 lipsesc, trebuie să o spunem, creaţiile teatrale care să abordeze o tematică pe cât de absentă, pe atât de necesară: tematica duhovnicească, cea care priveşte mântuirea, cea care este într-o permanentă căutare a căilor care duc spre Cer, spre nemurire.

Într-o lume în care necesitatea abordării problemelor spirituale se impune cu asiduitate, ca după o lungă şi întunecată pauză, apare o luminiţă dătătoare de speranţă – cum că acest gen literar este pe cale să reînvie; şi speranţa noastră este cu atât mai mare cu cât cel care „sparge gheaţa" în acest domeniu este un tânăr talentat, cu mari perspective în arta mânuirii condeiului, după cum a demonstrat-o deja prin apariţiile editoriale care s-au succedat într-un timp scurt şi care poartă semnătura sa: Danion Vasile.

Pentru prima oară cineva are curajul să iasă din spaţiul eclezial, cel mai potrivit de altfel unor discuţii cu tematică profund teologică, şi să trateze la nivelul scenei frământările spirituale ale tinerei generaţii, frământări firesti şi necesare fiecărui suflet în parte, frământări care trebuie să găsească şi rezolvare mântuitoare.

Este interesantă propunerea autorului de a se realiza catehizarea oamenilor şi prin teatru, căci întreaga piesă este o cateheză abordată în mod diferit faţă de catehezele obişnuite, rostite de la amvon, în spaţiul liturgic. Ce ar putea fi rău în a vorbi oamenilor despre Hristos, despre mântuire, despre Biserică şi Tainele ei, folosind alte mijloace decât cele tradiţionale, „cu timp şi fără timp", cum zicea

Sfântul Apostol Pavel, sau parafrazându-l, într-un mod sau altul. Important este „să ne facem tuturor toate ca pe toţi să-i câştigăm” pentru Hristos.

Subiectele sunt incitante şi permanent actuale, deşi ele au fost ocolite cu grijă vreme de aproape cinci decenii. Oare nu analizarea cu responsabilitate a acestor teme spirituale îşi propun şi conferinţele ţinute în aulele diverselor centre universitare? Cât de neîncăpătoare devin aceste aule în momentul în care se anunţă dezbaterea uneia sau alteia dintre temele amintite, mai ales când aceste momente sunt onorate de prezenţa personalităţilor vieţii duhovniceşti! Este un semn că oamenii, în special tinerii, au o neostoită sete de spiritualitate, de mântuire.

Piesa lui Danion Vasile poartă un nume inspirat – „Taina iubirii”, nume care a fost folosit de altfel în urmă cu multe secole de către Sfântul Ioan Gură de Aur şi care a fost preluat şi de către Paul Evdokimov, când a tratat sub acest titlu sfinţenia unirii conjugale în lumina tradiţiei ortodoxe. Piesa aduce în centrul atenţiei dorul de idealul creştin al vieţii de familie, dor pe care îl exprimă tineri cu o aleasă educaţie. Dor pe care cele două „jumătăţi” în continuă căutare a uneia către cealaltă vor să îl împlinească în Sfânta Taină a Cununiei în scopul întrajutorării şi pentru dăinuirea neamului omenesc.

Este superbă imaginea celor doi vulturi din actul III, acel cuplu pentru care zborul constituie raţiunea existenţială, care, cu câte o aripă tăiată, reuşesc îngemănaţi să-şi ia zborul către Muntele Liniştii pentru a se alătura, prin moarte, moşilor şi strămoşilor lor.

Citind piesa, avem impresia că ne aflăm în sala unui teatru ca spectatori şi, mai mult încă, ne regăsim în diversele ipostaze sugerate de autor. De câte ori nu ne-am aflat oare în situaţia acelor părinţi din pilda luată din Patericul egiptean, care în biserică fiind aveau gândurile în cu totul alte părţi, numai la slujbă nu? Nu-i uşor să-ţi stăpâneşti ochii, gura, simţurile în general; cu atât mai greu este să-ţi stăpâneşti mintea, gândurile, imaginaţia. Gestul părintelui de la începutul piesei poate fi considerat blasfemator, smintitor pentru mulţi, dar la o analiză mai profundă exprimă o realitate pe care nu prea vrem să o recunoaştem.

Reconfortant şi dătător de speranţe este dialogul dintre Andrei şi Oana, doi tineri frumoşi sufleteşte care analizează dilema căsătorie-călugărie cu o maturitate demnă de invidiat de către cei de

vârsta lor. Cu astfel de tineri România şi omenirea în general mai au o şansă.

Salutăm cu bucurie prestaţia profesorului din piesă. Am dori ca acest prototip să fie întâlnit cât mai des, în toate unităţile de învăţământ. Dar oare câţi profesori se identifică cu personajul din piesă? Şi întrebările ar putea continuă: câţi preoţi, câţi părinţi, câţi tineri se identifică cu personajele acestei piese? Este oare măsura lor un ideal greu de atins? Poate. Dar nu e imposibil. Pentru aceasta este însă nevoie de educaţie în general şi de educaţie religioasă în special, de trăire creştinească, de unitate spirituală, de mame creştine care să poată schimba lumea, cum spunea un sfânt al Bisericii. Am îndrăzni să adăugăm: şi de tineri trăitori ai Evangheliei, şi talentaţi pe deasupra, care prin condeiul lor să fie de folos celor care „caută, nu ştiu ce caută…”, cum spunea Blaga.

Doamne, ai milă de tinerii ţării mele!

File din sufletul meu

Textele pe care le-am strâns în paginile următoare sunt, aşa cum arată şi titlul, file din sufletul meu. Am scris dintr-o nevoie de a mărturisi lucruri despre care alţi poeţi nu se gândesc să scrie. Se poate spune că rândurile mele sunt un protest. Mi se pare nedrept că poezia contemporană tratează cu aparentă seriozitate cele mai neserioase lucruri, în timp ce adevăratele valori sunt uitate prin cine ştie ce cufere, în podul minţii, acolo unde ne este prea greu să ne suim.

Mare parte dintre poeziile mele şchiopătează. Sunt conştient de acest lucru, tot aşa cum sunt conştient că şchiopătează întreaga poezie adulată de criticii literari, poezie care face abstracţie de elemente pe care le consider importante. De ce nu scrie nimeni despre mântuire, despre cărţi, despre tăcere sau despre mărturisirea dreptei-credinţe?

Ştiu că se vor găsi critici care să găsească nod în papură versurilor mele. Aşa cum se vor găsi şi critici care să observe ce îi lipseşte poeziei pe care o scriu. Acestora din urmă le spun că îmi dau seama că nu este o poezie pentru care să primeşti aplauze sau felicitări. Nu asta caut. Nu caut să fiu considerat poet. A fi poet e o stare de spirit: poţi să o ai, sau nu. Dar cine scrie o singură poezie adevărată în viaţa lui e poet.

Eu afirm cu toată sinceritatea că abia aştept să fiu criticat. Dar

aştept să văd şi valorile pe care le acceptă aceşti critici. Pentru că atâta vreme cât criticii apreciază doar versuri valoroase numai din punct de vedere estetic – indiferent de mesajul acestora – poziţia lor nu mă interesează. Nu e greu de sesizat că din rândurile mele răzbate o anumită tristeţe. Dar cum să nu fiu trist când un poet ca Daniel Turcea este lăsat în uitare numai pentru crima că la un moment dat a ales să scrie poezie religioasă, în timp ce alţi scriitori de o valoare îndoielnică se află permanent în atenţia criticilor?

Da, sunt oarecum trist. Sunt trist pentru că valorile creştine sunt ţinute sub obroc. Sunt conştient de faptul că, dacă până acum aş fi scris numai poezie, rândurile mele ar putea fi interpretate drept tentativa unui *nimeni* de a-şi ascunde neputinţele artistice.

Şansa mea este că eu scriu altfel de cărţi. Cărţi care, nu o spun cu mândrie, sunt foarte bine primite de către publicul cititor. Multe dintre ele se reeditează. Asta înseamnă că sunt citite. Deci au trecut testul cititorilor. Ţinând cont de acest aspect, aş vrea să nu las impresia că mă pricep la multe: şi la teologie, şi la dramaturgie, şi la poezie. Am reţineri faţă de cei care se cred prea talentaţi. Atunci când scriu despre familie sau despre înfruntarea necazurilor, despre yoghini sau despre astrologie, când iau interviuri sau când scriu versuri, eu fac acelaşi lucru: încerc să întind o mână celor ce au nevoie de ea. Eu acelaşi sunt, indiferent de ceea ce fac. Şi, chiar dacă ceva îmi reuşeşte mai bine şi altceva mai puţin bine, inima mea aceeaşi a fost: o inimă care bate pentru ceilalţi.

Poeziile pe care le-am scris sunt rodul frământărilor mele. Sunt copiii cugetării mele. Şi le încredinţez tiparului tocmai pentru că aceşti copii au fost admiraţi. De către oameni care au simţit rostul lor, de către oameni pe care citirea lor i-a folosit. Şi cred că mai sunt oameni de acest fel.

Unii dintre cei care au citit câteva din cărţile pe care le-am tipărit până acum, în special *Jurnalul convertirii*, s-au arătat dornici să citească tot ceea ce am mai scris. După *Jurnal*, poeziile sunt textele care exprimă cel mai bine frământările mele. Mi-am asumat riscul de a primi criticile literaţilor, mai ales pentru a le face un cadou acestor cititori.

O mare dorinţă aş avea, exprimată de altfel şi în piesa *Taina iubirii*: dacă sunt oameni care, citind ce scriu eu, îşi dau seama că pot sluji pe altarul literelor mai bine decât mine, îi rog să o facă. Îi rog să

nu îşi îngroape talanţii. Îi rog să mărturisească ceea ce au de mărturisit.

Testament de haiduc

Iubito, m-au rănit în luptă.
Şi-n piept mă arde-un glonţ hain.
De-abia respir; viaţa mi-e suptă
De parc-avea flinta venin.
Sfârşit, te rog, de vrei, de-acuma
Încalecă pe calul meu.
Pe urma mea să-ţi calce urma.
Să-mi fii zmeoaică, să-mi fii zmeu.
Să-ţi fie codrii fraţi de cruce.
Doar ei să ştie taina ta:
Că-n loc să duci o viaţă dulce
Mai mult iubit-ai a lupta.
Şi de te-or întreba vreodată
Prin care văgăuni m-ascund
Să nu le spui că sunt în groapă
Să le-arăţi codrul fără fund.
Şi să mai ştii că dacă-n luptă
Viaţa-ţi va fi de moarte suptă
În Cer la mine vei veni
Şi-n veci de veci ne vom nunti.
Eu iar te rog, de vrei, de-acuma.
Pe urma mea să-ţi calce urma…

Suspin

O, cât mi-aş fi dorit, iubit Iisuse.
Cu magii la ieslea-ţi sfântă să mă-nchin.
Ca dar să primeşti şi colindul meu lin
Lângă Fecioara care Te născuse.

Cât m-aş fi bucurat dacă bătrânul
Ce Te-a primit pe braţele-i la Templu
Aş fi fost eu. M-ai fi-mbiat să-mi umplu

Tot sufletul de Tine, dulce Pruncul.

Iordanul de-ar fi vrut să mă primească
Pe malu-i când Botezătorul turna
Pe fruntea Ta apă – în inima mea
Căinţa începea să-nmugurească.

Schimbarea la Faţă de aş fi privit
Pe Muntele Tabor cu-ai Tăi apostoli
În bine mă schimbai. Şi de grele boli
Sufletu-mi pătimaş l-ai fi tămăduit.

Şi dacă la crunta Ta răstignire
Cu Maica Ta sfântă aş fi suferit
Mă preschimbam în giulgiu. Să fi sorbit
Tot sângele cu iz de nemurire.

În rugile când la icoană suspin
Să Te-ntâlnesc, să te văd faţă-n faţă.
Parcă-mi şopteşti că-n puţina mea viaţă
Îţi pot fi Golgotă – sau nou Viflaim.

Nu vreau să îţi fiu rană, nici durere.
Ci Simon din Cirene vreau să îţi fiu.
Sub cruce vreau s-ajung, oricât de târziu.
Să pot îndulci paharul cu fiere.

Dragostea Ta mi-e scut tare de aramă
Şi-mi dă nădejde pe-acest năvalnic drum.
Atinge, Iisuse, al meu suflet precum
Te-ai atins de-a Veronicăi mahramă.

Ctitorii de taină

Am visat o biserică mare, foarte ciudată:
Era construită din cărţile Părinţilor
Aşezate ca nişte cărămizi, cu multă grijă.
Atât de firesc încât nu te mirai

Cum de biserica stă în picioare.
Încercam să îi înţeleg taina
Şi o priveam cu multă atenţie:
„O, câte cărţi alese sunt aici.
Fericit este cel care le are!”
M-am gândit – şi am intrat înăuntru.
Am găsit oameni luminaţi la chip.
Îmbrăcaţi în veşminte de sărbătoare.
O voce îngerească mi-a zis:
„Nevoinţa lor a fost aparte;
Au muncit din greu şi au strâns bani
Cu care au luat mâncare duhovnicească.
Au cumpărat cât mai multe cărţi.
Cărţi care acum par cărămizi.
Şi le-au dăruit celorlalţi.
Şi din bănuţii văduvei
S-a ctitorit Catedrala Cărţilor…”

Lacrimi

Lacrimile rugăciunii mi-au sculptat în ochi, cu o geană.
Două candeli ce-s aprinse când veghează sub icoană.

Lacrimile pocăinţei devenit-au mii de ruguri
Mistuind ce-i rău în suflet – patimile cu-a lor muguri.

Ale isihiei lacrimi ce-au tăiat inima-n taină
Ţi-au croit din carnea-i scumpă cea mai luminoasă haină.

Lacrimile care faţa mi-au arat-o cu-a lor pluguri
M-au dat Ţie ca recoltă. Tu păstrează-mă de-a pururi.

Pecete

De te voi uita, Ierusalime.
Uitată să fie dreapta mea.
De te voi uita… Dar cum să te uit?
Lumină, nădejde şi cânt.

Cum să te uit
Când alerg înspre tine.
În timp ce suspin după tine?
Cum să te uit
Când îmi eşti singurul liman?
De te voi uita, ceresc Ierusalime.
Mă cheamă la tine. Tu nu mă uita…

Ultima modă

Ultima modă este o plimbare
Prin Pavilionul Oglinzilor Deformate
Din Orăşelul Copiilor.
Oamenii se privesc în ele cu nesaţ
Şi încearcă să arate cât mai bine în fiecare
Făcându-şi dese şi delicate
Operaţii estetice.
După ce se plictisesc de ce văd
Trec la oglinda următoare.

Singurii fericiţi sunt copiii
Care nu vor să treacă prin acest pavilion.
Căci se înspăimântă de groteştile oglindiri.
Ei îşi admiră feţele doar
În bălţile făcute de ploaie.

Fericiţi cei săraci cu duhul
Că a lor este Frumuseţea adevărată…

Coridă fatală

Intrăm în arena duhovnicească
Fără să ne luăm niciun fel de arme.
Scuturăm pânza roşie a păcatelor
În faţa diavolului
Fără să ne dăm seama că viaţa
Este mai mult decât un simplu joc.
Este mai mult decât un capriciu de moment.

Uităm de multe ori
Că pânza roşie creşte
Încetul cu încetul
Până ne acoperă în întregime.
Şi taurii nu îşi ratează ţinta.

Miniaturi

Unii aşteaptă ca la Judecată
Să-şi poată prezenta colecţiile de titluri.
De medalii, de ranguri şi de aplauze.
Nu îşi dau seama
Că cei din Juriu
Nu folosesc microscoape
Şi nu pot vedea altceva
Decât inimi.

Isihie

Fiecare inimă are o gură cât a chitului
Care l-a înghiţit pe Iona prorocul.
Gură ce înghite vorbele pe care le rostim
Cu rost sau fără.
Dacă ne-am da seama
Că noi digerăm şi asimilăm
Ceea ce le spunem altora
Şi ceea ce auzim de la ei
Am prefera pentru o vreme tăcerea.
Am pricepe atunci
Că gura inimii
Ştie şi să vorbească.
Ştie să cuvinteze.

După tăceri roditoare.
Ştie să dea drumul
Prorocilor.
Pe care mai înainte
Îi înghiţise…

Mahrama Veronicăi

Eu am mahrama Sfintei Veronica…
La bătrâneţe o voi lăsa ca moştenire
Celui care şi-o va dori cu adevărat.

Mulţi creştini se feresc
Să ţină în casă aşa ceva:
Viaţa e frumoasă; nu cade bine
Să vezi prea des o faţă plină de răni.
Acei creştini au evlavie în suflet.
Dar o asemenea mahramă
E inestetică, are prea mult sânge.

Un părinte m-a sfătuit să nu o dăruiesc
Decât celor care au în casă şi în inimă
Icoana cu Răstignirea de pe Golgota;
Celor ce nu se sfiesc de Răstignire.
Oare va mai râvni cineva
Odorul Veronicăi?…

Mâna care cuvântă

Sfinte Maxime Mărturisitorule, arată acestui secol otrăvit
Mâna ta dreaptă, care a fost tăiată de ereticii
Care voiau să apună credinţa ta în Hristos.
Preţios talisman, chiar şi simpla vedere a acestei mâini
Ne poate trezi din morbida amorţeală a indiferenţei.

Hai să ne prindem de mâna
Pe care ne-a întins-o acest sfânt martir.
Şi să ne fie braţele surori!
Cum se aprind de la preot lumânările de Paşti.
Tot aşa mâinile noastre vii să ia viaţă de la cea moartă;
Şi ale noastre să se altoiască
Întru mâna celui care a teologhisit
Despre cele două lucrări ale firilor lui Hristos.

Fraţilor, auziţi cum limba sa, tăiată odată cu mâna.
Şi pe care Hristos a lipit-o tainic de urechile iubitorilor de adevăr.
Ne îndeamnă de ani şi ani să căutăm Viaţa:
„Să luăm aminte!…”

Ansamblul de lângă Gizeh

Pământul are o colecţie de piramide.
Unele sunt mai uriaşe chiar decât piramidele.
Altele sunt minuscule, de-abia sesizabile;
Oamenii le ridică
Pentru a-şi ascunde trupurile de înviere
Cât încă sunt în viaţă…

Piramidă lângă piramidă.
Suflet lângă suflet.
Orgoliu lângă orgoliu.
Sfinx lângă sfinx.
Oamenii se sfâşie între ei.

Și totuși, dacă nici Keops.
Nici Kefren și nici Mikerinos
Nu se vor putea ascunde
Prin cotloanele subpământene
De învierea morţilor.
De ce nu încercăm să surpăm
Piramidele din sufletele noastre?

Prigoana uitării

Acum, în zilele noastre.
Construim fiecare, cu răbdare.
Închisori pentru sfinţii din Sinaxar.
Demult, unii dintre ei au suferit
Temniţe adevărate, şi foame, şi chin.
Şi chiar moarte; şi totuşi

Durerile de astăzi îi apasă mai tare
Iar cicatricele par de nevindecat:
Căci noi, fiii sângelui lor, îi uităm.
Îi exilăm din memorie
Cu vieţile lor, cu prăznuirile lor.
Cu minunile lor, cu tot binele
Ce l-au făcut pentru oameni.
Adică, şi pentru noi…
Parcă ne e chiar teamă.
Când îi privim în vechi icoane.
Că ei au rămas prezenţi.
Că încă sunt de faţă.
Şi parcă simţim că ei aşteaptă
Cu o încordare de care nu ţinem seama
Să îi scăpăm de exilul din care
Nici Dumnezeu nu ne forţează a-i scăpa.
Să îi primim cu evlavie.
Acolo unde aşteaptă să stea:
În inimile noastre…

Prohod iernatic

Să uităm jertfele din Decembrie.
Să dăm foc ziarelor de atunci
Să dăm foc amintirilor de atunci.
Să smulgem timpului momentul „atunci”.
Să avem linişte!

E singura posibilitate de a uita
Că pentru mine, pentru tine
Şi pentru ceilalţi
S-au sacrificat câţiva martiri…
Dacă am ţine minte am fi somaţi
De cadavrul sângerosului „atunci”.
Să trăim altfel.
Fără să ne mai fie teamă că, odată.
Ei ne vor privi în faţă…

Apocalipsă

Oamenii au fost clonaţi.
Pe tarabe se vindeau
Tot soiul de gene.
Prin câteva impulsuri pe creier
Au reuşit chiar să transmită celor clonaţi
Enciclopedia tuturor cunoştinţelor omeneşti.
Dar atunci când, îngrozite.
Clonele au înţeles
Că nu pot pricepe ce e iubirea.
Dându-şi seama că nu sunt întregi
S-au răzbunat pe făcătorii lor.
Cuvântul „răzbunare” îl înţeleseseră.
În întregime…

Mucenicia Cărţilor

Nu s-au mulţumit să ne ucidă
Mărturisitorii;
s-au hotărât să le ucidă şi Cărţile.
Mai întâi le-au spânzurat prin pieţe;
dar văzând că oamenii le aduc pe ascuns flori, ca unor răposaţi, au preferat să le ardă pe rug.
Spre surprinderea noastră, Cărţile au plâns şi apa vie pe care o ascundeau a stins focul.
„Aceeaşi vrăjitorie care păstrează moaştele nearse îşi arată puterea şi acum”, au spus ei, şi au încercat să le decapiteze.
Dar, spre uimirea lor, din rănile Cărţilor a început să şiroiască sângele, şi ei s-au speriat:
erau sătui de atâţia martiri.
După ce s-au sfătuit îndelung au încetat să ucidă Cărţile;
au înţeles că cea mai teribilă prigoană este sufocarea prin libertate. Şi au tipărit grămezi de cărţi, care de care mai interesante, pline de ştiri senzaţionale, dar care nu zideau cu nimic sufletul.
Pentru ca nimeni să nu mai aibă timp de altceva au tipărit atât de mult, şi atât de ieftin, încât uneori restul la pâine se dădea în cărţi.
Ce nu au putut lovi cu sabia, au lovit cu pacea…

„Doamne, care ştii că există nu doar litere care ucid, ci şi litere care ascund viaţă, pentru jertfa celor care le-au scris, scoate-le la lumină! Trimite-le spre noi!

De când ne-au ucis mărturisitorii

Suntem cam singuri…”

Catedrale cu sfinţi în zeghe

Eu, Valeriu Oprişan, nu sunt nebun. Azi-noapte, când voi dormeaţi, am avut o vedenie. Am înţeles temniţa. Am văzut moartea şi învierea temniţei. Am văzut pământul deschizându-se şi înghiţind închisoarea. Pământul şi-a luat pământul înapoi. Cu surprindere am văzut apărând în loc o biserică. La început era mică. Încetul cu încetul, a crescut asemenea unei flori. Când a ajuns mare, cât temniţa noastră, am intrat cu sfială în ea.

Fraţilor, nu sunt nebun. V-am găsit în biserică, rugându-vă. Catapeteasma era obişnuită, având pe ea sfinţii care ne-au ajutat de atâtea ori. Dar, pe pereţi, nu mi-a venit să cred… Pe cine am văzut în icoane? Erau de-ai noştri, îmbrăcaţi în zeghe. Pe unii i-am recunoscut uşor, pe alţii mai greu. Aveau aură de sfinţi. În spate, în iezerul cel de foc, i-am văzut pictaţi pe cei care ne hăituiesc sufletele.

Nu erau toţi acolo. Unii erau cu voi. Hristos era răstignit între directorii închisorii. Moiş era pe crucea din dreapta, senin. Nu pot să uit pereţii cu sfinţi în zeghe. Nu pot să uit că pe feţele lor se citea izbăvirea. Nu rezistăm degeaba.

Undeva, acolo sus, se scrie Patericul temniţelor…

Răvaş de prigoană

„Precum doreşte cerbul izvoarele apelor, aşa te doreşte biserica din sat pe tine, fiule.

Dragul mamei, voi pune scrisoarea aceasta lângă altarul pustiit, pe măsuţa care odată primea pomelnice: Cel de Sus o poate duce la tine.

Biserica te aşteaptă cum Hristos aştepta învierea. Tu ai ridicat-o, tu ai slujit în ea, tu i-ai dat viaţă. De când te-au pus în cătuşe pentru credinţă, parcă cineva a pus în lanţuri şi lăcaşul sfânt – primul şi cel mai drag copil al tău.

În lipsa ta a îmbătrânit biserica toată; Maica Domnului aproape a orbit în icoană, plângându-te lângă mine. Sfinţii parcă s-au cocoşat aşteptându-te. Doctorii fără de arginţi par frânţi de oboseală: cred că nu mai pridideso să vă îngrijească. Mucenicii de ieri vor să se întoarcă în temniţele pe care le cunosc de sute de ani şi să rămână cu mucenicii de azi. Să fie alături de voi.

Fiule, fără tine biserica e o floare care se usucă. Vino şi slujeşte în ea, şi îşi va reveni".

Întoarce-l, Doamne, aici, întoarce-l degrabă!

Înainte ca biserica să se ofilească!

Ultimul turnir

Pe uliţe, soldaţii îmbrăcaţi în haine strălucitoare strigă cât îi ţine gura. Invită lumea la Marele Spectacol. Intrarea este liberă: arenele sunt un furnicar care creşte neîncetat. Este primul turnir la care oamenii au voie să coboare din tribune ca să fie cât mai aproape de luptători. Emoţia creşte. Timpul trece cu o viteză foarte mare.

Parcă au trecut numai câteva clipe de când Cartea a lăsat la curte provocarea. Prima reacţie a regelui a fost dură: s-a simţit jignit, s-a simţit călcat în picioare. De zeci de ani nimeni nu mai îndrăznise să ceară îngăduinţa de a se lupta cu primul dregător, cu Idolul imaginilor. Cu care nu mai fusese doborât niciodată. Şi, când nimeni nu se aştepta să îl mai vadă în arenă – pentru că oamenii se temeau de moarte – Cartea a făcut gestul care i-a surprins pe toţi.

Pentru asta Regele a condamnat Cartea la moarte pe rug. Nu ar fi vrut ca lumea să afle cât de obraznică a fost Cartea. Dar Idolul a ajuns în ultima clipă şi a stins focul. Cartea mai era întreagă. Nu aşa trebuia să moară pentru curajul ei. Idolul îi pregătise o pedeapsă mult mai umilitoare: i-a acceptat provocarea.

Şi peste câteva clipe începe lupta. Spectatorii ard de nerăbdare. Arenele sunt pline, şi nou-veniţii încearcă cu greu să îşi facă loc. Regele a promis că după turnir va avea loc o mare petrecere, în cinstea învingătorului; nu e niciun secret cine va câştiga confruntarea. Dar toţi aşteaptă să vadă cum şi cât de repede o va câştiga.

Pentru câteva clipe arena e ocupată de o mulţime de circari care jonglează cu pâini. Fac numere de senzaţie, care se termină pe placul mulţimii: pâinile sunt aruncate în tribune. Pentru câteva minute

mulţimea mănâncă din ele, privind spre Marea Poartă. Şi Poarta se deschide.

Pe un cal puternic, frumos, negru, apare Idolul. E îmbrăcat în haine de un alb strălucitor. Mulţimea îl aclamă. Idolul o salută ridicând lancea.

Apare şi Cartea, călare pe calul ei bălan, bătrân şi slab cu care nu a câştigat nicio luptă. E îmbrăcată în armură, dar nu ţine în mână decât un scut mic. Cei mai mulţi o privesc cu dispreţ. Dar, alături de aceştia se află şi câţiva prieteni ai Cărţii. Cu bărbile fluturând în vânt, stau încordaţi, de parcă lupta ar fi a lor: de parcă toată întreaga lor viaţă ar depinde de acest turnir.

Regele ridică mâna şi lupta începe. Spre deliciul admiratorilor, Idolul îşi va arăta măiestria: pentru a umili Cartea, care nu ţine în mână decât scutul, el o va doborî lovind-o cu mânerul lăncii pe care o ţine cu vârful ascuţit lângă propriul trup. În câteva clipe între cei doi adversari nu mai sunt decât câţiva metri. Şi lancea loveşte scutul mânuit cu iscusinţă: Cartea cade, dar se ridică destul de repede. Pentru a-l stârni pe Idol să fie mai agil, câţiva spectatori o aclamă pe Carte. Paznicii nu le fac nimic, înţelegând gestul lor.

A doua rundă: Idolul, ţinând lancea cu acelaşi dispreţ şi în aceeaşi poziţie nemaiîncercată de nimeni până la el, încearcă să evite scutul duşman.

Cartea nu reuşeşte să se ferească şi cade de pe cal. Dar se ridică încă o dată.

A treia oară Idolul ţine lancea ca un adevărat cavaler care vrea să învingă. Şi doboară Cartea. Greu rănită, ea poate cere oprirea confruntării. Dar nu o face. Şi încalecă din nou.

Idolul e din ce în ce mai mânios. Faptul că adversarul său nu vrea să îşi folosească lancea şi se foloseşte doar de scut îl scoate din minţi. Vede în asta o îndrăzneală nemăsurată care îl face de ruşine. Pentru a-şi provoca adversarul să îşi ia lancea, Idolul îndreaptă vârful lăncii spre picioarele calului bălan, încercând să-l doboare. Calul cade la pământ, cu tot cu călăreţ. Şi totuşi, după câteva momente, Cartea se ridică în picioare.

Tribunele sunt din cei în ce mai înfierbântate. Se fac pariuri. Nici la luptele dintre gladiatori şi lei nu a mai fost atâta agitaţie.

Cartea cade pentru a cincea şi a şasea oară. Se ridică iarăşi, dar abia se mai ţine pe picioare. Fiindu-i milă de ea, crainicul, care în

tinereţe fusese unul dintre prietenii ei apropiaţi, face semne disperate pentru a întrerupe turnirul. Dar Regele îşi ridică mâna pentru a şaptea oară.

În tribune, prietenii Cărţii îşi ridică braţele spre Cer, rugându-se. Nu se mai tem de nimic. E ultima lor şansă. În acelaşi timp, Regele, surprins de îndrăzneala lor, se gândeşte că îi va ucide după turnir.

Şi Cartea cade. Se pare că a murit.

Crainicul, târându-şi paşii cu greutate din pricina vârstei înaintate, vine spre ea şi o cercetează cu atenţie. Ochii i se umplu de lacrimi: vede cum Cartea, cu mult efort, se ridică iarăşi. Atunci crainicul, triumfător, fuge spre marginea arenei. Şi după ce caută grăbit prin hârţoagele sale, îi arată Regelui un sul îngălbenit, anunţând cu glas mare: „Aşa cum spune o veche lege a turnirelor, dacă un luptător este doborât de şapte ori şi totuşi se ridică în picioare, victoria îi aparţine; pentru că a biruit prin răbdare…”

Pentru că până atunci niciun turnir nu ţinuse mai mult de cinci runde, această lege nu mai fusese aplicată nici măcar o dată. Numai bătrânii care luptaseră în primele turnire îşi mai aduceau aminte de ea.

Auzind verdictul crainicului, Idolul urlă ca o fiară rănită: „Nuuu…” Nu poate accepta o astfel de înfrângere.

Coboară de pe cal şi se loveşte cu capul de pământ, până ce ecranul i se sparge în mii de cioburi.

Smerită, Cartea Cărţilor îşi priveşte prietenii cu ochii în lacrimi. Biruiseră. Începea Sfârşitul…

Duminica orbului…

Andrei intră în biserică, bucuros că se află din nou în casa lui Dumnezeu. De când ieşise din spital tot aştepta momentul acesta.

Slujba de la mănăstirea Lainici era frumoasă. Îi părea rău că nu îi vedea pe monahi, îi părea rău că nu vedea icoanele. Se bucura însă că îi era mai uşor să îşi ţină mintea neîmprăştiată.

Nu mai fusese de multă vreme la Lainici. Acum venise hotărât să îşi găsească un alt duhovnic, pentru că duhovnicul lui, părintele Ioan, plecase la cele veşnice.

Din când în când se îndepărta cu mintea de la slujbă şi se ruga Domnului să găsească un duhovnic iscusit atât în lucrarea duhovnicească, cât şi în călăuzirea lui, a unui mirean, în vârtejul lumii

iubitoare de păcat.

O vreme stătuse într-o mănăstire, ca să vadă dacă nu cumva locul său era acolo. Dar nu, nu avea chemare pentru monahism. „Părinte, oare de ce nu m-a primit Dumnezeu în mănăstire? De ce nu m-am învrednicit să mă călugăresc? De ce simt că locul meu este în lume?”, îl întrebase odată pe părintele Ioan.

„Dacă toţi creştinii ar pleca la mănăstiri, atunci lumea ar deveni un pustiu duhovnicesc – i-a răspuns părintele. Dar Hristos nu vrea numai mântuirea celor care sunt deja fii ai Bisericii. Vrea ca şi ceilalţi să vină la mântuire. Or, pentru asta au nevoie de modele, au nevoie de pilde. Trebuie să rămână iubitori de Dumnezeu şi în oraşe. Hristos nu a venit să întemeieze mănăstiri. A venit să îi mântuiască pe oameni. Lumea trebuie să primească învăţătura cea mântuitoare. Sfinţii Apostoli nu au stat retraşi în peşteri şi pustiuri, ci L-au propovăduit pe Hristos oamenilor care stăteau departe de calea mântuirii.

Nu te întrista că nu ai chemare spre mănăstire. Când îţi vei da seama că şi viaţa în lume este binecuvântată de Dumnezeu, când vei înţelege cât de frumoasă este viaţa de familie, tristeţea se va îndepărta de la tine.

Ar trebui să te întristezi dacă ai alege păcatul. Hristos nu ne va judeca pentru că nu am intrat în mănăstire, ci ne va judeca dacă, acolo unde am trăit, am iubit păcatul şi nu virtutea, dacă am ales voia noastră şi am lepădat voia lui Dumnezeu. Poţi duce viaţă de sfinţenie în lume, aşa cum poţi duce viaţă de păcat în mănăstire.

Chiar dacă monahii aleg o cale mai înaltă, chiar dacă nevoinţele lor sunt mai mari, calea lor nu neagă familia. Doar monahii nu au răsărit din pământ. Fără părinţi nu există copii. Dumnezeu aşteaptă ca fiecare om să îşi înmulţească talanţii pe care i-a primit. Aşa că nu fi trist că nu ai chemare spre monahism, încearcă să înţelegi că mirenii au chemarea lor, pe care o pot afla din cuvintele Sfintei Scripturi: *Fiţi sfinţi, că Eu, Domnul Dumnezeul vostru, sfânt sunt*”.

Părintele Ioan îl ajutase mult de tot. La început, acest preot i se părea un duşman care voia să îl îndepărteze de plăcerile tinereţii. Îl asculta prea puţin şi prefera să trăiască în patimi. Dar răbdarea părintelui l-a ajutat să vină la pocăinţă. Dacă, în loc să îl rabde, l-ar fi gonit, nu ar mai fi venit la biserică niciodată.

Părintele Ioan s-a purtat blând cu el vreme îndelungată, iar atunci când a simţit că îl poate ridica din noroi nu a şovăit să o facă.

Înainte de a muri, îi dăduse un canon foarte greu:

— După moartea mea, nu îţi las canon sute de metanii sau multe catisme din Psaltire. Îţi dau un canon şi mai greu: găseşte-ţi un duhovnic în mâinile căruia să îţi poţi pune sufletul, de care să faci ascultare aşa cum ai făcut de mine. El va şti să îţi dea canonul potrivit creşterii tale duhovniceşti. Aş fi putut să te las eu în grija cuiva. Dar cred că e mai bine pentru tine să dai acest examen, acela de a-ţi alege un alt duhovnic… În Filocalii se găseşte un sfat de care trebuie să ţină seama şi mirenii: la alegerea călăuzei duhovniceşti trebuie multă chibzuinţă. Ca nu cumva cineva să se smintească de neputinţele povăţuitorului şi să îl părăsească după puţină vreme. Când vei vrea să îţi alegi duhovnicul, să te gândeşti bine, să cauţi un părinte pe care să nu îl părăseşti sub pretext că nu ai ştiut ce fel de om este.

— E mai bine să îmi găsesc un duhovnic ieromonah, nu? Nu mai găsesc alt preot de mir ca sfinţia voastră, sunteţi cu adevărat o excepţie.

— Nu, nu sunt o excepţie. Mai sunt şi alţii în lume, care cu adevărat au dobândit sfinţenia, dar lumea nu se pricepe să îi recunoască. Se uită toţi după minuni sau exorcisme şi nu îşi dau seama că nicio minune nu este mai mare decât tămăduirea unui suflet.

— Nu credeţi totuşi că îmi va fi mai bine la un ieromonah?

— Ştiu că Patericul românesc e plin de ieromonahi, nu de preoţi de mir. Dar aceasta nu înseamnă că numai cei de la mănăstire sunt duhovnici buni. S-ar putea ca duhovnicul pe care ţi-l va rândui Dumnezeu să fie călugăr, aşa cum îţi doreşti. Viaţa lui, cu slujbe multe, cu canonul neîntrerupt care este slujirea credincioşilor, va modela viaţa ta în lume. Mulţi dintre cei mai sporiţi creştini pe care i-am cunoscut aveau ca duhovnici părinţii mai cunoscuţi din mănăstirile noastre. Să ştii însă că am cunoscut şi creştini pentru care spovedania la mănăstire a fost un capriciu, un mod de satisfacere a părerii înalte despre sine. Şi să mai ştii că poţi găsi un preot de mir nu numai ca mine, ci mult mai sporit. Fără să vrei, ţi-ai făcut din mine un fel de idol, m-ai suit pe un piedestal de care nu sunt vrednic, şi asta numai pentru că nu ai avut ocazia să cunoşti şi alţi preoţi de mir. Cel mai important criteriu nu este dacă duhovnicul este călugăr sau nu, nici câte metanii sau câtă milostenie face. Important este să fie doctor de suflete. Sfântul Ioan din Kronstadt mânca la multe mese la care era invitat, dar era mai sporit decât alţi pustnici care trăiau numai cu pâine şi apă. Numai

Dumnezeu ştie care este mai sporit dintre toţi. Nici postul, nici milostenia nu fabrică duhovnicul: smerenia unuia poate cântări mai mult decât postirile îndelungate ale altuia. Aşa că roagă-te ca Dumnezeu să îţi lumineze mintea şi să găseşti doctorul cel mai bun pentru sufletul tău. Acesta poate să nu fie unul dintre cei cu mare faimă sau cu mari harisme. Dar de el ai nevoie, pentru că leacul său îţi va folosi mai mult decât reclama sau harismele altora…

Pentru asta venise la mănăstire, ca să îşi găsească duhovnic. Cu o lună în urmă, după moartea părintelui său, se dusese la Mănăstirea Radu Vodă ca să se roage la moaştele Sfântului Nectarie. Părinţii de acolo, fiind tineri, nu i se păreau potriviţi pentru a-l călăuzi pe calea mântuirii. Acolo auzise pentru prima oară despre părintele Alexie de la biserica Adormirea Maicii Domnului.

Duminica următoare era în biserica aceasta şi asculta vrăjit cum slujea părintele. Dar predica nu îl mişcase: părintele vorbea despre iertarea vrăjmaşilor, despre smerenie şi despre înfruntarea necazurilor. „Nu e prea sporit duhovnicește. Aş fi preferat să vorbească despre subiecte înalte, despre lucrarea rugăciunii lui Iisus sau despre nevoinţele sfinţilor… Nu mă pot spovedi la el, nu e duhovnicul de care am nevoie, chiar dacă slujeşte atât de frumos” – se gândea Andrei.

A doua zi l-a văzut pe preot mergând pe stradă lângă o fată îmbrăcată cam vulgar. Imaginea l-a surprins atât de tare, încât a făcut câţiva paşi după ei, ca să o vadă mai bine pe fata care semăna cu una dintre fostele sale colege de liceu. Şi, privindu-i, nu a fost atent la maşina care venea în mare viteză şi care l-a lovit puternic.

Nu era vina lui, era vina şoferului care conducea ameţit de băutură. Dar, dacă nu s-ar fi luat după cei doi, ci şi-ar fi văzut de drumul lui, nu ar fi fost lovit.

Maşina l-a trântit la pământ fără să îl calce. Dar impactul fusese puternic şi Andrei îşi pierduse vederea. Urma să fie operat; avea mari şanse de vindecare. Îşi punea nădejdea în ajutorul lui Dumnezeu şi al Sfântului Nectarie, pe care îl iubea mult.

„Să luăm aminte, Sfintele, sfinţilor…”, auzi o voce care îi întrerupse şirul amintirilor.

Strana începuse să cânte un imn închinat Maicii Domnului şi se auzea atât de frumos, încât pentru câteva clipe Andrei îşi imagină că se află chiar în Grădina Maicii Domnului, în Sfântul Munte Athos. Îşi dorea de multă vreme să ajungă în acel loc binecuvântat. Înainte de a veni la

Lainici îi promisese Preasfintei Născătoare de Dumnezeu că, dacă operaţia îi va reuşi, următorul pelerinaj îl va face într-acolo.

Imnul se termină şi începu predica.

„În numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh…” auzi vocea unui părinte, o voce care îl făcu să tresară. Semăna cu vocea părintelui Alexie, doar că era mai dulce, mai caldă.

„Nu, părintele Alexie nu are ce să caute aici”, îşi spuse, având în inimă regretul că nu îl poate vedea pe preotul care predica.

Era duminica Fiului risipitor. Ar fi preferat să fie o altă duminică, să asculte un cuvânt despre vindecarea unui orb sau a unui alt bolnav. Dar nu avea ce face.

El nu se mai considera un fiu risipitor. Fusese odată fiu risipitor, dar de atunci trecuse mult timp… Se lăsă iarăşi în voia amintirilor. Îşi aduse aminte de prima sa spovedanie, îşi aduse aminte de întâlnirea sa cu părintele Ioan. Viaţa sa a fost schimbată în întregime de această întâlnire.

Auzi cum cel care predica pomeni cuvântul „duhovnic” şi deodată deveni atent: era foarte interesat de acest subiect.

„… şi, când fiul risipitor s-a întors acasă, tatăl i-a ieşit în întâmpinare. Ştim că tatăl este Dumnezeu, iar fiul risipitor este omul păcătos. Ar trebui însă să vedem în tatăl fiului risipitor şi un chip al duhovnicului. Pentru că, într-un fel, toţi creştinii sunt fii risipitori. Toţi ne aflăm în război duhovnicesc, fie că vrem, fie că nu. Unii se predau, alţii luptă până la ultima suflare. Aceasta este crucea noastră: să ne luptăm din toate puterile pentru a fi ai lui Hristos.

Însă, vrem sau nu, în acest război suntem răniţi, mai mult sau mai puţin. Niciun sfânt nu a dus acest război fără a primi nici cea mai mică rană… Ca să fim învingători în această luptă, e foarte important să avem un dascăl bun…”

În timp ce părintele înşira citate din Sfinţii Părinţi despre importanţa duhovnicului, Andrei se rugă iar ca Dumnezeu să îi scoată în cale un duhovnic potrivit. La un moment dat auzi cum părintele vorbea despre ajutorul pe care îl primise el însuşi de la povăţuitorul său.

„Cu frică de Dumnezeu spun că, fără el, m-aş fi scufundat. Sunt ispite mai uşoare, care trec repede. Dar sunt ispite care se prăvălesc asupra noastră ca nişte bolovani. Şi, dacă nu avem un povăţuitor iscusit, nu rezistăm”. Părintele vorbea frumos şi vorbele sale îi

mergeau la inimă. Se gândi să se spovedească la acest părinte, după slujbă.

Pentru că vocea acestuia semăna cu a părintelui Alexie, Andrei începu să compare predicile celor doi. Stilul semăna, dar problemele erau diferite. Şi inima era diferită. Părintele Alexie avea în el dorinţa de a-i convinge pe credincioşi să înceapă lupta cea bună. Se asemăna unei căpetenii care îşi încuraja oştirea.

Preotul care predica acum era altfel: se adresa unor soldaţi hotărâţi să lupte şi le arăta tehnica de luptă.

„Câtă diferenţă între un ieromonah şi un preot de mir – îşi spuse. Niciodată preoţii de mir nu vor ajunge la sfinţenia şi la măsura celor din mănăstire, oricât s-ar chinui”.

Era din ce în ce mai hotărât să îşi găsească un duhovnic ieromonah. Aştepta să vadă dacă părintele care predica l-ar fi primit ca ucenic.

„Pentru monahii care îl au pe duhovnic în aceeaşi mănăstire cu ei, este uşor. Dar pentru mirenii care locuiesc departe de îndrumătorul lor, războiul este foarte greu. Pentru că, de multe ori, până să ajungă la doctor, boala se agravează. Dacă l-ar fi avut pe doctor lângă ei, s-ar fi vindecat înainte să se ajungă la alte complicaţii”.

„Aşa este – îşi spuse Andrei – dar ce să mă fac dacă nu am încredere în niciun preot de mir? Nădejdea mea tot în cei din mănăstire rămâne, chiar dacă nu am de gând să mă călugăresc”.

De obicei nu îşi lăsa mintea să rătăcească de la predică, dar de data aceasta, din cauza emoţiei provocate de faptul că îşi dorea să îşi găsească un duhovnic, se aduna mai greu. Iarăşi gândurile sale fură întrerupte. Părintele vorbea despre Casa în care se întorcea fiul risipitor, adică despre Biserică. Cuvintele sale erau pline de putere.

„Trebuie să ne întoarcem din calea păcatului pe calea pe care ne-a arătat-o Hristos, pe calea mântuirii. Astfel vom primi răsplata pe care ne-o dorim, Împărăţia Cerurilor…”

Andrei auzise de multe ori aceste cuvinte. Dar, rostite de acest preot, păreau rostite pentru prima oară. Deşi vorbea de mai mult de o jumătate de oră, în biserică era linişte, nimeni nu se foia, nimeni nu şuşotea. Toţi sorbeau cuvintele predicii.

Andrei era din ce în ce mai convins că omul care vorbea era un adevărat rob al lui Dumnezeu, un om care îl iubea pe Dumnezeu, un părinte care era în stare să îl înveţe şi pe el să dobândească această

dragoste. Abia aştepta să se termine slujba ca să îi spună tatălui său hotărârea sa de a deveni ucenic al părintelui.

Tatăl său se apropiase de biserică abia după moartea soţiei sale, în urma discuţiilor cu Andrei. S-ar fi călugărit chiar, dacă nu ar fi trebuit să se îngrijească de creşterea fiului său. A încercat să trăiască în lume ca un călugăr, a încercat să ţină voturile monahale fără a intra în mănăstire. Mergea la toate slujbele la care mergea şi Andrei. Avea un duhovnic foarte tânăr, părintele Teodor, care era puţin mai mare decât fiul său, şi pe care îl aprecia mult. Fiul său însă nu putea depăşi diferenţa mică de vârstă dintre el şi părintele Teodor, ba chiar îi găsea tot timpul nod în papură. Asta mai ales datorită faptului că avea patima judecării aproapelui: sfânt să fi fost părintele Teodor, Andrei tot ar fi încercat să-i găsească vreun defect.

„Să înţelegem că suntem fii risipitori. Să ne ajute Bunul Dumnezeu să lepădăm mândria şi păcatele, şi, chemând mila Lui asupra noastră, să ne învrednicim de veşnica mântuire. Amin”.

Părintele intră în altar. Sfânta Liturghie continua, dar Andrei nu mai putea răbda. Căuta cu mâna în dreapta, să îl simtă pe tatăl său. Îl trase de mânecă şi îi spuse:

— După slujbă mă spovedesc. Predica părintelui m-a cucerit…

Tatăl său nu îi răspunse nimic, deşi el aştepta să audă un cuvânt care să îi întărească hotărârea luată. Dar tatăl tăcea, ascultând slujba.

„Tata s-a supărat, nu vrea să mă spovedesc la mănăstire. El ar fi preferat să îmi găsesc un duhovnic mai aproape de noi. Dar nu. Orice ar fi, părinte care să vorbească aşa nu găsesc în tot Bucureştiul”.

Aceleaşi cuvinte i le repetă şi tatălui său, imediat ce ieşiră din biserică: „părinte care să vorbească aşa şi să respire atâta linişte nu găsesc în tot Bucureştiul!”

— Andrei, ştii doar că împreună am fost în biserica părintelui Alexie…

Andrei simţi un duh de răzvrătire:

— Tată, mai lasă-mă cu părintele Alexie, eu vreau să mă spovedesc aici, înţelegi?

Se simţea neînţeles de către tatăl său. Dacă ar fi avut ochii sănătoşi, ar fi luat-o la fugă. Nu mai avusese discuţii contradictorii cu tatăl lui de multă vreme. De când îşi pierduse vederea devenise puţin cam nervos.

Sufletul lui era foarte încordat. I se părea că de hotărârea lui de

a se spovedi la acest părinte iubitor de Dumnezeu depindea cel mai important lucru din viaţa lui.

Auzi în apropiere glasul părintelui care predicase. Ieşise destul de repede din biserică, pentru a sta de vorbă cu nişte oameni. La miruit rămăsese stareţul mănăstirii.

— Tată, du-mă la părintele care a predicat. Vreau să vorbesc cu el chiar acum…

Andrei rostise aceste cuvinte cu glas ridicat şi, fără să vrea, fusese auzit şi de alţii. Îl auzise chiar şi părintele care, dându-şi seama că tânărul nu îl vede, veni spre el.

— Sărut-mâna, părinte… – zise tatăl său, bucuros că părintele venise la ei.

— Să fiţi binecuvântaţi – auzi Andrei, în timp ce simţi pe cap o mână care îl binecuvânta. Am auzit că vrei să stăm de vorbă, voinice – îi spuse părintele. Dacă nu vă grăbiţi, vorbim mai pe seară. Dar dacă plecaţi, vorbim acum. Trebuie doar să îi spun părintelui stareţ că întârzii la masă.

Andrei se bucură şi mai mult văzând cât de prietenos părea părintele. Chiar dacă stăteau până seara, nu mai avea răbdare până atunci:

— Părinte, dacă nu vă încurc prea tare, eu aş vrea să vorbesc cu sfinţia voastră chiar acum.

— O clipă, mai întâi trebuie să vorbesc cu altcineva, mă întorc imediat.

Până să plece de lângă ei, la părinte mai veni cineva, cu o voce groasă. Andrei se gândi că, după cum vorbea, acesta era un părinte tare bătrân:

— Părinte, mare bucurie ne-aţi făcut că aţi slujit iar pe la noi. Plecaţi acum?

— Nu, mai stau până mâine.

— Sunteţi cu grupul venit cu autocarul?

— Da, sunt pelerini de la noi de la biserică.

— Atunci să îi urcaţi şi până la mine. Să vadă schitul. Nu o să le pară rău.

— Ştiu, părinte Dionisie, urcăm după-masă. Nu vă uitam eu…

— Bine, părinte Alexie, sărut-mâna…

Andrei amuţise. Într-o clipă tot universul lui se răsturnase. Înţelesese tăcerea tatălui său din biserică. Înţelesese că îi judecase

greşit pe preoţii de mir. Înţelesese că se înşelase când îl comparase pe părintele care predicase cu părintele de la biserica Adormirea Maicii Domnului: erau una şi aceeaşi persoană…

Razele Soarelui

„S-a împuţinat adevărul de la fiii oamenilor…”, am citit cu durere din Psaltire, şi somnul m-a cuprins. Am visat atunci cum o ceată de sfinţi coborau pe pământ să vadă de mai păstrează cineva predaniile Părinţilor, de mai trăiesc urmaşi ai Purtătorilor-de-Dumnezeu. Sfinţii s-au oprit în faţa unui morman în care erau strânse o parte dintre cărţile scrise nu cu multă vreme în urmă; cineva le aruncase grămadă, unele peste altele. Sfinţii s-au apropiat, mâhniţi că văd cum cărţile zac în praf, şi au început să citească din ele.

Nu mi-a fost greu recunosc câteva feţe care semănau cu cele pe care le ştiam din icoane. Sfântul Apostol Pavel citea cu faţa luminoasă din scrierile Bătrânului Justin, marele dascăl al Serbiei; iar Teodor Studitul, după ce a rupt câteva cărţi eretice, s-a oprit asupra textelor Părintelui Serafim, cel cu nume de floare. Sfântul Simeon, Noul Teolog, citea cu ochii în lacrimi din mărturia Preacuviosului Părinte Sofronie, îmbunătăţitul ucenic al Sfântului Siluan.

„Nu, încă nu a sosit ceasul, pentru ei sfârşitul va întârzia!”, a spus cel care semăna cu Bătrânul din Patmos. Şi ceilalţi au plecat, fiecare în altă parte de lume, ca să aprindă candelele de la mormintele celor care i-au înţeles şi cu vrednicie i-au urmat.

Iar apoi s-au ridicat la cer ca să le mulţumească.

Am auzit cum bat clopotele pentru utrenie şi m-am trezit. Era Duminica Tuturor Sfinţilor. Înainte să merg la slujbă am aprins şi eu o candelă pentru cei care nu şi-au plecat genunchii lui Baal…

O literatură de mărturisire creştină

Pr. Prof. univ. dr. Ovidiu Moceanu

„Faţă de cuvântul rostit la altar, literatura are o libertate mai

mare”. „Literatura poate sprijini cuvântul rostit la amvon”. „Sunt oameni pe care i-a întors la Dumnezeu o poezie religioasă”.

Sunt cuvinte ale *Profesorului*, unul din personajele piesei de teatru a lui Danion Vasile „Taina iubirii”. Au caracter de maxime, au aerul unei profesiuni de credinţă din care se naşte însuşi actul de a scrie literatură. *Literatura – ancilla theologia e*, iată un subiect de meditaţie, între altele pe care le propune cartea lui Danion Vasile.

Caută autorul o întemeiere pentru demersul său? Nu era necesară, pentru că de la început literatura a venit în întâmpinarea vieţii de credinţă. Piatra de temelie a poeziei româneşti este „Psaltirea în versuri” (1673), cunoscuta transpunere a psalmilor lui David în limba română de către Dosoftei.

În contextul desacralizat al literaturii moderne şi postmoderne, al secularizărilor de toate felurile, pledoaria lui Danion Vasile are o ţintă precisă – literatura de mărturisire creştină, pe care ne-am dori-o cu adevărat o prezenţă vie, lucrătoare, roditoare, în producţia imensă de carte actuală. Nici nu e de mirare că asistăm la o adevărată invazie a limbajului suburban în proză, de vreme ce atâţia ani literatura de mărturisire creştină a fost interzisă, după cum nu e de mirare că apare o aşa-zisă autoare cu blasfemiile din piesa „Evangheliştii”. Şi e şi mai puţin de mirare că mai e şi premiată, pentru că o asemenea alegere pentru premiere, ca în cazul oricărui premiu, exprimă o opţiune simbolică de promovare a unei anumite direcţii. Pe scurt, s-ar rezuma la îndemnul: „Blasfemiaţi şi veţi fi premiaţi!”

„Taina iubirii” apare ca un balsam, ca o contrapondere la o asemenea direcţie. Este un text ambiţios, în care se regăsesc teme cât pentru trei-patru piese de teatru: rugăciunea, taina nunţii, lucrarea de mântuire, cultura creştină, intelectualii şi biserica etc. Inspiraţia năvalnică a autorului transmite acea fierbinte încredere în adevărurile pe care le mărturiseşte şi care capătă, în aceste contexte, hainele specifice paginii de teatru. Se vede de departe – pentru cel care cunoaşte activitatea lui Danion Vasile – că, venind dinspre pagina de concepte teologice, de eseu pe teme morale şi de disciplină a informaţiei, are senzaţia unei libertăţi mai mari, dar totul rămâne sub supravegherea atentă a teologului, pentru ca nu cumva, dincolo de înfăţişările diferitelor momente ale acţiunii şi gândirii personajelor, să se strecoare un element neadecvat. El ştie că şi altcineva e foarte atent

la tot (personajul… negru!) şi că se impune contracararea manevrelor sale.

„Taina iubirii” ne-a amintit de teatrul lui Lucian Blaga, un teatru, după cum se ştie, mai mult de bibliotecă, şi aceasta pentru că nu pe spectacolul evenimentelor mizează, ci pe aventura gândirii personajelor. Probabil că evoluţia spre o mai puternică intuire a faptului de viaţă ar aduce un spor de autenticitate. Rămâne, în cuvintele acestor personaje, o adâncă sete de puritate, care ar putea fi a unei generaţii în căutarea de orizonturi elevate ale existenţei.

„File din sufletul meu” este un jurnal al stărilor lirice ale unui eu foarte atent la temperatura sa sufletească. Notaţii, poezii, ca nişte tatonări ale disponibilităţilor afective în ebuliţie. Danion Vasile a izbutit să comunice într-un fel original câteva momente ale înfiorărilor sale mistice (când vorbeşte de iubită, versul are o pulsaţie stilistică mai modestă) şi suntem siguri că nu se va opri aici. Referinţa noutestamentară, subtilităţile teologice găsesc un veşmânt adecvat (vezi „Mâna care cuvântă” – un text antologic), deşi mai sunt aspecte de cizelat.

Când dă frâu liber trăirii şi nu pare obsedat de detalii tehnice, e mai firesc, face să se audă o voce lirică inconfundabilă.

* * *

Extras din „Fundamentele concepţiei sociale a Bisericii Ortodoxe Ruse”, document care prin decizia Sinodului arhieresc din anul 2000 este studiat în seminariile şi în facultăţile de teologie ortodoxă din Rusia:

„Propovăduind veşnicul adevăr al lui Hristos unor oameni care trăiesc în nişte condiţii istorice schimbătoare, Biserica realizează acest lucru prin intermediul formelor de cultură specifice timpului, naţiunii, diferitelor grupări sociale.

Ceea ce a fost conştientizat şi trăit de unele popoare şi generaţii, uneori poate fi descoperit din nou de ceilalţi oameni, devenind ceva intim şi uşor perceptibil pentru ei.

Nicio cultură nu poate fi considerată unica acceptabilă pentru exprimarea mesajului spiritual creştin. Limbajul cuvintelor sau cel al chipurilor prin care este exprimată evlavia, metodele şi mijloacele lui, în mod firesc se schimbă odată cu mersul istoriei deosebindu-se în

dependenţă de contextul naţional şi de orice alt context. (...)

Biserica se foloseşte de diferitele părţi ale culturii pentru a exprima adevărul creştin. Iconograful ortodox, poetul, filosoful, muzicianul, arhitectul, actorul şi scriitorul apelează la mijloacele artei pentru a-şi exprima experienţa înnoirii lor spirituale, pe care au dobândit-o şi pe care doresc să o împărtăşească şi celorlalţi.

Cultura profană este capabilă de a fi vehicul al evlaviei. Şi acest lucru este deosebit de important în cazul în care slăbeşte influenţa creştinismului din societate, sau când autorităţile civile intră într-o luptă deschisă cu Biserica".

„Sfârşitul istoriei înseamnă biruinţa Cărţii..."

— Interviu cu Danion Vasile –

Domnule Danion Vasile, Simpozionul tinerilor teologi, care s-a desfăşurat în aceste zile la Facultatea de Teologie din Bucureşti, a luat sfârşit. Astăzi a avut loc expunerea materialelor de la Secţia de literatură. Aş dori să ne spuneţi câteva păreri legate de aceste materiale şi, mai apoi, să ne vorbiţi despre piesa de teatru pe care aţi prezentat-o.

Nu mă aşteptam ca interesul colegilor mei, al celor de o vârstă cu mine şi al celor care încă mai sunt studenţi, să fie atât de modest faţă de o astfel de manifestare. Aş încerca o comparaţie. Când mă aflam în primul an de facultate a avut loc un concurs de literatură religioasă, cu două secţii, creaţie şi recitare. La secţia creaţie am fost vreo 40 – 50 de participanţi. Concursul respectiv a însemnat pentru mine foarte mult. Nu numai prin faptul că am luat locul întâi, ci mai ales prin faptul că m-a stimulat pe calea scrisului. Văzând că sunt atâţia studenţi cu care îmi pot împărtăşi pasiunea scrisului, am prins elan. M-aş fi aşteptat ca astăzi să fie foarte mulţi tineri dornici să îşi facă publică opţiunea de a scrie. Când scrii, nu scrii numai pentru tine. Şi văzând că astăzi au fost aşa puţini vorbitori m-am întristat: înseamnă că tinerii nu mai vor să scrie. Asta înseamnă că, pe undeva, e o problemă. Din moment ce lumea, publicul cititor, are nevoie de literatură creştină, şi acestui gen de literatură îi lipsesc autorii, situaţia nu are cum să mă bucure.

Care credeţi că este motivul acestei lipse?

S-ar putea să fie tocmai faptul că tinerii teologi consideră

teologia ca pe o ştiinţă oarecare. Nu e normal ca o facultate care ar trebui să te aprindă ca o torţă să rămână fără roade. Tinerii sunt cuprinşi de o amorţeală foarte periculoasă. Nu mă refer numai la faptul că ei nu scriu literatură. Ar putea face altceva. Dar faptul că nu scriu exprimă faptul că, pe undeva, ceva nu este în regulă. Tinerii nu scriu pentru că le lipseşte dorinţa de a scrie şi curajul de a scrie. Eu cred că cei care aleg să studieze Teologia ar trebui să îşi dorească să fie mărturisitori ai credinţei creştine. E normal faptul că nu toţi studenţii sunt poeţi. Dar faptul că sunt atât de puţini poeţi printre tinerii teologi mi se pare anormal. Deşi m-am aşteptat ca interesul pentru literatură să crească, aşa ceva nu s-a întâmplat, cel puţin nu s-a întâmplat încă.

De ce lipsesc artiştii creştini, sau mai bine zis de ce sunt atât de puţini artişti creştini?

Întrebarea aceasta m-a frământat multă vreme. A fi artist creştin, sau a fi intelectual creştin, e un lucru foarte greu: presupune a merge pe calea sfinţeniei. În momentul în care un intelectual vrea să fie creştin trebuie să se smerească, trebuie să înţeleagă că scopul creaţiei sale trebuie să fie folosul aproapelui, şi nu câştigarea gloriei sau a aplauzelor. Or asta e foarte greu: sunt câţiva artişti creştini, sau mai bine zis consideraţi creştini, şi între ei sunt şi mai puţini care vor să meargă pe calea cea îngustă a Evangheliei. Lumea înţelege prin artist creştin un artist între ale cărui teme cea religioasă ocupă un loc important, eventual cel principal. Artistul creştin trebuie să fie cu totul altceva: să fie un mărturisitor. Să fie un fel de preot la altarul literelor. Asta presupune o transfigurare lăuntrică aparte. Presupune în primul rând jertfă. A scrie frumos înseamnă a trăi frumos. Experienţa ortodoxă ne arată că omul poate spune şi mărturisi numai ceea ce trăieşte. Adică viaţa nu poate fi mimată. În momentul în care vrei să fii un bun scriitor creştin trebuie să încerci să devii un bun creştin. Nu poţi da mărturie despre ceea ce nu ai cunoscut.

Şi credeţi că artiştii creştini sunt puţini pentru că lipsesc cei care vor să dea o asemenea mărturie?

Nu, mărturie vor să dea mulţi. Dar ei înţeleg că această mărturie costă. Şi preţul li se pare prea mare. Preferă să facă altceva. Preferă să se joace cu talanţii pe care i-au primit de la Dumnezeu.

Spuneţi-ne de ce v-aţi hotărât să scrieţi teatru?

Impactul este mult mai mare atunci când oamenii văd şi aud ceva decât atunci când citesc. Teatrul facilitează transmiterea

mesajului. Mult mai intensă este participarea spectatorilor decât a cititorilor. Sunt conştient însă că, deocamdată, oamenii vor alege mult mai uşor un spectacol de divertisment decât o piesă de teatru cu subiect religios. Dar, dacă dramaturgii vor da dovadă de iscusinţă, şi dacă vor fi ajutaţi de regizori talentaţi, teatrul religios va primi aprecierea publicului.

Ce probleme întâmpină un dramaturg creştin?

În primul rând lipsa unor erminii, a unor canoane care să îl ajute să se desfăşoare. Pentru iconari totul e simplu: experienţa de sute de ani a predecesorilor le dă posibilitatea de a alege între două tipuri de artă. Unii iconari cred că au de ales între o artă tradiţionalistă şi o artă inovatoare. De fapt alegerea este între o artă în care autorul îl mărturiseşte pe Dumnezeu, folosind talanţii primiţi, şi o artă în care autorul se mărturiseşte pe sine, exploatând motivul religios.

Cum credeţi că ar trebui să fie canoanele dramaturgiei creştine?

Nu cred că vor exista asemenea canoane. Dar ar trebui totuşi să fie precizate anumite principii. Un prieten al meu, regizor de teatru radiofonic, a pus pe unde o dramatizare după cartea lui Iov. Eu nu ştiu în ce măsură teatrul se poate intersecta cu relatările scripturistice. Nu ştiu în ce măsură e bine ca într-o piesă de teatru să o vedem reprezentată pe Maica Domnului sau pe Sfântul Nicolae.

Sunteţi de părere că e greşită reprezentarea personajelor biblice?

Nu am o părere precisă, dar cred că da. Cum ar putea o actriţă să exprime curăţia Maicii Domnului? Sau cum ar putea un actor să exprime râvna Sfântului Nicolae, care atunci când l-a pălmuit pe Arie nu a fost biruit de mânie omenească, ci ardea de dragoste pentru Hristos?

Eu am evitat să introduc elemente riscante, elemente nesigure, elemente care să producă efecte nedorite. Chiar dacă piesa mea nu este deloc o piesă cuminte, o piesă standard, am încercat să nu inovez acolo unde nu stăpâneam terenul. Cred că e un început bunicel, şi sper că alţii vor scrie mai bine după mine…

Prin piesa de teatru pe care tocmai aţi prezentat-o încercaţi să îi stimulaţi pe cei care au primit talantul scrisului.

Piesa „Taina iubirii” e o piesă la care am lucrat mult. În forma iniţială ea a fost tipărită sub titlul „Epifanii”. După ce am tipărit-o mi-am dat seama că e nevoie să existe cititori creştini, că în momentul în care va exista cererea va apărea şi oferta. În forma actuală piesa e

dedicată cititorilor care, dezamăgiţi de faptul că lumea aceasta nu îi împlineşte, vor să afle câte ceva despre taina iubirii creştine. În forma iniţială mesajul principal al textului era tocmai de a-i stimula pe tineri să scrie.

Şi dumneavoastră sunteţi tânăr…

Da, dar specialitatea mea nu e dramaturgia, cum nu e de altfel nici poezia. Cărţile pe care le-am tipărit arată care este specialitatea mea. Pot spune că am scris teatru încercând să acopăr un gol în literatura creştină contemporană. Eu îmi doresc ca alţii să scrie teatru şi poezie, iar eu să rămân cu cărţile mele – despre tineri, despre neopăgânism, despre farisei, despre familie, despre necazuri… Fiecare să facă ce ştie mai bine. Dacă ar fi fost alţi dramaturgi creştini în generaţia mea, eu nu cred că aş mai fi scris teatru. Îi lăsam să o facă ei, şi ar fi făcut-o mai bine. Acelaşi lucru e valabil şi în ceea ce priveşte poezia: dacă ar fi fost mai mulţi poeţi tineri, eu aş fi stat deoparte. V-am spus că în primul an de facultate am obţinut primul loc la concursul de literatură creştină al facultăţii. Lucrul acesta m-a obligat. Mi-am spus că, de vreme ce am fost considerat atunci cel mai iscusit, deşi eu am reţineri faţă de talentul meu poetic, trebuie să scriu în continuare. Şi am scris.

În ce constau reţinerile faţă de propriile poezii?

Dacă aş fi critic de specialitate, cred că aş considera că poezia lui Danion Vasile nu e poezie propriu-zisă. E o încercare de a scrie poezie…

Atunci de ce scrieţi?

Scriu datorită faptului că poeziile mele şi-au găsit susţinători. Faptul că unii oameni au fost impresionaţi de ele e pentru mine un semn că nu scriu degeaba. În poezia mea există anumite elemente originale, care nu sunt greu de observat. Cred că poezia religioasă contemporană ar face bine dacă ar ţine cont de astfel de elemente.

Eu mi-am dorit foarte mult să existe o poezie ca cea pe care o scriu eu. Ştiu că există poezie religioasă de o înaltă ţinută. Dar mi se pare că îi lipseşte latura catehetică. Adică o poezie religioasă care produce doar o anumită excitaţie estetică de moment nu mi se pare întreagă. Cred că rostul poeziei religioase este tocmai de a modela sufletele, de a îndemna la cugetare, de a-i ajuta pe oameni să se orienteze. Poezia poate fi un izvor de putere.

Ce anume v-a făcut să vă orientaţi spre o astfel de poezie?

În primul rând literatura închisorilor. Se ştie că în închisori mărturisitorii noştri s-au hrănit nu numai cu rugăciunea lui Iisus şi cu Psalmi, s-au hrănit şi cu poezii religioase. În prigoana comunistă poezia religioasă românească a fost supusă unui veritabil examen pe care l-a trecut cu bine. E uşor să spui că o poezie îţi umple plămânii sufleteşti. Dar e mai greu să dovedeşti, în faţa prigonitorilor, că această poezie ţi-a dat putere.

Acesta este cauza pentru care motivul prigoanei apare des în poeziile dumneavoastră?

Nu. Vă voi spune care e cauza: în momentul în care Sfântul împărat Constantin cel Mare a dat libertate cultului creştin, vieţuirea duhovnicească a creştinilor a slăbit, şi cei mai râvnitori au plecat în pustie şi au împodobit pustia cu mănăstiri; tot aşa, după prigoana comunistă, a existat riscul ca libertatea de manifestare a credinţei să aducă după sine o răcire a trăirii duhovniceşti. Astăzi faptul de a fi creştin nu presupune niciun risc. Există marea ispită de a alege să trăim o credinţă căldicică, rece chiar. În faţa acestei ispite una dintre cele mai bune arme este cugetarea la pătimirea mărturisitorilor dreptei credinţe. Noi vedem că la nivel mondial se fac eforturi pentru pace planetară, pentru libertatea credinţelor religioase. Dar, paradoxal, Sfânta Scriptură ne arată că, din motive pe care deocamdată nu le înţelegem, în cele din urmă va birui, chiar dacă temporar, răul. Şi chiar dacă noi nu vom prinde acele vremuri, ne aflăm într-o perioadă de prigoană permanentă: este vorba de prigoana pe care o ridică împotriva noastră vrăjmaşul diavol; diavolul care încearcă să monopolizeze cultura şi care şi-a pus pecetea pe o mare parte a culturii contemporane. Nu direct, ci mai ales indirect. Voi reproduce o cugetare a părintele Justin Popovici: „arianismul nu a fost înmormântat încă; astăzi el este mai la modă şi mai răspândit decât oricând. E răspândit ca un adevărat suflet în trupul Europei contemporane. Dacă priviţi la cultura Europei, în adâncul ei veţi găsi ascuns arianismul: toate se rezumă aici la om şi numai la om, şi chiar Dumnezeul-om Hristos a fost redus la cadrele unui om. Cine nu cunoaşte abominabilul arianism al intelectualilor noştri?...”, se întreba marele părinte, şi întrebarea lui e cât se poate de actuală.

Vedeţi o alternativă la această cultură antropocentrică?

Alternativa culturii creştine este o alternativă cât se poate de serioasă. Nădăjduiesc că, în câţiva ani, vom avea scriitori care vor şti ca

printr-o astfel de literatură să câştige cititorii. Aş vrea să fac aici o mică precizare: nu sunt partizanul unei literaturi exclusiv elitiste, care să ajungă numai la un număr restrâns de cititori ţintă. Cred că paralel cu această literatură rasată ar trebui să existe o literatură creştină pentru marea masă de oameni. Mai exact ar trebui identificate categoriile de public cititor şi ar trebui să existe o literatură care să corespundă cerinţelor fiecărei categorii. De ce are atâta succes Paolo Coelho? Pentru că are un public foarte variat. Temele lui incită, temele lui provoacă. Şi modul în care scrie este degajat. Cărţile lui se citesc uşor (chiar dacă unele sunt smintitoare, iar altele chiar ucigătoare de suflet – n.n.). Cred că aici este cheia succesului său extraordinar: în marea abilitate de a captiva atenţia fără să obosească. Un alt exemplu cred că ar fi şi mai potrivit: mult-discutatele telenovele. De ce se uită oamenii la astfel de filme? Pentru că sunt foarte obosiţi pentru a face altceva mai interesant. Cred că ar trebui să existe o literatură creştină care să poată fi citită de oameni obosiţi după o zi de muncă, de oameni care nu au stare să citească nici din Pateric, şi nici din Vieţile Sfinţilor.

Cum credeţi că ar fi primită de critică o astfel de literatură?

Ar fi ironizată, ar fi criticată. De altfel, tipărind piesa de teatru „Epifanii" nu m-am aşteptat să mi se facă recenzii apreciative în revistele de specialitate. Cred că a tipări o astfel de literatură presupune un anumit curaj: acela de a fi criticat, acela de a fi ironizat…

Dar acesta este riscul pe care ar trebui să şi-l asume orice scriitor.

E adevărat, numai că atunci când încerci să tratezi subiecte religioase ai mult mai multe şanse să fii luat în râs. Dacă Dostoievski ar fi contemporan cu noi, nu cred că ar fi luat în serios. Dar dau un exemplu care îmi confirmă spusele: poetul Daniel Turcea, pe care părintele Stăniloae îl considera cel mai mare poet religios creştin, este aproape necunoscut în ţara noastră. De ce? Pentru că pe cât de mult a fost apreciată în lumea literaţilor poezia sa cvasi-păgână, pe atât de puţin a fost recunoscută valoarea poeziei sale creştine.

De ce?

Oamenii de cultură preferă să idolatrizeze cultura, şi au reţineri faţă de cei care încearcă să o aşeze la locul cuvenit, la locul de slujitoare a cultului.

Ce riscuri credeţi că ar implica dezvoltarea unei literaturi creştine?

Mă voi referi numai la două dintre ele: unul ar fi ca scriitorii, de

dragul succesului, să piardă din vedere roadele citirii şi să denatureze mesajul creştin. Adică, nevrând să accepte rolul smerit de a-i duce pe cititori de mână până la poarta Bisericii, să prefere să cultive o literatură plăcută la citit, bună la gust, dar care să nu determine schimbări sufleteşti, să nu convingă de foloasele implicării în viaţa bisericească. Al doilea risc ar fi ca, dacă până acum a cam lipsit literatura creştină, au cam lipsit poezia, romanele, nuvelele, peste câtăva vreme să se ajungă la extrema opusă: să fie atât de multă încât oamenii să nu mai ştie ce să mai aleagă. Acelaşi lucru s-a întâmplat pe piaţa de carte religioasă: dacă până la revoluţia din ’89 cărţile se găseau foarte greu, acum s-au tipărit tone de cărţi, şi oamenii nu ştiu ce să aleagă.

Cum credeţi că se pot rezolva astfel de probleme?

Prima se poate rezolva simplu: dacă autorii merg pe calea arătată de Evanghelie, dacă se luptă cu ispita succesului, spovedindu-se cu sinceritate, Dumnezeu îi va ajuta să scrie ce trebuie. Cu cea de-a doua problemă, deşi alegerea va fi greu de făcut, va exista totuşi o alternativă la această invazie neopăgână cu care ne asaltează mass-media. Şi cred că preoţii ar putea încuraja literatura de calitate. Într-un fel, autorii fără talent vor rămâne fără cititori, şi problema se va rezolva. Chiar dacă non-valorile vor avea parte de publicitate, sper că cititorii vor avea iscusinţa să facă selecţia potrivită.

În încheiere v-aş ruga să ne spuneţi cum vedeţi dumneavoastră raportul dintre mesajele pe care ar trebui să le transmită literatura creştină şi cele cu care mass-media – şi în mod special televiziunea – murdăreşte minţile oamenilor?

Nu cred că antiteza este între carte şi televizor. Sau nu ar trebui să fie. Există o grămadă de cărţi la fel de nocive din punct de vedere spiritual ca imaginile de desfrâu şi de violenţă cu care ne ispiteşte televiziunea.

Totuşi, dacă dintr-un anumit punct de vedere prin carte putem înţelege prietenul nostru, călăuza noastră în războiul duhovnicesc, iar dacă prin televizor putem înţelege duşmanul care se luptă să ne întineze minţile, s-ar putea spune că, până la un punct, biruinţa va fi de partea televizorului. Oamenii, flămânzi de pâine şi dornici să vadă circul şi divertismentul prezentat la televizor, vor încerca să uite de carte, vor încerca să fugă de cărţile duhovniceşti. Dar, în cele din urmă, la sfârşitul istoriei binele va triumfa. Putem spune că sfârşitul istoriei

înseamnă biruinţa cărţii asupra televizorului. A Cărţii cărţilor, care este Sfânta Scriptură, dar şi a tuturor cărţilor duhovniceşti care i-au îndreptat pe oameni spre Hristos…

Raluca Tănăseanu, Radio România Cultural

CUPRINS

Introducere…

POVEŞTI PENTRU COPIII MARI ŞI MICI…
Poveşti cu iubire…
Doctorul doctorilor…
Cordonul bunicii…
Ultimul nivel…
Zidurile din suflete…
Gemenii…
Arătarea minunată…

TAINA IUBIRII…

O cateheză neconvenţională…

FILE DIN SUFLETUL MEU…
Testament de haiduc…
Suspin…
Ctitorii de taină…
Lacrimi…
Pecete…
Ultima modă…
Coridă fatală…
Miniaturi…
Isihie…
Mahrama Veronicăi…
Mâna care cuvântă…
Ansamblul de lângă Gizeh…
Prigoana uitării…

Prohod iernatic…
Apocalipsă…
Mucenicia Cărţilor…
Catedrale cu sfinţi în zeghe…
Răvaş de prigoană…
Ultimul turnir…
Duminica orbului…
Razele Soarelui…
O literatură de mărturisire creştină…
„Sfârşitul istoriei înseamnă biruinţa Cărţii…”…